

วท 123324

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์
วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

นางสาวธัญธิตา พันโกคา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุมัติวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เรื่อง : การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ผู้วิจัย : นางสาวธัญธิตา พันโกคา

ได้รับอนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ท.ดร.ณัฐรัชย์ จันทชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนธิ ตีเมืองซ้าย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุพาศรี ไพวรรรณ)

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะธิตา ปัญญา)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ต.ดร.อรัญ ชุยกระเดื่อง)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ท.ดร.ณัฐรัชย์ จันทชุม)

กรรมการ

ชื่อเรื่อง : การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์
วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ผู้วิจัย : นางสาวธัญธิตา พันโกคา

ปริญญา : ครุศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยและประเมินผลการศึกษา)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ต.ดร.อรัญญา ชูยกระเดื่อง
: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ท.ณัฐชัย จันทชุม

ปีการศึกษา : 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 2) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และดัชนีประสิทธิผล ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 3) เพื่อเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน การดำเนินการวิจัยเป็นแบบผสมวิธี (Mixed-method Research) มี 3 ขั้นตอน ตอนที่ 1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ ครูต้นแบบ ครูดีเด่น สาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 5 คนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และนำรูปแบบการสอนที่ได้จากการสัมภาษณ์มาบูรณาการผสมผสานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แล้วหาความเหมาะสมของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตอนที่ 2 การนำกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาแล้วไปใช้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองในครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนศรีสมเด็จพิภพพัฒนาวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จำนวน 35 คน ซึ่งได้มาโดยการได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 6 แผน แบบประเมินการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test

ชื่อเรื่อง : การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ผู้วิจัย : นางสาวธัญธิตา พันโกคา

ปริญญา : ครุศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยและประเมินผลการศึกษา)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ต. ดร.อรุณ ชูยกระเดื่อง
: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ท.ณัฐชัย จันทชุม

ปีการศึกษา : 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 2) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และดัชนีประสิทธิผล ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 3) เพื่อเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน การดำเนินการวิจัยเป็นแบบผสมวิธี (Mixed-method Research) มี 3 ขั้นตอน ตอนที่ 1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ ครูต้นแบบ ครูดีเด่น สาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 5 คนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และนำรูปแบบการสอนที่ได้จากการสัมภาษณ์มาบูรณาการผสมผสานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แล้วหาความเหมาะสมของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตอนที่ 2 การนำกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาแล้วไปใช้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองในครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนศรีสมเด็จพิภพพัฒนาวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จำนวน 35 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 6 แผน แบบประเมินการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test

ผลการวิจัย 1) ผลการวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนพบว่าเพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วย เขียนโฆษณาชวนเชื่อ เขียนเรียงความน่าอ่าน เขียนนิทานสอนใจเขียนบรรยายเรื่องจากภาพ เขียนร้อยกรองชวนเพลิน เขียนบทความน่าสนใจ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทางสมองที่คิดในลักษณะของอเนกนัย (divergent thinking) คือ ความคิดหลายทิศทาง หลายแง่หลายมุม คิดได้กว้างไกล อันนำไปสู่การคิดค้นพบสิ่งแปลกใหม่ด้วยการตัดแปลง ปُرุงแต่งจากความคิดเดิม ผสมผสานกันให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ตลอดจนวิธีการคิดค้นทฤษฎี หลักการได้สำเร็จ ความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นนั้น มิใช่คิดแต่สิ่งที่เป็นไปได้หรือสิ่งที่เป็นเหตุเป็นผลเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ความคิดจินตนาการก็เป็นสิ่งสำคัญที่ก่อให้เกิดความแปลกใหม่ แต่ต้องควบคู่ไปกับความพยายามที่จะสร้างความฝันหรือจินตนาการประยุกต์จึงทำให้เกิดผลงานจากความคิดสร้างสรรค์ขึ้น 2) ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/6 มีค่าเท่ากับ 0.8100 หรือคิดเป็นร้อยละ 81.00 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 มีค่าเท่ากับ 0.6434 หรือคิดเป็นร้อยละ 64.34 นั่นคือ แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 86.52/88.03 เป็นไปตามสมมติฐาน 3) เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของกลุ่มทดลองกับกลุ่มปกติมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

คำสำคัญ : กิจกรรมการเรียนรู้และการเขียนเชิงสร้างสรรค์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Title : The Development of Learning Activity to Support Creative Thai Writing Skill for Mathayomsuksa 5 Students

Author : Thantita Panpoka

Degree : Master of Education (Research and Evaluation)
Rajabhat Maha Sarakham University

Advisors : Assistant Professor Dr. Aran Suikradaung
Assistant Professor Dr. Natthachai Chanthachum

Year : 2017

ABSTRACT

The purpose of this study were to : 1) study problems and methods to solve the problems in creative writing skill 2) find out an effectiveness index of learning management for support the creative writing skill and 3) compare the result of learning management for support the creative writing skill for Mathayomsuksa 5 students after learning between experimental class and normal class. The study were 2 steps : The first step was to develop learning activities for support the creative writing skill for Mathayomsuksa 5 students by interviewing 5 the experts about learning management and using learning models to modify and apply in learning management for support the creative writing skill. The second step was to use learning activities for support the creative writing skill for developing with the sample of 35 Matthayomsuksa 5/ 1 students who took Thai Course in the first semester of academic year 2015 at Srisomdetpimpattana School, Roi Et province under the Secondary Educational Service Area Office 27. They were selected by cluster random sampling. The research instruments were the 6 plans for organization of learning based on creative writing skill. The statistics used to analyze the collected data were percentage, mean, standard deviation and independent samples t-test.

The findings were as follows : 1) The result indicated that among the three strategy categories, cognitivestrategy was the highest average frequency, followed by matacognitive strategy and social strategy, respectively. 2) The result indicated that

there were statistically significant differences at the level of 0.5 in all three strategies classified by English proficiency.

Keywords: Learning activities, Creative Writing

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

A handwritten signature in black ink, consisting of stylized Thai characters, positioned above a horizontal line.

Major Advisor

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ได้ด้วยดี เป็นเพราะได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ต. ดร.อรัญญา ชุยกะเดื่อง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ท.ดร.ณัฐรัชชัย จันทชุม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ข้อคิดเห็น ที่เป็นประโยชน์ และช่วยตรวจสอบแก้ไขจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณคณะกรรมการการสอบวิทยานิพนธ์ ท่านอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ต.ดร.ยุพาศรี ไพรวรรณ อาจารย์ ผศ.ดร.ปิยะธิดา ปัญญา

ขอขอบคุณ อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพศาล เอกะกุล รองศาสตราจารย์ ฤชฎา ศรีธรรมมา ดร.พงศธร โพธิ์พูลศักดิ์ อาจารย์ละมุลเพชร พันทะสาร และผู้อำนวยการสุรศักดิ์ ศรีละมณตรี ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยให้คำแนะนำอย่างดียิ่ง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณ คณาจารย์ประจำสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำและให้ความรู้ศาสตร์ทางการทำวิจัยและประเมินผลทางการศึกษาแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอ

ขอขอบคุณ ผู้บริหารโรงเรียน คณะครูและนักเรียนทุกคน ที่ได้ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ นักศึกษาปริญญาโทสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา รุ่น 10 ทุกท่าน ที่ได้ให้กำลังใจ และมีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่สำเนียง พันโกคา และขอขอบคุณญาติพี่น้องทุกท่านที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมเพื่อบูชาพระคุณของบิดามารดา ครูอุปัชฌาย์ บูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ช่วยเหลือสนับสนุนให้การศึกษา แก่ผู้วิจัย

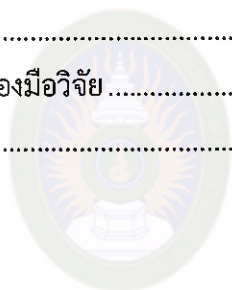
นางสาวธัญธิตา พันโกคา

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ค
ABSTRACT	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ	ซ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามวิจัย.....	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
1.4 สมมติฐานของการศึกษา	4
1.5 ขอบเขตของการศึกษา	4
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
1.7 ประโยชน์ที่จะได้รับจากงานวิจัย	7
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม.....	8
2.1 ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร.....	8
2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	20
2.3 การเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	27
2.4 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	54
2.5 ดัชนีประสิทธิผล.....	65
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	67
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการศึกษา.....	72
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	72
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	73
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	81
3.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	84

หัวเรื่อง	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา	86
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	86
4.2 ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	86
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	87
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	95
5.1 สรุปผลการศึกษา	95
5.2 อภิปรายผลการศึกษา	96
5.3 ข้อเสนอแนะ	98
บรรณานุกรม	100
ภาคผนวก	105
ภาคผนวก ก ตัวอย่างเครื่องมือวิจัย	106
ประวัติผู้วิจัย	122

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1	มาตรฐานการเรียนรู้สาระการสอน 15
2.2	โครงสร้างภาษาไทย 18
2.3	เกณฑ์การประเมินเขียน 47
2.4	กิจกรรมการเรียนการสอน..... 63
3.1	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เนื้อหา แนวคิดหลัก ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และเวลาเรียน เพื่อสร้างแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ 75
3.2	แบบประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์..... 79
4.1	การวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศ ครูต้นแบบครูดีเด่น สาขาวิชาภาษาไทย..... 88
4.2	แนวทางการบูรณาการของการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 90
4.3	ผลการประเมินระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 รายวิชา ภาษาไทย จำนวน 6 แผน จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน 92
4.4	ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 กลุ่มปกติ 93
4.5	ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/6 กลุ่มทดลอง 94
4.6	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนของกลุ่มทดลองกับกลุ่มปกติ 94

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	สรุปหลักการเขียนแผนการสอน	64
2.2	กรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม การเขียนเชิงสร้างสรรค์	71

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการด้านต่าง ๆ ของยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งถือว่าการศึกษากลายเป็นกลไกและเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคนนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ จุดเน้นเพื่อสร้างคนไทยให้เป็นคนดี คนเก่ง มีปัญญา สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันและร่วมมือกันอย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลก สนองความต้องการของคนในชุมชนโดยยึดหลักความมีเอกภาพด้านนโยบายและความหลากหลายในการปฏิบัติ (กรมวิชาการ, 2551, น. 2-3) ภาษาไทยยังแสดงถึงเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบบการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณีและสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กรมวิชาการ, 2551, น. 1)

ภาษาไทยจึงมีสำคัญและจำเป็นที่จะต้องจัดให้คนไทยทุกคนเรียนและฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญทั้งเนื้อหาสาระและกฎเกณฑ์ทางภาษาจนสามารถใช้ได้อย่างถูกต้อง ภาษาไทยประกอบด้วย สาระการอ่าน การฟัง การดู การพูด และการเขียน ทั้งหมดล้วนเป็นการแสดงออกทางภาษา ความคิดเห็น ความรู้ ประสบการณ์ ที่ผู้เรียนต้องสามารถรวบรวมความคิด ความรู้ และใช้ถ้อยคำได้ถูกต้อง ตรงตามความหมาย กาลเทศะ บุคคล อันเป็นมารยาททางสังคม (สำนักงานทดสอบทางการศึกษา, 2551, น. 2) โดยเฉพาะสาระการเขียนซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการสื่อสาร ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านที่ผู้เขียนได้ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความคิดเห็น ทรรศนะ อารมณ์ จินตนาการ และสิ่งที่ต้องการสื่อสารอื่นๆ ของตนเองผ่านงานเขียน โดยใช้สัญลักษณ์ที่กำหนดรู้ร่วมกันเป็นสื่อกลาง ของการสร้าง ความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน การเขียนเชิงสร้างสรรค์ถือเป็นงานศิลปะประเภทหนึ่ง ที่เกิด

จากความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ บุคคลใดมีความคิดสร้างสรรค์สูงก็สามารถ เขียนสิ่งที่แปลกใหม่ได้ มีความต่อเนื่องต่อตนเองและต่อสังคมในด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผู้เขียนจะต้องสามารถใช้จินตนาการ หรือความคิดคำนึงของตนเขียนออกมาด้วยถ้อยคำที่สละสลวย ประทับใจผู้อ่าน ผู้ฟัง และให้ความรู้สึกในทางเพลิดเพลินใจระดับสติปัญญาไปในตัว (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2556, น. 54)

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ยังเป็นงานเขียนที่แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของผู้เขียนที่เขียนดูด้วยจากสำนวนภาษาที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเองหรือมีรูปแบบการเขียนที่มีความแปลกใหม่ มีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับของสาธารณชน (ถวัลย์ มาศจรัส, 2549, น. 4) แต่การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนนั้นยังอุปสรรคและปัญหาต่างๆ มากมาย ทั้งตัวนักเรียนและครูนักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายเห็นว่าการเขียนเป็นเรื่องยากไม่ทราบว่าจะเขียนอย่างไร ขาดความเชื่อมั่น ไม่กล้าแสดงออกไม่สามารถจะถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดหรือลำดับความคิดออกมาเป็นข้อความที่ไพเราะสละสลวยด้วยถ้อยคำ สำนวนภาษาไทยให้เหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตนเองต้องการได้ เพราะไม่ได้รับการกระตุ้นและส่งเสริมอย่างจริงจังจากครูผู้สอน นักเรียนไม่เกิดความคิด ไม่ได้รับการฝึกให้รู้จักคิดอย่างแจ่มแจ้งสิ่งต่าง ๆ ที่ผ่านพบในชีวิตและในบทเรียน นักเรียนถนัดการสืบค้นจากเทคโนโลยีและการท่องจำมากกว่าคิดเอง นักเรียนสามารถที่จะพัฒนาด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้แต่ว่านักเรียนยังไม่สามารถเขียนได้ดีเพราะครูผู้สอนมีความรู้สึกว่าการสอนให้เด็กรู้จักการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นเรื่องยาก ครูยังไม่สนับสนุนส่งเสริมให้อิสระในการคิดและให้นักเรียนกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง ครูไม่ทราบแนวทางการส่งเสริมการแสดงออกในด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ดีและถูกต้อง ปัญหาในการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้นเป็นปัญหาที่เกิดกับตัวนักเรียนคือนักเรียนขาดการฝึกฝนในการเขียน แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จะเขียน เขียนโดยไม่วางโครงเรื่อง วกวน ขาดแรงจูงใจ ขาดทักษะทางภาษา ไม่สามารถเลือกถ้อยคำสำนวนที่ใช้ในการเขียนเรื่อง และสาเหตุอีกประการหนึ่งคือ ครูผู้สอนขาดการเอาใจใส่ในการนำเทคนิคการสอนมากระตุ้นการคิด และการนำเสนอความคิดในการเขียน ครูไม่ได้ใช้กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนเขียนเรื่องจากความรู้สึกหรือความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าผู้ที่ช่วยแก้ปัญหาให้นักเรียนที่ขาดทักษะในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือ ครูต้องนำสื่อการเรียนการสอน วิธีสอน เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน

โรงเรียนศรีสมเด็จพิมพ์พัฒนาวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เขต 27 เป็นโรงเรียนได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยพบว่าการประเมินด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และการเขียนอยู่ในระดับควรปรับปรุง จากรายงานการประเมินผลของฝ่ายบริหารงานวิชาการ ซึ่งได้ทำแบบทดสอบเพื่อประเมินผลด้านการอ่านคิดวิเคราะห์และการเขียนโดยทำการสอบเป็นประจำเกือบจะทุกปีเป็นการทดสอบแบบปรนัยและอัตนัย

แบบปรนัยมีจำนวน 40 ข้อ แบบทดสอบที่เป็นอัตนัยที่ใช้ทดสอบในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่นั่นเป็นกิจกรรมที่กำหนดให้นักเรียนเขียนเล่าเรื่องตามความถนัด เช่น การเขียนเรียงความ เขียนสารคดี นิราศ เขียนเรื่องจากจินตนาการ แต่งคำประพันธ์ เป็นต้น จากการทดสอบจากจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 165 คนในปีการศึกษา 2556 ซึ่งปรากฏผลคะแนนคือ คะแนนระหว่าง 31-40 คะแนนมีจำนวน 24 คนอยู่ในระดับดีมากหรือเท่ากับร้อยละ 14.55 คะแนนระหว่าง 21-30 คะแนนมีจำนวน 51 คนอยู่ในระดับดีหรือเท่ากับร้อยละ 30.90 คะแนนระหว่าง 11- 20 คะแนน มีจำนวน 76 คนหรือเท่ากับร้อยละ 46 ถือว่าอยู่ในระดับปรับปรุง และคะแนนระหว่าง 0-10 คะแนน มีจำนวน 14 คนเท่ากับร้อยละ 8.50 ถือว่าอยู่ในระดับต้องปรับปรุงอย่างมาก โดยรวมแล้วส่วนมากอยู่ที่ระดับปรับปรุงคือร้อยละ 46 (ฝ่ายวิชาการโรงเรียนศรีสมเด็จจิมพ์พัฒนาวิทยา.2556:13)

จากสภาพปัญหาข้างต้นดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะใช้เทคนิคการวิจัยแบบผสมผสานวิธีมาใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยจะทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาภาษาไทย พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์และสามารถแก้ปัญหาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ดี

1.2 คำถามวิจัย

1.2.1 กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีลักษณะและขั้นตอนเป็นอย่างไร

1.2.2 การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทำให้ผลการเรียนเรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงขึ้นหรือไม่

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์

1.3.2 เพื่อหาดัชนีประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์

1.3.3 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มปกติ

1.4 สมมติฐานการวิจัย

ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มทดลองมีผลการเรียนที่สูงกว่ากลุ่มปกติ

1.5 ขอบเขตการวิจัย

1.5.1 ขอบเขตของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1. การศึกษาสภาพปัญหาและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานหรือแนวทางเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

1.ขอบเขตของประชากรเป้าหมาย เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านภาษาไทยมีคุณสมบัติดังนี้

1.1 มีประสบการณ์การสอนอย่างน้อย 10 ปีขึ้นไป

1.2 มีวุฒิการศึกษาปริญญาโทขึ้นไป

1.3 ได้รับวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป

จำนวน 5 ท่าน ซึ่งได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ขอบเขตด้านตัวแปร ได้แก่

2.1 สภาพปัญหาการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์

2.2 แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยแบ่งเนื้อหา 6 เรื่อง จำนวน 6 แผนการจัดการเรียนรู้ รวมจำนวน 16 ชั่วโมงโดยยึดเนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ดังนี้

3.1 เขียนโฆษณาชวนเชื่อ

3.2 เขียนเรียงความนำอ่าน

3.3 เขียนนิทานสอนใจ

3.4 เขียนจินตนาการเรื่องจากภาพ

3.5 เขียนร้อยกรองชวนเพลิน

3.6 เขียนบทความน่าสนใจ

4. ขอบเขตด้านด้านระยะเวลา

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษาที่ 2557

ขั้นตอนที่ 2 การนำกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่พัฒนาไปใช้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศรีสมเด็จจิมพ์พัฒนาวิทยาลัยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 มีจำนวน 6 ห้อง นักเรียนจำนวน 181 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 และห้อง 5/6

โรงเรียนศรีสมเด็จจิมพ์พัฒนาวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากนักเรียนทั้งหมด 6 ห้อง ซึ่งได้จัดนักเรียนทั้งหมดแบบคละระดับสติปัญญา โดยนักเรียนทั้งสองห้องมีระดับสติปัญญา ความรู้ความสามารถใกล้เคียงกัน เมื่อพิจารณาจากเกรดเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดในแต่ละห้องจากภาคเรียนที่ 2/2556 รายวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แล้วนำมาสุ่มอย่างง่าย (Sampling Random Sampling) ห้องเรียนที่สุ่มได้จำนวน 2 ห้องเรียน ได้แก่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/6 โดยมีนักเรียนห้องละ 35 คน

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและกิจกรรมการเรียนรู้

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยแบ่งเนื้อหา 6 เรื่อง จำนวน 6 แผนการจัดการเรียนรู้ รวมจำนวน 12 ชั่วโมงโดยยึดเนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ดังนี้

3.1 เขียนโฆษณาชวนเชื่อ 3.2 เขียนเรียงความน่าอ่าน

3.3 เขียนนิทานสอนใจ 3.4 เขียนจินตนาการเรื่องจากภาพ

3.5 เขียนร้อยกรองชวนเพลิน 3.6 เขียนบทความน่าสนใจ

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557

ขั้นตอนที่ 3 การหาประสิทธิภาพและดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์

1. ขอบเขตด้านประชากร

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศรีสมเด็จจิมพ์พัฒนาวิทยาลัยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 มีจำนวน 6 ห้อง นักเรียนจำนวน 181 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 -5/6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากนักเรียนทั้งหมด

6 ห้อง ซึ่งได้จัดนักเรียนทั้งหมดแบบคละระดับสติปัญญา โดยนักเรียนทั้งสองห้องมีระดับสติปัญญา ความรู้ความสามารถใกล้เคียงกัน เมื่อพิจารณาจากเกรดเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดในแต่ละห้องจาก ภาคเรียนที่ 2/2556 รายวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แล้วนำมาสุ่มอย่างง่าย(Sampling Random Sampling) ห้องเรียนที่สุ่มได้จำนวน 2 ห้องเรียน ได้แก่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 และชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5/6 โดยมีนักเรียนห้องละ 35 คน รวม 70 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดย ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยแบ่งเนื้อหา 6 เรื่อง จำนวน 6 แผนการจัดการเรียนรู้ รวมจำนวน 14 ชั่วโมงโดยยึดเนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ดังนี้

2.1 เขียนโฆษณาชวนเชื่อ	3.2 เขียนเรียงความน่าอ่าน
2.3 เขียนนิทานสอนใจ	3.4 เขียนจินตนาการเรื่องจากภาพ
3.5 เขียนร้อยกรองชวนเพลิน	3.6 เขียนบทความน่าสนใจ

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษาที่ 2557

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

“การพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์” หมายถึง การพัฒนา กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการกิจกรรมหรือกระบวนการการออกแบบรายละเอียดการจัด กิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพโดยผ่านกระบวนการสัมภาษณ์เพื่อหาข้อมูลหรือวิธีการพัฒนา การเขียนเชิงสร้างสรรค์และกระบวนการตรวจสอบคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญและการนำไปทดลองใช้กับ กลุ่มตัวอย่าง

“การเขียนเชิงสร้างสรรค์” หมายถึง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึงการเขียนที่ผู้เขียนต้องใช้ ประสบการณ์ ต่าง ๆ มาสร้างจินตนาการ มาประมวลความรู้เพื่อแสดงออกมาทางความคิดได้อย่าง อิสระเสรี เป็นรูปแบบใหม่ไม่เหมือนใคร ด้วยภาษาที่มีลักษณะเฉพาะสละสลวยเพื่อสื่อสารให้บุคคลอื่น เข้าใจ

“แบบวัดความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์” หมายถึง แบบวัดเกี่ยวกับความสามารถด้าน การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดผลการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนซึ่งเป็น แบบทดสอบที่สร้างขึ้นเป็นแบบอัตนัยจำนวน 6 ข้อ

“ดัชนีประสิทธิผล” หมายถึง ตัวเลขที่แสดงความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน โดยเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้น จากคะแนนการทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน

“แผนการจัดการเรียนรู้” หมายถึง แนวทางการดำเนินการจัดกิจกรรมที่ประกอบด้วยสาระสำคัญ เนื้อหาสาระ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผล สื่อและนวัตกรรมที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ที่ครูผู้สอนเตรียมไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ มาตรฐานช่วงชั้น เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้

1.7 ประโยชน์ที่จะได้รับจากงานวิจัย

1.7.1 ได้แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์

1.7.2 เป็นสารสนเทศให้ครูและผู้เกี่ยวข้องด้านการศึกษาได้แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเนื้อหาการเขียนเชิงสร้างสรรค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2551
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. การเขียนเชิงสร้างสรรค์
4. แผนการจัดกิจกรรม
5. ดัชนีประสิทธิผล
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.1 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2551

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ปรับปรุง พ.ศ. 2551 (กรมวิชาการ, 2546, น. 5-15) ได้ให้รายละเอียดของการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ดังนี้

2.1.1 ความสำคัญของภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เป็นภาษาประจำชาติ เป็นความมั่นคงของชาติ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าที่บรรพบุรุษสร้างไว้ เพื่อแสดงว่าเราเป็นชาติที่ยิ่งใหญ่มีวัฒนธรรมมาตั้งแต่โบราณกาล ความสำคัญของภาษาไทยจำแนกได้ดังนี้ วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2547, น. 8-11)

2.1.1.1 ภาษาไทยเป็นเครื่องแสดงถึงความเป็นชาติไทย คนไทยทุกคนจะต้องดำรงรักษาไว้ ดังพระราชดำริสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันได้พระราชทานแก่ผู้เข้าประชุมของชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตอนหนึ่งว่า “ภาษาไทยเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของชาติ..ประเทศไทยนั้นมีภาษาไทยของเราเอง ซึ่งต้องหวงแหน..เราโชคดีที่มีภาษาของตนเองตั้งแต่ครั้งโบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องรักษาไว้”

2.1.1.2 ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารสำหรับคนไทย เป็นการสื่อสารระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน ซึ่งมีองค์ประกอบคือ ผู้ส่งสาร ผู้รับสาร และตัวสาร ดังนั้นภาษาไทยจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับคนไทยทุกคน

2.1.1.3 ภาษาไทยเกิดจากการเรียนรู้และเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ ภาษาเป็น
เรื่องของการเรียนรู้ที่มีสิ่งแวดล้อมเข้ามาเกี่ยวข้องทั้งทางสังคม ศิลปะ วัฒนธรรม เป็นต้น

2.1.1.4 ภาษาเป็นวัฒนธรรมและเป็นเครื่องมือถ่ายทอดวัฒนธรรม ภาษาเป็นมรดก
ทางวัฒนธรรมที่สืบทอดมาเป็นช่วง เพื่อใช้ประโยชน์ในการติดต่อสื่อสารในสังคมมนุษย์

2.1.1.5 ภาษาเป็นเครื่องแสดงความเจริญของชาติ เพราะมีการเปลี่ยนแปลง และ
การแลกเปลี่ยนกันระหว่างภาษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเสมอ ทั้งทางการเมืองและประวัติศาสตร์
การปะปนทางเชื้อชาติ เศรษฐกิจและการค้า การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เป็นต้น ดังนั้นถ้าคนไทยไม่
ช่วยกันรักษาระบบแบบแผนและลักษณะของภาษาไว้ภาษาก็จะเสื่อมลง อาจมีการนำเอาระบบ
แบบแผนและลักษณะภาษาอื่นมาใช้แทนมากขึ้น

2.1.1.6 ภาษาเป็นวิทยาศาสตร์ เพราะการศึกษาเกี่ยวกับภาษาศาสตร์ (Linguistics)
ต้องอาศัยหลักการทางวิทยาศาสตร์แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุปผล เช่น การฟัง การสังเกต
หน่วยเสียง ระบบเสียง โครงสร้างของระบบเสียง เป็นต้น

2.1.1.7 ภาษาเป็นศิลปะ เช่น การแต่งคำทำให้เกิดความไพเราะ การเปลี่ยนอักษร
ตามความต้องการของกวี เพื่อเข้าใจผู้อ่านให้เกิดอารมณ์ร่วมหรือคล้อยตาม

2.1.1.8 ภาษามีความหมาย ความหมายเป็นรูปธรรม เป็นนามธรรม ความหมาย
ตามบริบทหรือตำแหน่งตัวบังคับ เช่น คน สัตว์ สวย หนาว ขำขัน ไก่ขัน ต้มน้ำจากขัน เป็นต้น

2.1.1.9 สังคมเป็นตัวกำหนดภาษา เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการและสอดคล้องกับ
ความนิยมของคนในชาติ ทำให้เกิดความแตกต่างทั้งเสียงและความหมาย

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 1) อธิบายความสำคัญของภาษาไทยไว้ว่า ภาษาไทย
เป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้าง
บุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจ
และสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคม
ประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูล
สารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการ
เปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนา
อาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม
ประเพณี สุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทย
ตลอดไป สรุปได้ว่า ภาษาไทยมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนไทย เราทุกคนจึงต้องทำความเข้าใจ
หลักเกณฑ์ทางภาษา หมั่นฝึกฝนตนเองให้เกิดทักษะทุก ๆ ด้าน เพื่อนำไปใช้ในการสื่อสาร การ
เรียนรู้ การแสวงหาความรู้ การเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน สร้างความเป็นเอกภาพของชาติ เพื่อ
ประโยชน์แก่ตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

2.1.2 ธรรมชาติของภาษาไทย

กรมวิชาการ (2545, น. 1) ได้ศึกษาไว้ว่า ภาษาไทยเป็นเครื่องมือการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน และตรงจุดมุ่งหมายในการแสดงความคิด ความรู้สึก และความต้องการ คำในภาษาไทยย่อมประกอบด้วย รูปพยางค์เสียงสระ วรรณยุกต์ และความหมาย ส่วนประโยคเป็นการเรียงคำตามหลักเกณฑ์ของภาษา ประโยคหลายประโยคเรียงกันเป็นข้อความ นอกจากนั้นคำภาษาไทยยังมีเสียงหนักเบา มีระดับของภาษา ซึ่งต้องใช้ให้เหมาะแก่กาลเทศะและบุคคล ภาษาย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ตามสภาพวัฒนธรรมของกลุ่มคน ตามสภาพของสังคมและเศรษฐกิจ การใช้ภาษาเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญไม่ว่าจะเป็นการอ่าน การเขียนการพูด การฟัง และการดูสื่อต่าง ๆ รวมทั้งต้องใช้ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา เพื่อสื่อสารให้เกิดประสิทธิภาพ และใช้อย่างคล่องแคล่ว มีวิจารณ์ญาณและมีคุณธรรม

2.1.3 วิสัยทัศน์การเรียนการสอนภาษาไทย

กรมวิชาการ (2545, น. 7) ได้ศึกษาไว้ว่า ภาษาไทยเป็นเครื่องมือการสื่อสารของคนในชาติ ใช้ทำความเข้าใจกันและใช้ภาษาประกอบกิจการงานทั้งส่วนตน ครอบครัว และกิจกรรมในสังคมและประเทศชาติ ภาษาไทยเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ การบันทึกเรื่องราวอดีตจนถึงปัจจุบันและยังเป็นวัฒนธรรมของชาติ ดังนั้น การเรียนการสอนภาษาไทย จึงต้องสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร และสอนภาษาไทยให้คนรักการอ่าน การเขียน ที่จะแสวงหาความรู้และประสบการณ์บันทึกความรู้และข้อมูลข่าวสาร ใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องในฐานะเป็นวัฒนธรรมทางภาษา ให้ผู้เรียนเกิดความชื่นชม ซาบซึ้งภูมิใจในภาษาไทย เห็นคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรม ตลอดจนภูมิปัญญาทางภาษาของบรรพบุรุษที่สร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งเป็นส่วนสร้างเสริมความงดงามในชีวิตภาษาเป็นสื่อของความคิด ผู้เรียนที่มีภาษาใช้กว้างขวางมีประมวลคำในการใช้พูด ฟังอ่าน เขียนมาก ผู้เรียนจะได้กว้างขวางลึกซึ้งและสร้างเสริมความชาญฉลาด สามารถคิดสร้างสรรค์คิดวิจารณ์ คิดตัดสินใจแก้ปัญหาและวินิจฉัยอย่างมีเหตุผล ดังนั้น การสอนภาษาไทยจำเป็นต้องเสริมสร้างให้ผู้เรียนขยายประมวลคำทั้งการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียนให้มาก เพื่อให้ผู้เรียนใช้ภาษาในการคิดสร้างสรรค์ คิดวิพากษ์วิจารณ์ คิดตัดสินใจ แก้ปัญหา วินิจฉัยเรื่องราวและส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ภาษาอย่างมีเหตุผล ใช้ภาษาในเชิงสร้างสรรค์ และใช้ภาษาอย่างสละสลวยซึ่งจะช่วยสร้างเสริมบุคลิกภาพของผู้ใช้ภาษาให้เกิดความน่าเชื่อถือ กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 1-2) ได้ศึกษาไว้ว่า ภาษาไทย เป็นวิชาทักษะที่ต้องฝึกให้เกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

1. การอ่าน การอ่านออกเสียง คำ ประโยค บทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ

การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

2. การเขียน การเขียนสะกดคำตามอักษรวิธี การเขียนสื่อวารรูปแบบต่าง ๆ การเขียนเรียงความ ย่อความ เขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า เขียนตามจินตนาการ เขียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์

3. การฟัง การดู และการพูด การฟังและการดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวจิตใจ

4. หลักการใช้ภาษาไทย ศีลธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

5. วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และเพื่อความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

สรุปแล้ววิสัยทัศน์ในการเรียนการสอนภาษาไทยเราจำเป็นต้องฝึกฝนโดยเฉพาะทักษะทั้ง 4 ด้านคือการอ่าน การเขียน การฟัง หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรมเพราะภาษาไทยเราเป็นเครื่องมือการสื่อสารของคนในชาติ ใช้ทำความเข้าใจกันทั้งส่วนตน ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ ภาษาไทยเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ การบันทึกเรื่องราวอดีตจนถึงปัจจุบันและยังเป็นวัฒนธรรมของชาติ ดังนั้นจึงต้องสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ให้คนรักการอ่าน การเขียน ที่จะแสวงหาความรู้และประสบการณ์บันทึกความรู้และข้อมูลข่าวสาร ใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องในฐานะเป็นวัฒนธรรมทางภาษา ซินชม ซาบซึ้ง ภูมิใจในภาษาไทย เห็นคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมตลอดจนภูมิปัญญาทางภาษาของบรรพบุรุษที่สร้างสรรค์ผลงานมา

2.1.4 คุณภาพของผู้เรียน

เมื่อจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว ผู้เรียนต้องมีความรู้ ความสามารถและคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมดังนี้

1. สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้ดี
2. สามารถอ่าน เขียน ฟัง ดู และพูด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผลและคิดเป็นระบบ
4. มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน การแสวงหาความรู้และใช้ภาษาในการพัฒนาตน

และสร้างสรรค์งานอาชีพ

5. ตระหนักในวัฒนธรรมการใช้ภาษาและความเป็นไทย ภูมิใจและชื่นชมในวรรณคดีและวรรณกรรมซึ่งเป็นภูมิปัญญาของคนไทย

6. สามารถนำทักษะทางภาษามาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามสถานการณ์และบุคคล

7. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และสร้างความสามัคคีในความเป็นไทย

8. มีคุณธรรมจริยธรรม มีวิสัยทัศน์ โลกทัศน์ที่กว้างไกลและลึกซึ้ง
เมื่อจบช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ผู้เรียนต้องมีความรู้ ความสามารถและคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมดังนี้

8.1 สามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณและมีประสิทธิภาพ

8.2 สามารถตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่านอย่างลึกซึ้ง วิเคราะห์วิจารณ์ ประเมินค่า เรื่องที่อ่าน

8.3 เลือกอ่านหนังสือและสื่อสารสนเทศจากแหล่งเรียนรู้

8.4 เขียนเชิงวิชาการ เขียนอธิบาย ชี้แจง เขียนโน้มน้าวใจ เขียนแสดงทัศนะ เขียนบันเทิงคดีและสารคดี เขียนเชิงสร้างสรรค์

8.5 รู้จักตั้งประเด็นหัวข้อการเขียนได้ตามจุดประสงค์ เรียบเรียงงานเขียน โดยมีการอ้างอิงข้อมูล สารสนเทศได้อย่างถูกต้อง

8.6 นำความรู้จากการฟังและดูสื่อรูปแบบต่าง ๆ มาใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจแก้ปัญหา และแสดงความคิดเห็น และสามารถวิเคราะห์ วิจารณ์ได้อย่างมีเหตุผล

8.7 สามารถพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ พูดโน้มน้าวจิตใจ พูดเพื่อความบันเทิง พูดแสดงความคิดเห็น

8.8 ใช้ภาษาเพื่อการพัฒนาการเรียน การทำงาน และการประกอบอาชีพ สร้างสรรค์งานเชิงวิชาการ และใช้อย่างสร้างสรรค์ เป็นประโยชน์

8.9 เข้าใจการเปลี่ยนแปลงของภาษา รวมทั้งอิทธิพลของภาษาถิ่นและภาษาต่างประเทศที่มีต่อภาษาไทย

8.10 เข้าใจประวัติวรรณคดีและวรรณกรรมในแต่ละยุค และใช้หลักการวิจารณ์วรรณคดีเบื้องต้นพิจารณาเรื่องที่อ่านและนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

8.11 สามารถแต่งกาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ และร่าย

8.12 ศึกษา รวบรวมวรรณกรรมพื้นบ้าน ศึกษาความหมายของภาษาถิ่น สำนวนภาษิตที่มีในวรรณกรรมพื้นบ้าน และวิเคราะห์คุณค่าทางด้านภาษาและสังคม

8.13 มีมารยาทการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด และมีนิสัยรักการอ่าน

การเขียนเมื่อจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ผู้เรียนต้องมีความรู้ ความสามารถและคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมดังนี้

1. อ่านอย่างมีวิจารณญาณและมีประสิทธิภาพ
2. ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่านอย่างลึกซึ้ง วิเคราะห์ วิจารณ์ประเมินค่าเรื่องที่อ่าน
3. เลือกอ่านหนังสือและสื่อสารสนเทศจากแหล่งเรียนรู้ได้กว้างขวางเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ
4. เขียนเชิงวิชาการ เขียนอธิบาย ชี้แจง เขียนโน้มน้าวจิตใจ เขียนแสดงทัศนะ เขียนบันทึกคดีและสารคดี เขียนเชิงสร้างสรรค์
5. ตั้งประเด็นหัวข้อการเขียนได้ตามจุดประสงค์ เรียบเรียงงานเขียนโดยมีการอ้างอิงข้อมูลสารสนเทศได้อย่างถูกต้อง
6. นำความรู้จากการฟังและดูสิ่งต่าง ๆ มาใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจ แก้ปัญหาและแสดงความคิดเห็น และสามารถวิเคราะห์ วิจารณ์ได้อย่างมีเหตุผล
7. พูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ พูดโน้มน้าวจิตใจ พูดเพื่อความบันเทิง พูดแสดงความคิดเห็น
8. ใช้ภาษาเพื่อพัฒนาการเรียน การทำงาน และการประกอบอาชีพ สร้างสรรค์เชิงวิชาการ และใช้อย่างสร้างสรรค์ เป็นประโยชน์
9. เข้าใจการเปลี่ยนแปลงของภาษา รวมทั้งอิทธิพลของภาษาถิ่นและภาษาต่างประเทศที่มีต่อภาษาไทย
10. เข้าใจวรรณคดีและวรรณกรรมในแต่ละยุค และใช้หลักการวิจารณ์วรรณคดีเบื้องต้นพิจารณาเรื่องที่อ่านและนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
11. แต่งกาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ และร่าย
12. ท่องจำบทร้อยกรองที่ไพเราะ และมีคุณค่านำไปกล่าวอ้างทั้งการพูดและการเขียน
13. ศึกษา รวบรวมวรรณกรรมพื้นบ้าน ศึกษาความหมายของภาษาท้องถิ่นสำนวนสุภาษิตที่มีในวรรณกรรมพื้นบ้าน และวิเคราะห์คุณค่าทางด้านภาษาและสังคม
14. มีมารยาทการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด
15. มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน

สรุปแล้วในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทางหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้เป็นช่วงชั้นโดยให้ผู้เรียนต้องมีความรู้ ความสามารถและคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ต้องพึงปฏิบัติ และได้คุณภาพตามที่หลักสูตรได้กล่าวไว้

2.1.5 แนวทางการพัฒนาหลักสูตร

การสอนภาษาไทยในปัจจุบันต้องเปลี่ยนแนวคิดไปจากเดิม ไม่เน้นการอ่านออกเขียนไม่เพียงอย่างเดียว แต่จะเน้นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพและการใช้ภาษาในการแก้ปัญหาในการดำรงชีวิตและปัญหาของสังคม เน้นการสอนภาษาในฐานะเครื่องมือการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สามารถนำความรู้มาใช้ในการพัฒนาตนเอง นอกจากนี้ยังต้องสอนภาษาเพื่อพัฒนาความคิด ผู้เรียนที่มีความคิดจะต้องมีประสบการณ์และประมวลคำมากพอที่จะสร้างความคิดที่ลึกซึ้ง และคิดได้อย่างชาญฉลาดรอบคอบ ขณะเดียวกันการสอนภาษาไทยจะต้องเน้นการรักษาภาษาไทยในฐานะเป็นวัฒนธรรม และถ่ายทอดวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ในรูปของหลักภาษา ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์การใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรมผู้เรียนจะต้องมีทักษะการใช้ภาษาได้ถูกต้อง สละสลวย ตามหลักภาษา อ่านวรรณกรรมต่าง ๆ เพื่อศึกษาเรื่องราวของชีวิตที่ทำให้ชีวิตทัศน์และโลกทัศน์ของผู้อ่านกว้างขวางขึ้น เข้าใจสภาพสังคมและวัฒนธรรมทั้งในอดีต ปัจจุบันและสังคมในอนาคต รวมถึงการศึกษาภูมิปัญญาทางภาษาในท้องถิ่นต่างๆหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้นำแนวคิดดังกล่าวข้างต้นมาเป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรได้ทำเป็นสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาจัดหลักสูตรและจัดการเรียนให้สอดคล้องตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาจะยึดผู้เรียนเป็นสำคัญไม่ได้ยึดเนื้อหาเป็นหลัก หลักสูตรจึงมีลักษณะเป็นหลักสูตรสมรรถภาพ (Competency Based Curriculum) โดยเน้นทักษะความสามารถของผู้เรียนมากกว่าเนื้อหา มีมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นเป็นตัวกำหนดมาตรฐาน การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีสาระการเรียนรู้ 5 สาระ คือ สาระการอ่าน สาระการเขียน สาระการฟัง การดูและการพูด สาระหลักการใช้ภาษาและสาระวรรณคดีและวรรณกรรม โดยเน้นด้านความรู้ด้านทักษะและกระบวนการ ด้านคุณธรรมและจริยธรรมและค่านิยม การจัดหลักสูตรภาษาไทยจะต้องนำมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นพัฒนาเป็นหลักสูตรของสถานศึกษาตามสาระการเรียนรู้ทั้ง 5 สาระดังกล่าว (กรมวิชาการ, 2545,

น. 1) ประกอบด้วย

สาระที่ 1 : การอ่าน

สาระที่ 2 : การเขียน

สาระที่ 3 : การฟัง การดู และการพูด

สาระที่ 4 : หลักการใช้ภาษา

สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม

2.1.5.1 สารที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงาน การศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ (8 ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัด 1 เขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยใช้ภาษาเรียบเรียงถูกต้องมีข้อมูลและสาระสำคัญชัดเจน

ตัวชี้วัด 2 เขียนเรียงความ

ตัวชี้วัด 3 เขียนย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหามากหลาย

ตัวชี้วัด 4 ผลิตงานเขียนของตนเองในรูปแบบต่างๆ

ตัวชี้วัด 5 ประเมินงานเขียนของผู้อื่นแล้วนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง

ตัวชี้วัด 6 เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าเรื่องที่สนใจตามหลักการเขียนเชิงวิชาการ และข้อมูลสารสนเทศอ้างอิงอย่างถูกต้อง

ตัวชี้วัด 7 บันทึกการศึกษาค้นคว้าเพื่อนำมาพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ

ตัวชี้วัด 8 มีมารยาทการเขียน

2.1.5.2 มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 2 : การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 : ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความและเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตาราง ที่ 2.1

มาตรฐานการเรียนรู้สาระการเขียน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม. 4-6	1. เขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์โดยใช้ภาษาเรียบเรียงถูกต้อง มีข้อมูล และสาระสำคัญชัดเจน	การเขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ เช่น - อธิบาย - บรรยาย - พรรณนา - แสดงทรรศนะ - โต้แย้ง

ตาราง ที่ 2.1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		- โฉมหน้า - เชิญชวน - ประกาศ - จดหมายกิจธุระ - โครงการและรายงานการดำเนินโครงการ - รายงานการประชุม - การกรอกแบบรายการต่างๆ
2. เขียนเรียงความ		- การเขียนเรียงความ
3. เขียนย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาหลากหลาย		- การเขียนย่อความจากสื่อต่างๆ เช่น กวีนิพนธ์และวรรณคดี - เรื่องสั้น สารคดี นวนิยาย บทความทางวิชาการ และวรรณกรรมพื้นบ้าน
4. ผลงานเขียนของตนเองในรูปแบบต่างๆ		- การเขียนในรูปแบบต่างๆ เช่น - สารคดี - บันเทิงคดี
5. ประเมินงานเขียนของผู้อื่นแล้วนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง		- การประเมินคุณค่างานเขียนในด้านต่าง ๆ เช่น - แนวคิดของผู้เขียน - การใช้ถ้อยคำ - การเรียบเรียง - สำนวนโวหาร - กลวิธีในการเขียน
6. เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าเรื่องที่สนใจตามหลักการเขียนเชิงวิชาการและใช้ข้อมูลสารสนเทศอ้างอิงอย่างถูกต้อง		- การเขียนรายงานเชิงวิชาการ - การเขียนอ้างอิงข้อมูลสารสนเทศ
7. บันทึกการศึกษาค้นคว้าเพื่อนำไปพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ		- การเขียนบันทึกความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
8. มีมารยาทในการเขียน		- มารยาทในการเขียน

2.1.5.3 คำอธิบายรายวิชา

คำอธิบายรายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย สาระการเรียนรู้พื้นฐาน รหัสวิชา ท 32101 ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 1 หน่วยกิต เวลา 40 ชั่วโมง 2 ชั่วโมง / สัปดาห์ มีว่ามีความรู้ความเข้าใจหลักการอ่านในใจ อ่านร้อยแก้ว ประเภท เรื่องสั้นและบทความ อ่านร้อยกรองประเภทร่ายและลิลิต การวิเคราะห์งานประพันธ์ การเขียนแสดงพรรณนา การตั้งประเด็นหัวข้อตามจุดประสงค์ การเรียบเรียงงานเขียน การเขียนกลอนโคลง และร่ายการเขียนเลขไทย การพูดวิเคราะห์วิจารณ์สิ่งที่ได้ฟังอย่างมีเหตุผล อิทธิพลของภาษาถิ่นที่มีต่อภาษาไทย การวิเคราะห์คุณค่าด้านภาษาและสังคมของภาษาถิ่นที่มีในวรรณกรรมพื้นบ้าน การใช้ทักษะทางภาษาในการพัฒนาการเรียน การทำงาน การประกอบอาชีพ การใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร และการดำเนินชีวิต การใช้ภาษาในกลุ่มสาระเรียนรู้ต่าง ๆ ในการสร้างสรรค์งานเชิงวิชาการ การใช้ภาษาของกลุ่มบุคคลในวงการต่าง ๆ ในสังคม เข้าใจปัจจัยแวดล้อมที่มีส่วนให้เกิดวรรณคดีและวรรณกรรม โลกทัศน์และวิถีชีวิตของคนไทย สามารถ อ่านในใจ อ่านออกเสียงร้อยแก้วประเภท เรื่องสั้น และบทความ ร้อยกรองประเภทร่าย ลิลิต วิเคราะห์งานประพันธ์ มีมารยาทในการอ่าน เขียนพรรณนา ตั้งประเด็นหัวข้อได้ตามจุดประสงค์ เรียบเรียง ทบทวนขัดกลางงานเขียน เขียนกลอน โคลง และร่าย ด้วยถ้อยคำไพเราะแสดงออกทางอารมณ์ เขียนเลขไทย มีมารยาทในการเขียน พูดวิเคราะห์วิจารณ์สิ่งที่ได้ฟังได้ดูอย่างมีเหตุผล มีกิริยาท่าทางและแสดงออกที่เหมาะสมตามหลักการพูดมีมารยาทในการฟัง การดูและการฟัง พูด ใช้ประโยคที่ซับซ้อน เลือกคำ กลุ่มคำได้ชัดเจนสละสลวย แยกภาษาถิ่น ใช้ทักษะทางภาษาพัฒนาการเรียนรู้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ใช้ภาษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ในการสร้างสรรค์งานเชิงวิชาการ ใช้ภาษาของกลุ่มบุคคลในวงการต่าง ๆ บอกปัจจัยแวดล้อมที่มีส่วนให้เกิดวรรณคดีและวรรณกรรม บอกโลกทัศน์และวิถีชีวิตของคนไทย มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน การฟังและการดู ชื่นชมผู้ใช้ภาษาไทย ถูกต้อง เห็นคุณค่าภาษาถิ่น บทร้อยกรอง ทักษะภาษาไทย การทำงาน เทคโนโลยีการสื่อสาร การดำเนินชีวิตที่ดีตามวิถีคนไทย

2.1.5.4 โครงสร้างรายวิชาภาษาไทย

โครงสร้างรายวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

สาระที่ 2

ตารางที่ 2.2

โครงสร้างภาษาไทย

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	การจัดสาระการเรียนรู้	
		สาระการเรียนรู้รายปี	ชั่วโมง
สาระที่ 2 : การเขียน	1. เขียนสะกดคำถูกต้องตาม	1. การเขียนสะกดคำ	1
มาตรฐานการเรียนรู้ ท 2.1:	อักษรวิธี และเลือกคำในการ	ถูกต้องตามอักษรวิธี	
1. ใช้กระบวนการเขียนเรียงความ	เขียนได้ตรงความหมาย	และเลือกคำในการ	
เขียนย่อความ และเขียนเรื่องราว	เรียบเรียงคำเป็นประโยคได้	เขียนได้ตรง	
ในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงาน	ถูกต้อง และถูก	ความหมาย เรียบ	
ข้อมูลสาร สนเทศและรายงาน	ระดับภาษา	เรียงคำเป็นประโยค	
การศึกษาค้นคว้าอย่างมี	2. ใช้กระบวนการเขียนพัฒนา	ได้ถูกต้อง และถูก	
ประสิทธิภาพสามารถเขียน	งานเขียน โดยเตรียมการ	ระดับภาษา	1
เรียงความ ย่อความ เขียนอธิบาย	เขียน กำหนดหัวข้อ หรือชื่อ	2. การใช้กระบวนการ	
ชี้แจง แสดงความคิดเห็น แสดง	เรื่อง รูปแบบ โครงเรื่อง	เขียนพัฒนางาน	
การโต้แย้ง เขียนรายงาน และ	เนื้อหา องค์ประกอบการ	เขียน โดยเตรียมการ	
เขียนเชิงสร้างสรรค์รวมทั้งใช้	เขียน การยกร่างข้อเขียน	เขียน กำหนดหัวข้อ	
กระบวนการเขียนพัฒนางาน	การตรวจทาน ปรับปรุง	หรือชื่อเรื่อง รูปแบบ	
เขียน	แก้ไขและเขียนเรื่องให้	โครงเรื่อง เนื้อหา	
2. มีมารยาทการเขียน และนิสัยรัก	สมบูรณ์	องค์ประกอบการ	
การเขียน รู้จักตั้งประเด็นหัวข้อ	3. เขียนเรียงความ ย่อความ	เขียน การยกร่าง	
การเขียนได้ตามจุดประสงค์ ทั้ง	จดหมายธุรกิจ และจดหมาย	ข้อเขียน การ	
ด้านวิชาการและด้านบันเทิงคดี	ราชการ สารคดี บทวิจารณ์	ตรวจทานปรับปรุง	2
เรียบเรียงงานเขียนโดยมีการ	รายงาน โครงการงาน	แก้ไขและเขียนเรื่อง	
อ้างอิงข้อมูลสารสนเทศได้อย่าง	4. แต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท	ให้สมบูรณ์	
ถูกต้อง รวมทั้งรู้จักทบทวนข้อ	5. มีมารยาทการเขียนโดยใช้	3. การเขียนเรียงความ	
กลางงานเขียนของตน	ภาษาสุภาพรับผิดชอบในสิ่ง	ย่อความ จดหมาย	
	ที่เขียน เขียนอย่าง	ธุรกิจ และจดหมาย	1
	สร้างสรรค์และอ้างอิง	ราชการ สารคดี บท	
	แหล่งที่มา	วิจารณ์ รายงาน	1
		โครงการงาน	

(ต่อ)

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	การจัดสาระการเรียนรู้	
		สาระการเรียนรู้รายปี	ชั่วโมง
	6. ปลูกฝังนิสัยรักการเขียนโดย การสังเกต การศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลและการจด บันทึกอย่างสม่ำเสมอ	4. การแต่งคำประพันธ์ ประเภทฉันท 5. มารยาทการเขียน โดยใช้ภาษาสุภาพ รับผิดชอบในสิ่งที่ เขียน เขียนอย่าง สร้างสรรค์และ อ้างอิงแหล่งที่มา 6. การปลูกฝังนิสัยรัก การเขียนโดยการ สังเกต การ ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลและ บันทึกสม่ำเสมอ	1 1

จากสาระที่ 2 เรื่องการเขียน คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างรายวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สามารถบอกได้ว่าการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในสาระที่ 2 นี้เราต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ต้องคำนึงถึงผู้เรียน พัฒนาการจากหลักสูตรแกนกลาง นำมาบูรณาการเข้ากับหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อจะจัดกิจกรรมการส่งเสริมเรื่องการเขียนให้มีทักษะทางภาษาในการพัฒนาการเรียน การทำงาน การประกอบอาชีพ การใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร ชีวิตมีนิสัยรัก การเขียน ชื่นชมผู้ใช้ภาษาไทยถูกต้อง เห็นคุณค่าของภาษาไทย การทำงาน การดำเนินชีวิตที่ดีตามวิถีคนไทยอย่างมีความสุข

จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระภาษาไทยสามารถสรุปได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาจะยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่ได้ยึดเนื้อหาเป็นหลัก หลักสูตรจึงมีลักษณะหลักสูตรสมรรถฐาน (Competency-Based Curriculum) โดยเน้นทักษะและความสามารถของผู้เรียนมากกว่าการเน้นเนื้อหา มีมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นเป็นตัวกำหนด มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จะมีสาระการเรียนรู้ 5 สาระ คือ สาระการอ่าน สาระการเขียน สาระการฟัง การดู และการพูด สาระหลักการใช้ภาษา และสาระวรรณคดีและวรรณกรรม โดยเน้นด้านความรู้ ด้านทักษะและกระบวนการ และด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมในการสอนภาษาไทยในปัจจุบันจึงได้เปลี่ยนแนวคิดไปจากเดิมคือไม่เน้นการอ่านออกเขียนได้เพียงอย่างเดียว แต่จะเน้นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารกับผู้อื่น

อย่างมีประสิทธิภาพ และใช้ภาษาในการแก้ปัญหาในการดำรงชีวิตและปัญหาของสังคม เน้นการสอนภาษาในฐานะเครื่องมือของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สามารถนำความรู้มาใช้ในการพัฒนาตนเอง นอกจากนี้ยังต้องสอนภาษาเพื่อพัฒนาความคิด ผู้เรียนที่มีความคิดจะต้องมีประสบการณ์และประมวลคำมากพอที่จะสร้างความคิดได้ลึกซึ้ง และคิดได้อย่างชาญฉลาดรอบคอบ อีกทั้งสถานศึกษาก็ยังสามารถจัดการเรียนรู้สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น และมีอิสระในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางที่หลักสูตรกำหนดได้สถานศึกษายังสามารถยืดหยุ่นในการบริหารหลักสูตร และจัดการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนของตนได้มากขึ้น

2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย ผู้สอนจะต้องศึกษาวิเคราะห์จุดหมายของหลักสูตร และมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย รวมทั้งเอกสารประกอบหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในส่วนบทบาทของผู้สอนจะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากผู้บอกความรู้แก่ผู้เรียนเป็นผู้สนับสนุน เสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียน โดยกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ (2553 : 17-18) โดยดำเนินการดังนี้

1. เลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนต้องเลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเหมาะสมกับผู้เรียน เช่น กิจกรรมการเรียนรู้แบบทดลองแบบโครงงานแบบศูนย์การเรียน แบบสืบสวนสอบสวน แบบอภิปราย แบบสำรวจ แบบร่วมมือ เป็นต้น

2. คิดค้นเทคนิคกลวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถคิดค้นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบอื่น ๆ และนำมาใช้ให้เหมาะสมกับปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความรู้ความสามารถด้านเนื้อหา ความสนใจและวัยของผู้เรียน ความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้น เวลาสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและชุมชน

3. จัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้มีหลายรูปแบบ ผู้สอนสามารถเลือกนำมาใช้หรือปรับใช้ โดยคำนึงถึงสภาพและลักษณะของผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตามกระบวนการเรียนรู้อย่างมีความสุข ดังนี้

3.1 การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นการจัดการประสบการณ์ตรงให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติเหมือนกับการทำงานในชีวิตจริง ให้รู้วิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างเป็นระบบรู้จักวิธีการวางแผน คิดวิเคราะห์ ประเมินผลการปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง และฝึกการเป็นผู้นำ และผู้ตามลักษณะของโครงงาน เป็นเรื่องของการศึกษา ค้นคว้าทดลอง ตรวจสอบ สมมติฐาน โดยอาศัยการศึกษาวิเคราะห์ ใช้ทักษะกระบวนการ

3.2 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เป็นวิธีการหรือพฤติกรรมที่จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ได้ผลงาน ความรู้สึกและความสัมพันธ์ที่ระหว่างผู้ร่วมงาน ลักษณะของการสอนแบบนี้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างทั่วถึง ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ช่วยให้เกิดการเรียนรู้พฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น ผู้เรียนค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเองจนสามารถนำความรู้ ความเข้าใจจากการปฏิบัติงานไปใช้ในชีวิตประจำวันและอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุข

3.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิด มีวิธีการหลากหลายวิธีการหนึ่งคือการใช้คำถาม การตั้งคำถาม โดยใช้หมวดความคิด 6 ใบ เป็นการใช้คำถามอย่างสร้างสรรค์กิจกรรมที่พัฒนาทักษะความคิดในการเรียนรู้ภาษาไทย ผู้สอนจะต้องใช้คำพูดและวิธีการต่าง ๆ กระตุ้นให้นักเรียนคิดลงมือปฏิบัติ ประเมิน ปรับปรุง แก้ไข พัฒนางานของตนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เช่น กิจกรรมการอภิปราย การวิเคราะห์ การวิจารณ์ การค้นคว้าการทำโครงการ ฯลฯ นอกจากนี้ผู้สอนยังต้องสอดแทรกคุณธรรมในกระบวนการคิดควบคู่ไปด้วย เช่น ความรับผิดชอบ ความอดทน ความเพียรพยายาม นอกจากนี้ควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณในการแก้ปัญหา การตัดสินใจ การวางแผนดำเนินชีวิตในอนาคตเพื่อให้อยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข

3.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ตลอดจนชุมชนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร โดยการจัดกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถภาพในการใช้ภาษาทั้งการฟังการพูดการอ่าน และการเขียน ด้วยการจัดกิจกรรมในห้องเรียน ในโรงเรียน และในชุมชน เช่นการเล่าเรื่อง การอภิปราย การวิจารณ์ การโต้เถียง การคัดลายมือ การเขียนเรียงความ การทำโครงการ การประกวด การอ่าน การศึกษาค้นคว้า การแข่งขันตอบคำถาม การอ่านทำนองเสนาะ

3.5 การพัฒนาการเรียนรู้หลักการใช้ภาษา จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจธรรมชาติของภาษาและวัฒนธรรมการใช้ภาษาไทย เกิดความตระหนักว่าภาษาที่มีความสำคัญและมีพลังกิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้หลักการทางภาษา จำเป็นต้องจัดควบคุมและสัมพันธ์กับกิจกรรมพัฒนาทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารทุกกิจกรรม

3.6 การพัฒนาการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรม เป็นการเรียนรู้เรื่องราวที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนไทยในยุคสมัยต่าง ๆ และเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในสุนทรียภาพของภาษาไทยเพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิต โดยปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน การจัดกิจกรรมจึงควรเน้นให้ผู้เรียนใช้ทักษะภาษาเพื่อเรียนรู้เนื้อหาสาระด้วยการอ่าน พิจารณา วิเคราะห์ วิจารณ์ ประเมินค่าวรรณกรรมและวรรณคดีอย่างมีเหตุผล มีการนำเสนอความ

เข้าใจ ความซาบซึ้ง ข้อคิดและประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การรายงาน การจัดแสดงการสร้างสรรค์วรรณกรรมทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ฯลฯ ทั้งนี้จะเกิดผลทำให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านและการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นแนวทางในการผลิตผลงานเพื่อพัฒนาตนเองและสังคม

3.7 การพัฒนาการเรียนรู้ภูมิปัญญาทางภาษา ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจวิถีชีวิตและศิลปะการใช้ภาษาของคนในท้องถิ่น การจัดกิจกรรมจำเป็นต้องให้ผู้เรียนใช้ทักษะภาษาเพื่อการเรียนรู้ เช่น การสัมภาษณ์ การรายงาน การทำโครงการ การจัดการแสดง เป็นต้น โรงเรียนและชุมชนจะต้องร่วมกันจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่ออนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาทางภาษาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางภาษาไทยจะต้องจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ได้ตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนและการสอนภาษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการไว้ดังนี้

3.7.1 ฝึกทักษะฟัง พูด อ่าน และเขียน ให้ถูกต้องคล่องแคล่ว โดยการฝึกทักษะแต่ละอย่างให้แม่นยำแล้วจึงฝึกทักษะทั้ง 4 ให้สัมพันธ์กัน รวมทั้งส่งเสริมความคิดคู่กันไปด้วย

3.7.2 สอนให้ถูกต้องตามหลักการสอนภาษา การเรียนภาษาเป็นการเลียนแบบอย่างหนึ่งผู้เรียนจะต้องเรียนภาษาที่เป็นต้นแบบจากครูผู้สอน ต่อจากนั้นผู้เรียนจะรู้จักปรับปรุงหรือแปลงแบบให้เป็นภาษาของตนเอง จากการฝึกทางภาษาบ่อย ๆ และท้ายสุดผู้เรียนจะพัฒนาการใช้ภาษาจากความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้ได้รูปแบบการใช้ภาษาใหม่ ๆ

3.7.3 ฝึกให้ผู้เรียนรู้หลักเกณฑ์ทางภาษาควบคู่ไปกับการใช้ภาษา และให้ผู้เรียนรู้วัฒนธรรมทางภาษา

3.7.4 ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์และสังเคราะห์สิ่งที่ได้ฟัง

3.7.5 ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้และทักษะที่ได้จากการเรียนภาษาไทย ไปเป็นเครื่องมือสื่อสารในชีวิตประจำวัน และใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนกลุ่มประสบการณ์อื่น

3.7.6 ปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย โดยการสอนให้เห็นคุณค่าและตระหนักในความสำคัญของภาษาไทย

3.7.7 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในความงามของภาษา เพื่อให้เกิดความจรรโลงใจ โดยใช้ธรรมชาติบทร้อยแก้วและร้อยกรองที่เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นมาเป็นสื่อการเรียนการสอน

3.7.8 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน และใฝ่หาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิต

3.7.9 สอดแทรกคุณธรรมต่าง ๆ เช่น ความมีระเบียบวินัย ความอดทน เพื่อการเรียนบรรลุจุดหมายของหลักสูตร

3.7.10 ฝึกให้ผู้เรียนเป็นคนช่างสังเกต จดจำ และจดบันทึกสิ่งต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ทางภาษา ความเพลิดเพลิน และเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

3.7.11 นำภาษาที่ใช้ในสังคมแวดล้อมมาเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้สัมพันธ์กับการเรียน และสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

3.7.12 แบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน โดยเฉพาะในเรื่องการใช้ภาษาของครูในการสอน และการสื่อสารในโรงเรียน

3.7.13 เน้นพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียน ในการวัดผลประเมินผลต้องคำนึงถึงวัยและระดับชั้นโดยใช้เกณฑ์ในการวัดที่ต่างกัน โดยคำนึงถึงพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียนเป็นหลัก

3.7.14 ส่งเสริมให้ผู้เรียนประเมินผลการเรียนภาษาของตน เพื่อพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นตามลำดับ

สรุปว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ใช้เทคนิคการเรียนรู้ที่หลากหลาย กิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และเรียนอย่างมีความสุขโดยจัดให้เหมาะสมกับผู้เรียนและธรรมชาติของสาระการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้

2.2.1 การวัดและประเมินผลการเรียนภาษาไทย

การวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งต้องดำเนินการควบคู่กันไป การบูรณาการหรือการประสมประสานการวัดและประเมินผลกับการเรียนการสอนเข้าด้วยกันจะส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาหลายประการ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน ซึ่งเป็นศูนย์กลางของการพัฒนานั้น การวัดและการประเมินผลจะมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งนี้เพราะการวัดและประเมินผลและการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดโดยการประเมินจะมีผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการเรียนรู้ทางตรงก็คือ จะให้ข้อมูลย้อนกลับที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ส่วนผลทางอ้อม คือ จะเป็นสิ่งชี้้นำการเรียนการสอนดังนั้นผู้จัดการศึกษาจึงสามารถนำผลทั้งสอง ลักษณะที่เกิดขึ้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงต่อการจัดการศึกษาได้ การวัดและประเมินผลการเรียนภาษาไทย การวัดผลและประเมินการเรียนรู้ด้านภาษาเป็นงานที่ยากซึ่งต้องการความเข้าใจที่ถูกต้องแท้จริงเกี่ยวกับการทำงานของภาษาและการพัฒนาทางภาษา ดังนั้น ผู้ปฏิบัติหน้าที่วัดผลการเรียนรู้ด้านภาษา จำเป็นต้องเข้าใจหลักการของการเรียนรู้ภาษา เพื่อเป็นพื้นฐานการดำเนินงาน ดังนี้

1. ทักษะทางภาษา ฟัง พูด อ่าน เขียน ดู มีความสำคัญเท่า ๆ กัน และทักษะเหล่านี้มีความเกี่ยวเนื่องกัน และความก้าวหน้าของทักษะหนึ่ง จะมีผลต่อพัฒนาการทักษะอื่น ๆ

2. ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาความสามารถทางภาษา เช่นเดียวกับทักษะการคิด ทักษะทางสังคม เมื่อผู้เรียนมีโอกาสใช้ภาษาตามความต้องการที่แท้จริงของตนเอง และในสภาพการณ์จริงทั้งในบริบททางวิชาการในห้องเรียน และชุมชนที่กว้างออกไป

3. ผู้เรียนต้องเรียนรู้การใช้ภาษาพูด ภาษาเขียนอย่างถูกต้อง ด้วยการฝึกฝนมิใช่การเรียนรู้กฎเกณฑ์ทางภาษาแต่อย่างเดียว การเรียนการใช้ภาษาที่ประกอบด้วยไวยากรณ์การสะกดคำ และเครื่องหมายต่าง ๆ จะค่อย ๆ เพิ่มขึ้น เมื่อผู้เรียนได้พัฒนาทักษะทางภาษาของตน

4. ผู้เรียนทุกคนต้องผ่านขั้นตอนการพัฒนาทางภาษาเช่นเดียวกัน แต่จะต่างกันในเรื่องจังหวะก้าว และวิธีการเรียนรู้

5. ภาษา และวัฒนธรรม มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด หลักสูตรที่ให้ความสำคัญให้ความเคารพ และเห็นคุณค่าของเชื้อชาติ วัฒนธรรม ภูมิหลังทางภาษา และความหลากหลายของภาษาจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเองและกระตุ้นให้ผู้เรียนเรียนรู้หลักการของการประเมินผลในชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพ

ประการแรก : การประเมินผลในชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพ จะต้องส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

ประการที่สอง : การประเมินผลจะต้องใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย

ประการที่สาม : การประเมินผลจะต้องมีความเที่ยงตรง เชื่อถือได้ และยุติธรรม จากการวัดผลและประเมินการเรียนรู้ข้างต้นสรุปได้ว่า การวัดประเมินผลด้านภาษาเป็นงานที่ยากซึ่งต้องการความเข้าใจที่ถูกต้องแท้จริงเกี่ยวกับการทำงานของภาษาและการพัฒนาทางภาษา ดังนั้น ผู้ปฏิบัติหน้าที่วัดผลการเรียนรู้ด้านภาษา จำเป็นต้องเข้าใจหลักการของการเรียนรู้ภาษา เพื่อเป็นพื้นฐานการดำเนินงานคือเราต้องส่งเสริมการเรียนรู้กับผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการประเมินผล

2.2.2 การวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินผลการเรียน

หลังจากที่ผู้สอนกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว ผู้สอนจะต้องพิจารณากำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการเรียนรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าว ทั้งนี้โดยพิจารณาองค์ประกอบสำคัญ ต่อไปนี้

2.2.2.1 ผลการเรียนรู้ที่ต้องการจากกิจกรรมการเรียนการสอน คืออะไรตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการเรียนรู้ได้มาจากมาตรฐานการเรียนรู้ระดับต่าง ๆ ซึ่งถูกกำหนดไว้โดยครอบคลุมความรู้ ทักษะ และคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมต่าง ๆ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จะนำไปสู่การเลือกวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ เช่น ผู้สอนกำหนดว่า ผลการเรียนรู้ที่ต้องการ คือความสามารถในการเขียนบทความเพื่อโน้มน้าว ชักชวน ผู้สอนจะต้องเก็บรวบรวมตัวอย่างผลงานที่เคยมอบหมายให้ผู้เรียนได้จัดทำเกี่ยวกับเรื่องนี้และประเมินโดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ผลการประเมินจึงจะเที่ยงตรง เชื่อถือได้ แต่ถ้าผู้สอนใช้แบบทดสอบชนิดเลือกตอบในการเก็บรวบรวมข้อมูล ถือว่าผู้สอนใช้วิธีการไม่เหมาะสม

2.2.2.2 ความมุ่งหมายของการประเมินคืออะไร และใครจะเป็นผู้นำผลการประเมินไปใช้ ความมุ่งหมายของการประเมิน และผู้จะนำผลการประเมินไปใช้ จะช่วยให้สามารถเลือกใช้วิธีการประเมินได้เหมาะสม รวมทั้งสามารถกำหนดแนวทางในการรายงานผลการประเมินได้ การประเมินเพื่อวินิจฉัยจุดเด่น-ด้อย ในการเรียน กับ การประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน มีความมุ่งหมายต่างกัน การประเมินเพื่อวินิจฉัย ต้องการข้อมูลเพื่อการปรับปรุงพัฒนาผู้เรียน

สรุปได้ว่าวิธีการประเมินจะมีลักษณะที่มุ่งเน้นในรายละเอียดทุกขั้นตอนแห่งการเรียนรู้ เพื่อเป็นข้อมูลในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนของผู้เรียน เหมาะที่จะนำมาใช้ระหว่างกระบวนการเรียนการสอน ส่วนการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนจะเป็นการประเมินสรุปผลการเรียนรู้ ทั้งหมด แนวทางการวัดจึงมีลักษณะที่นำมาเฉพาะเป้าหมายหลักสำคัญที่จะแสดงภาพรวมเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนตามความคาดหวังมาประเมิน เป็นต้น

2.2.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการเรียนของผู้เรียน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ถูกนำมาใช้ในการประเมินโดยทั่วไป เช่น การสังเกต การตรวจงานหรือผลงาน การทดสอบความรู้ การตรวจสอบการปฏิบัติและการแสดงออก อย่างไรก็ตาม มีการนำเสนอแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยพิจารณาจากเป้าประสงค์ของการประเมินที่เฉพาะเจาะจงในรายละเอียด เพื่อข้อมูลที่ได้จะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ต่อการปรับปรุงพัฒนากระบวนการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง ดังนี้

2.2.3.1 การให้ตอบแบบทดสอบ ทั้งในลักษณะที่เป็นแบบเลือกคำตอบ ได้แก่ ข้อสอบแบบเลือกตอบ ถูก - ผิด และข้อสอบชนิดให้ผู้สอบสร้างคำตอบ ได้แก่ เติมข้อความในช่องว่าง คำตอบสั้นเป็นประโยค เป็นข้อความ เป็นแผนภูมิ

2.2.3.2 การดูจากผลงาน เช่น เรียงความ รายงานการวิจัย บันทึกประจำวันรายงานการทดลอง บทละคร บทร้อยกรอง แฟ้มผลงาน เป็นต้น ผลงานจะเป็นสิ่งแสดงให้เห็นการนำความรู้และทักษะไปใช้ในการปฏิบัติงานของผู้เรียน

2.2.3.4 ดูการปฏิบัติ โดยผู้สอนสามารถสังเกตการณ์นำทักษะและความรู้ไปใช้โดยตรง ในสถานการณ์ที่ให้ปฏิบัติจริง วิธีการนี้ถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวางในการประเมินการปฏิบัติที่มีระเบียบ ข้อบังคับ เช่น การร้องเพลง ดนตรี พลศึกษา การไต่वाที่ การกล่าวสุนทรพจน์ละครเวที

2.2.3.5 ดูกระบวนการ วิธีการนี้จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ กระบวนการคิดของผู้เรียนมากกว่าที่จะดูผลงาน หรือการปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้กระบวนการคิดที่ผู้เรียนใช้วิธีการที่พบว่ามีครูผู้สอนในใจอยู่เป็นประจำในกระบวนการเรียนการสอน คือ การให้นักเรียนคิดตั้ง ๆ การตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ โดยครูจะเป็นผู้สังเกตวิธีการคิดของ ผู้เรียน วิธีการเช่นนี้เป็นกระบวนการที่จะให้ข้อมูลเพื่อการวินิจฉัย และเป็นข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเหมาะสมกับการประเมินพัฒนาการด้านคุณธรรม จริยธรรม และลักษณะนิสัย

จากแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลข้างต้น สามารถนำมาพิจารณากำหนดแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลทักษะทางภาษาได้โดยการสังเกตผ่านทักษะการปฏิบัติต่างๆ เช่น การเล่าเรื่อง การให้คำชี้แจง การเล่าประสบการณ์ การเข้ากิจกรรมต่างการร่วมปฏิสัมพันธ์กับกลุ่ม/บุคคล หากผลการเรียนรู้ที่ต้องการจากการเรียน คือความรู้ ความคิดเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของภาษา การใช้ภาษา วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการประเมินที่เหมาะสม คือ การใช้ข้อสอบ อาจจะเป็นแบบเลือกตอบหรือให้สร้างคำตอบ

2.2.4 การรายงานผลการประเมิน

วิธีการรายงานผลการประเมินมีหลายลักษณะซึ่งเป็นไปตามลักษณะผลการเรียนรู้ที่ต้องการประเมิน วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล จุดประสงค์ของการประเมินและผู้ใช้ข้อมูลผลการประเมินรูปแบบที่ใช้ทั่วไปในขณะนี้คือ

1. การรายงานในรูปคะแนนอาจเป็นคะแนนได้แก่คะแนนร้อยละหรือคะแนนรวม
2. ระดับผลการเรียนเป็นตัวเลข ตัวอักษร
3. มาตรฐานที่แสดงพัฒนาการ/ ความสามารถในลักษณะรูปคิด
4. รายงานโดยเขียนบอกเล่า
5. การให้ข้อคิดเห็นในการเขียน
6. การรายงานด้วยวาจา

แหล่งการเรียนรู้แหล่งการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้ ดังนี้

1. ห้องสมุด เป็นแหล่งการเรียนรู้และเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาที่ผู้เรียนจะใช้ในการศึกษาค้นคว้า ใช้ในการอ่านเพื่อเพิ่มพูนความรู้ การจัดห้องวิชาการต่าง ๆ เป็นส่วนหนึ่งของห้องสมุดหรือเป็นแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา จะทำให้ผู้เรียนได้ประโยชน์จากการเรียนและในปัจจุบันการใช้อินเทอร์เน็ตในการค้นคว้าหาความรู้มีความสำคัญมากขึ้น สถานศึกษาจำเป็นต้องพิจารณาจัดไว้ให้เพียงพอ และอบรมให้มีการใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ทรัพยากรบุคคล เช่น ผู้ปกครอง และคนในชุมชนที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาและภูมิปัญญาทางภาษา ภาษาถิ่น เพลงพื้นบ้าน พิธีกรรมต่าง ๆ ครูภาษาไทยควรจัดทำบัญชีรายชื่อบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ซึ่งสามารถเชิญมาให้ความรู้ในโรงเรียน

3. สื่อการเรียนการสอน เป็นสื่อกลางที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนเนื้อหาประสบการณ์ แนวคิด ทักษะ และเจตคติระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน โดยเน้นบทบาทของผู้เรียนที่เป็นผู้กระทำหรือใช้สื่อ เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะกระบวนการ และความรู้สึกรู้จักคิดต่าง ๆ บรรลุมาตรฐานของการเรียนรู้ความสำคัญของการใช้สื่อการเรียนการสอน เนื่องจากการเรียนการสอนเป็นกระบวนการ สื่อสารความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ ความคิดเห็นตลอดจนเจตคติซึ่งอาจทำได้หลายวิธีและอาจใช้เครื่องมือประกอบการสอนต่าง ๆ อีกมากมาย ดังนั้นการสอนโดยการบรรยายหรือการ

ใช้หนังสือเรียนเพียงเล่มเดียวไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดหมายตามที่คาดหวังได้ เพราะในสังคมปัจจุบันเป็นยุคสมัยที่ข้อมูลข่าวสารความรู้สมัยใหม่ ตลอดจนเทคโนโลยีการสื่อสารได้แผ่ขยายกว้างขวางอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด จำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพความสามารถของผู้เรียนอย่างเต็มที่ให้มีนิสัยใฝ่รู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองโดยให้แหล่งความรู้ที่มีรูปแบบหลากหลาย กล่าวคือ การเรียนการสอนจำเป็นต้องเลือกสรรสื่อการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง มีโอกาสเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นและมีความรับผิดชอบที่จะสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย ผู้สอนจะต้องศึกษาวิเคราะห์จุดหมายของหลักสูตร และมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย รวมทั้งเอกสารประกอบหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในส่วนบทบาทของผู้สอนจะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากผู้บอกความรู้แก่ผู้เรียนเป็นผู้สนับสนุน เสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียนโดยมีการวางแผนการวัดและประเมินผล การเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้เรียนโดยมุ่งเน้นในรายละเอียดทุกขั้นตอนแห่งการเรียนรู้ เพื่อเป็นข้อมูลในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนของผู้เรียน เหมาะที่จะนำมาใช้ระหว่างกระบวนการเรียนการสอน เพื่อจะประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนสรุปผลการเรียนรู้ ทั้งหมด

2.3 การเขียนเชิงสร้างสรรค์

2.3.1 การเขียนเชิงสร้างสรรค์ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มาตรฐาน ท 2.1 ทักษะการเขียนได้กำหนดให้นักเรียนต้องเรียนเกี่ยวกับการเขียนอย่างเป็นกระบวนการอันประกอบด้วย การเขียนสื่อสาร การเขียนเรียงความ การเขียนย่อความ การเขียนรายงานและการเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ จนสามารถเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องมีการเสริมแรงเพื่อจูงใจให้เขียนและฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอจนสามารถเขียนได้ดีและหลากหลาย ครูต้องใช้กลวิธีสอนที่น่าสนใจ โน้มนำนักเรียนให้มาสนใจในการเขียน และปฏิบัติการเขียนด้วยความพึงพอใจ เต็มใจผลงานของนักเรียนจึงสร้างสรรค์ความประทับใจและเกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนการสอนในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 (ถวัลย์ มาตจรัส, 2546, น. 10-11) กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ใน 3 ประเภท ได้แก่

1. ประเภทความเรียง ได้แก่ ความเรียง บทความ เรื่องเล่า จดหมาย บันทึก ฯลฯ

2. ประเภทบันเทิงคดี ได้แก่ นิทาน หนังสือเด็ก เรื่องสั้น วรรณกรรมเยาวชน นวนิยาย ฯลฯ

3. ประเภทสารคดี ได้แก่ สารคดีบุคคล สารคดีโอกาสพิเศษ สารคดีท่องเที่ยว สารคดีประวัติศาสตร์ สารคดีเด็ก สารคดีสตรี ฯลฯ

2.3.2 ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นทักษะทางภาษาที่ใช้ในการสื่อสารเป็นการส่งสารโดยการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้รับสารด้วยวิธีการอ่านถ้าผู้ส่งสารส่งได้ครบถ้วนถูกต้องตามกระบวนการสื่อสาร ผู้รับสารก็สามารถรับสารได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ ได้มีนักการศึกษาและผู้ศึกษาค้นคว้าด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ให้ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

สุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์มพรรย์ (2538,น. 190) ได้อธิบายว่า การเขียนสร้างสรรค์ คือ การเขียนเรียบเรียงความรู้ ความคิด ประสบการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนความรู้สึก นึกคิด และจินตนาการออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร จะเป็นข้อความสั้น ๆ ทำนองคำขวัญ ร้อยแก้วสั้น ๆ หรือบทกวีนิพนธ์ก็ได้ ข้อเขียนต่าง ๆ เหล่านี้จะมีเอกภาพมีความเป็นตัวของตัวเองทั้งในด้านความคิด และการใช้ภาษาเรียบเรียง

ปราณี สุรสิทธิ์ (2541,น. 57) ได้ให้นิยามการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนที่ผู้เขียนสร้างคำ แนวคิดจากจินตนาการของตนเอง โดยมีได้ลอกเลียนแบบอย่างของผู้อื่น อีกทั้งยังมีอิสระที่จะคิดรูปแบบใหม่ ๆ ที่แหวกแนวจากของเดิมที่มีอยู่ เป็นผลงานที่มีคุณค่าทางความคิดริเริ่มอย่างเด่นชัด

คำหมาน คนไค (2545,น. 63) กล่าวว่า การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คือการคิดสังเคราะห์เพื่อสิ่งที่ดีหรือแปลกใหม่จากของเดิมที่มีอยู่ ผู้คิดต้องมีประสบการณ์คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และจินตนาการมาก่อน นั่นคือสามารถคิดแยกส่วน และคิดส่วนรวมได้อย่างมีเหตุผลการคิดริเริ่มจึงเป็นการคิดที่รวมเอาการคิดทุกแบบมาผสมผสานกัน

ถวัลย์ มาตจรัส (2546,น. 4) กล่าวว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึงงานเขียนที่แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของผู้เขียน ด้วยสำนวนภาษาที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเองหรือมีรูปแบบการเขียนที่มีความแปลกใหม่ มีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับของสาธารณชน

สมบัติ มหารศ (2547,น. 75) การเขียนแบบสร้างสรรค์ (Creative Writing) คือการเขียนตามจินตนาการ ตามที่เข้าใจ หรือเขียนเรื่องราวจากสิ่งที่ได้ประสบพบเห็น หรือเขียนเริ่มต้นการเขียนเพื่อลำดับ ตามที่ตนมีความนึกคิด

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2547, น. 3) กล่าวว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนซึ่งมีลักษณะของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยผู้เขียนจะต้องใช้จินตนาการและประสบการณ์ของตนเองมาเชื่อมโยงความคิดในการเขียน

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึงการเขียนที่ผู้เขียนต้องใช้ประสบการณ์ ต่าง ๆ มาสร้างจินตนาการ มาประมวลความรู้เพื่อแสดงออกมาทางความคิดได้อย่างอิสระเสรี เป็นรูปแบบใหม่ไม่เหมือนใคร ด้วยภาษาที่มีลักษณะเฉพาะสละสลวยเพื่อสื่อสารให้บุคคลอื่นเข้าใจ

2.3.3 ความสำคัญและประโยชน์ของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ปราณี สุรสิทธิ์ (2541, น. 58) ได้เสนอว่าการเขียนจึงมีความสำคัญต่อการสื่อสารระหว่างกัน ไม่น้อยไปกว่าการพูด การจะทำให้ผู้รับสาร หรือผู้อ่านเกิดความเข้าใจถึงสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารอย่างถูกต้องแล้วผู้เขียนจะต้องจัดระเบียบความคิดสื่อความหมายที่ตนเองต้องการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ การเขียนจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับทุกคน

กระทรวงศึกษาธิการ (2543, น. 3) ได้ให้ความสำคัญของการเขียนว่าเป็นการสื่อที่ให้อ่านเข้าถึงอรรถรส เข้าใจ รับรู้ถึงเป้าประสงค์ และสามารถรับความรู้ในใจของผู้เขียนได้ โดยผู้เขียนต้องฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญ และใช้ภาษาในการสื่อความหมายได้ถูกต้อง ซึ่งการเขียนแต่ละประเภท จะมีกลวิธีการเขียนที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับเจตนาหรือความต้องการของผู้เขียนที่จะเสนอเรื่องประเภทใด อย่างไร

ถวัลย์ มาศจรัส (2546, น. 5) สรุปว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีความสำคัญต่อชีวิตบุคคล และสังคม โดยสรุปดังนี้

1. ความสำคัญต่อชีวิต

1.1 เกิดภูมิปัญญาด้านสำนวนภาษาใหม่ ๆ สำหรับการติดต่อสื่อสารได้ทันโลกทันเหตุการณ์

1.2 เกิดอาชีพใหม่ ๆ จากการใช้ภาษาเชิงสร้างสรรค์ เช่น นักโฆษณา นักเขียน พิธีกร เป็นต้น

1.3 เกิดการสืบสานรากเหง้าทางวัฒนธรรม ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การแสดง ฯลฯ

2. ความสำคัญต่อบุคคล

2.1 พัฒนাসมองซิกขวาในเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ

2.2 ทำให้เกิดภูมิปัญญา (Wisdom) ด้านต่าง ๆ ด้วยตนเอง เช่น ภูมิปัญญาด้านภาษาภูมิปัญญาด้านเหตุผล ภูมิปัญญาด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม

3. ความสำคัญต่อสังคม

3.1 เกิดรูปแบบใหม่ในการติดต่อสื่อสารของคนในสังคม และระหว่างสังคมต่อสังคม

3.2 เกิดวัฒนธรรมและอารยธรรมใหม่ของการติดต่อสื่อสาร

3.3 เป็นการจุดประกายความคิดให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ในสังคมที่มาจากความคิด ความฝัน และจินตนาการในรูปแบบการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ศิวกานท์ ปทุมสูตร (2548 ,น. 144-154) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ ไว้ดังนี้

1. ความสำคัญด้านความประเทืองอารมณ

ความสำคัญของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ในด้านความประเทืองอารมณนั้นถือได้

ถือเป็นความสำคัญพื้นฐานที่ผู้อ่านจะได้รับเป็นเบื้องต้นของการอ่าน เป็นเสมือนประตูหน้าบ้านที่จะเชื้อเชิญความรู้สึกรื่นรมย์ในการอ่านให้ล่องผ่านเข้ามาในบ้านของสาระต่างๆ ที่ตกแต่งแต่งค่า

2. ความสำคัญด้านการพัฒนาสติปัญญา

งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ในด้านที่จะเสริมสร้างพัฒนาสติปัญญา นับเป็นความสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่มีความสำคัญโดยให้คุณค่าแห่งความประเทืองอารมณเป็นสื่อ นำ แล้วมีพลังทางปัญญาเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดการขบคิด มองเห็นแง่มุมชีวิตใหม่ๆ องค์กรความรู้ใหม่ๆ หรือความจริงที่ลึกกว่าและกว้างไกลกว่าที่เคยมีเคยเป็น

3. ความสำคัญด้านความจรรโลงใจและยกระดับจิตสำนึกธรรมชาติของจิตใจมนุษย์

นั้นมีความละเอียดอ่อนซับซ้อนมหัศจรรย์ยิ่งนักด้วยความจริงดังกล่าวนี้ จึงเป็นเรื่องสำคัญของการใดๆ ที่จะสื่อสารเกี่ยวข้องกับจิตสำนึก จะต้องคำนึงถึงความละเอียดอ่อนซับซ้อนมหัศจรรย์นี้ และตรงนี้เองที่งานเขียนเชิงสร้างสรรค์มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะเข้ามามีบทบาท ดังนี้

3.1 ให้คุณค่าจรรโลงใจ เมื่อคนเราเหงา เศร้า ทุกข์ ท้อแท้ หรือจิตใจกำลังตกหล่นลงไปเป็นกระแสวิกฤตการณ์ใดก็ตาม เขาควรที่จะได้รับรสแห่งวรรณกรรมที่สามารถสัมผัสใจของเขาได้ พยุงใจของเขาให้หยัดขึ้นและฟ่องฟูขึ้น

3.2 ให้คุณค่ายกระดับจิตสำนึก ในจิตวิญญาณของคนเรานั้นมีทั้งอำนาจที่เหนียวนำสำนึกฝ่ายดีและฝ่ายชั่วแฝงระคนกันอยู่ จะเป็นไปในทิศทางอย่างไรก็ขึ้นอยู่กับความมีอำนาจของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่กล้าแกร่งเหนือกว่า แม้โดยทั่วไปแล้วคนเราจะปรารถนาในฝ่ายดี แต่จิตวิญญาณที่อ่อนแอก็ไม่สามารถที่จะยืนหยัดให้เป็นเช่นนั้นได้ เพราะความเข้มแข็งของจิตวิญญาณไม่สามารถเกิดขึ้นและดำรงอยู่ได้ด้วยความปลอดภัยเพียงอย่างเดียวเท่านั้น หากแต่จะต้องมีมโนสำนึกที่ประจักษ์และตระหนักมั่นคงในคุณค่าของความดีงามอย่างแท้จริง ซึ่งงานเขียนเชิงสร้างสรรค์จะสามารถจุดประกาย กระตุ้น และยกระดับมโนสำนึกดังกล่าวให้ก่อเกิดขึ้นได้

สรุปได้ว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนที่มีความสำคัญต่อชีวิต บุคคลและสังคมเป็นอย่างยิ่ง ก่อให้เกิดภูมิปัญญาด้านการใช้ภาษาในการสื่อสาร สามารถประกอบอาชีพเกี่ยวกับการใช้ภาษาเชิงสร้างสรรค์ เช่น นักโฆษณา นักเขียน โฆษก พิธีกร อีกทั้งยังเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมทางภาษารากเหง้าทางวัฒนธรรมของตนเองที่ดีวิธีหนึ่งอีกทั้งช่วยประเทืองอารมณ์ สติปัญญา และยังช่วยยกระดับจิตใจของมนุษย์ให้สูงขึ้นได้

2.3.4 ประเภทของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนคือวิธีการสื่อความหมายที่เป็นผลผลิตทางความคิดจากความรู้และประสบการณ์ของผู้เขียนผ่านลายลักษณ์อักษร โดยการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้ (ประภาศรี สีหอำไพ และคณะ. 2536, น. 134-135)

1. ร้อยแก้ว คือ การเรียงความสื่อความหมายโดยไม่ต้องยึดบัญญัติ ฉันทลักษณ์ ความหมายทั่วไป หมายถึง การเขียนสารคดีและบันเทิงคดี เช่น นิทาน บทละครพูดเรื่องสั้น นวนิยาย เป็นต้น ความหมายในเชิงวรรณศิลป์หรือศิลปะในการแต่งหนังสือ หมายถึง การเลือกสรร ถ้อยคำ สำนวนโวหาร มาเรียงร้อยให้เกิดภาพพจน์ ทำให้ผู้อ่านได้รับมโนคติ หรือจินตนาการเด่นชัด ใช้สำนวนภาษาและการดำเนินเรื่องสร้างความเพลิดเพลินจรดลงใจ มีความงามของถ้อยคำที่เรียงร้อยวิจิตรบรรจงเสมอด้วยแก้วอันงามมาเรียงร้อยกันไว้ในลีลาการแต่ง และสำนวนภาษามีความงามในรูป งามในเรื่อง และงามในท่วงทำนองการเขียน

2. ร้อยกรอง คำประพันธ์ต่างๆ ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย ลิลิต ใช้เรียกวรรณกรรมประเภทที่มีลักษณะบังคับในการแต่ง หรือมีการกำหนดคณະโบราณ เรียกว่า “คำกานท์” หรือกวีนิพนธ์ที่กวีใช้จินตนาการในการสร้างสรรค์ขึ้น ตามลักษณะคำประพันธ์ที่บัญญัติไว้ในคำประพันธ์แต่ละชนิด ผู้อ่านร้อยกรองซึ่งเป็นผลงานของจินตกวีจะมีความเพลิดเพลินสบายใจในท่วงทำนองการประพันธ์ ได้รับรสของโวหาร ตลอดจนได้ทราบความคิดและอารมณ์สะท้อนใจต่างๆ ที่ผู้ประพันธ์เรียงร้อยกลั่นกรองออกมาอย่างประณีตวิจิตรบรรจง และไพเราะด้วยการส่งสัมผัสตามจังหวะวรรคตอนที่กำหนดในลักษณะคำประพันธ์นั้นๆ

สมพร มันทะสูตร (2525, น. 88-89) การเขียนสร้างสรรค์ เป็นวิธีการส่งเสริมความคิด ความรู้สึกและทัศนคติที่มีต่อสิ่งที่คุณเขียนพบเห็น โดยการแสดงความคิดริเริ่มออกมาเป็นภาษาเขียน โดยแบ่งงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ตามลักษณะของผู้เขียนได้ ซึ่งปรากฏในวรรณกรรมไทย แบ่งแยกประเภทได้ 6 ประเภท คือ

1. การเขียนสร้างสรรค์ในรูปแบบ
2. การเขียนสร้างสรรค์ในเนื้อหา
3. การเขียนสร้างสรรค์ในแนวคิด
4. การเขียนสร้างสรรค์ในกลวิธี

5. การเขียนสร้างสรรค์ในสำนวนโวหารและการใช้ถ้อยคำ

6. การเขียนสร้างสรรค์ในจินตนาการ

สรุปแล้วการแบ่งประเภทของการเขียนเชิงสร้างสรรค์สามารถที่จะแบ่งได้หลากหลายประเภทแล้วแต่ตามลักษณะของของผู้เขียนแต่ที่กว้างๆสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ร้อยแก้วและร้อยกรอง

2.3.5 กิจกรรมสำหรับใช้สอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2532, น. 6) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนเขียนสร้างสรรค์ไว้ ดังนี้

1. กำหนดกิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ให้มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน โดยจะต้องคำนึงถึงหลักสูตร

2. การจัดกิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ ควรได้มีการสัมพันธ์กับกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ด้วย

3. จัดลำดับความยากง่ายของกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียน

4. ใช้สื่อที่จูงใจเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานใหม่และรักในการเขียน

5. ให้ผู้เรียนสามารถใช้จินตนาการในการแสดงความรู้สึกนึกคิดอย่างอิสระ กิจกรรมสำหรับใช้ในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้นมีหลากหลาย ดังที่นักการศึกษาได้เสนอไว้ดังนี้

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2547, น. 9) ได้ให้หลักการจัดกิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ ดังนี้

1. กำหนดกิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ให้มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน โดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในระดับชั้นต่างๆ

2. จัดกิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ให้มีความสัมพันธ์กับกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ด้วย

3. จัดกิจกรรมยากง่ายให้เหมาะกับผู้เรียน

4. ใช้สื่อที่จูงใจเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานใหม่ และรักในการเขียน

5. ให้ผู้เรียนสามารถใช้จินตนาการในการแสดงความรู้สึกนึกคิดอย่างอิสระ

6. ครูมีบุคลิกที่สร้างสรรค์ เช่น จัดกิจกรรมเร้าใจใหม่ๆ เปิดโอกาสได้

แสดงออกด้านต่าง ๆ กระตุ้นให้แสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นของทุกคนเท่าเทียมกัน ชมเชยและให้กำลังใจ มีประชาธิปไตยในการสอน

7. จัดบรรยากาศให้จูงใจ ให้ได้กรีกการเขียนสร้างสรรค์ ทำให้บรรยากาศ

ไม่เคร่งเครียดเกินไป เช่น แบบฝึกหัดที่ใช้มีลักษณะจูงใจให้อยากทำ ไม่มากจนน่าเบื่อ เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน

8. เริ่มจากสิ่งใกล้ตัว เพราะจะช่วยสร้างความสนใจของเด็กให้อยากเรียน อยากเล่าในสิ่งที่เขา มีประสบการณ์อยู่ ทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการเขียนงานต่างๆ เช่น การเขียนบันทึกประจำวัน การเขียนจดหมายเล่าเรื่อง ฯลฯ

9. ย้ำให้มีความคิดที่แตกฉาน ได้แก่ คิดคล่อง ต้องยืดหยุ่นความคิด และรู้จักประดิษฐ์ริเริ่ม

10. สนุกสนานในการเรียน โดยจัดกิจกรรมตามความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้แสดงความคิดและประสบการณ์ต่างๆ อย่างเต็มที่

11. ฝึกผู้เรียนให้เกิดทักษะ ต้องอาศัยการฝึกฝนบ่อยๆ พยายามปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องให้ดีขึ้นจะช่วยพัฒนาการเขียนได้

Castillo and Hillman (1995, p. 30) ได้กล่าวถึง กิจกรรมที่จะใช้ ในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. กิจกรรมการเขียนบันทึก (Journal) โดยให้ผู้เรียนเขียนบันทึกประจำวันในห้องเรียนทุกวัน วันละ 10 นาที แล้วแลกเปลี่ยนกันอ่าน

2. เขียนสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ 10 ประการ (Ten Impossible Things) โดยให้ผู้เรียนเขียนถึงสิ่งที่ตนคิดว่าไม่อาจเป็นจริงได้ ซึ่งเป็นการฝึกใช้จินตนาการในการเขียน

3. เขียนเกี่ยวกับความฝัน (Dreams) โดยให้ผู้เรียนเขียนในสิ่งที่ตนอยากได้

Smith (n.d., อ้างถึงใน พิณเพชร บุณยภิญโญ, 2545, น. 37) ได้เสนอกิจกรรมการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้

1. เขียนบันทึกประจำวัน

2. เขียนเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง

3. เขียนจดหมาย ถึงเพื่อน

4. เขียนเรื่องชวนขำขัน สนุกสนาน

5. เขียนประกาศต่างๆ

6. แต่งโคลงกลอนหรือเรื่องราวจากประสบการณ์

สรุปได้ว่า การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์จะได้ผลดีนั้น ครูผู้สอนต้องมีบุคลิกของการเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อสร้างแรงจูงใจและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดอย่างสร้างสรรค์ เกิดความสนใจอยากเขียนและถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรตามศักยภาพในการใช้ภาษาของผู้เรียนแต่ละคนโดยจัด

กิจกรรมจากเรื่องใกล้ตัว เรื่องเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน บรรยากาศเป็นกันเอง มีกิจกรรมที่หลากหลายจากการเสนอกิจกรรมการสอนเชิงสร้างสรรค์ เพื่อเป็นสื่อในการฝึกความคิดให้แก่เด็ก

2.3.6 จุดมุ่งหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ณภัทร สระประเทศ (2544, น. 23, อ้างถึงใน วรณีย์ โสมประยูร, 2521, น. 21) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้เด็กได้แสดงออกทางความคิด ความรู้สึกจากประสบการณ์ที่ผ่านมาด้วยการเขียน
2. เพื่อส่งเสริมให้เด็กสร้างสรรค์ผลงานทางวรรณคดี โดยใช้ภาษาที่ดีทำให้ผู้อ่านเกิดความสนใจและประทับใจ
3. เพื่อมุ่งพัฒนาความสามารถในทางภาษาให้กับเด็กมากกว่าการเขียนอย่างมีกฎเกณฑ์
4. เพื่อส่งเสริมและเร้าใจให้เด็กสนใจ และซาบซึ้งในวรรณคดี
5. เพื่อให้เด็กได้แสดงออกอย่างเสรี และผ่อนคลายความตึงเครียดทางอารมณ์
6. เพื่อวางรากฐานความพอใจในวรรณคดีขึ้นในตัวเด็ก
7. เพื่อเป็นการแสดงออกทางความคิด ความรู้สึกอารมณ์ ด้วยการใช้อ้อยคำที่งดงามไพเราะ
8. เพื่อให้เด็กใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
9. เพื่อรักษาและสร้างวรรณคดี ซึ่งเป็นมรดกและวัฒนธรรมของชาติ

สรุปได้ว่าในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ จุดมุ่งหมายหลักเพื่อให้ให้นักเรียนแสดงออกทางความคิด ได้มีอิสระในการคิดได้อย่างเสรี โดยครูผู้สอนเป็นผู้จัดกิจกรรมกระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงออก

2.3.7 ประโยชน์ของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเรียนการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการส่งเสริม และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกและมีอิสระที่จะแสดงความคิดเห็น เป็นการพัฒนาด้านการใช้ภาษาอย่างเหมาะสม ประชุม สุวรรณตา (2523, น. 23) ที่ได้สรุปประโยชน์ของการสอนเขียนสร้างสรรค์ ไว้ดังนี้

1. เป็นการฝึกทักษะ และพัฒนาการใช้ภาษาในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ทำให้ครูรู้จัก และเข้าใจเด็กแต่ละคนมากขึ้น นอกจากนั้นยังฝึกให้ใช้ความสังเกต ธรรมชาติ อารมณ์ สิ่งแวดล้อม และความรู้สึกที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดปัญญาความรู้สึกอันดีงาม ความเห็นอกเห็นใจ และความรักเพื่อนมนุษย์ สัตว์ และธรรมชาติ

2. ช่วยให้รู้จักวงศัพท์มากขึ้นจึงสามารถเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวน วลี ที่ก่อให้เกิดความสนุกสนาน มีชีวิตชีวา แก่ผู้อ่าน และก่อความสุข ความเพลิดเพลินในการเขียนทำให้ได้รับการเขียน

3. รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และยังเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เขียนให้ยอมรับ และนับถือตนเอง ภูมิใจตนเอง และรู้จักยอมรับนับถือ

4. ช่วยให้มีความรู้ ความซาบซึ้งในวรรณคดีที่มีคุณค่าต่างๆ ซึ่งจะเป็นประสบการณ์สะสมที่นำไปใช้ในโอกาสต่อไป

5. เป็นงานที่สนุกสนาน ทำท้ายสำหรับครูเพราะมีการงานแผนหากวิธีในการสอน ซึ่งเป็นการใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้สอน เป็นงานที่สร้างความสุขและก่อให้เกิดความภูมิใจในการสอน เป็นงานที่สร้างความเชื่อมั่น และคุณค่าให้กับผู้สอนเช่นเดียวกับที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

ณภัทร สระประเทศ (2544, น. 26, อ้างถึงใน ศรีวรรณ ช้อยหิรัญ, 2526, น. 15) ได้กล่าวถึงประโยชน์การเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. ประโยชน์สำหรับนักเรียน

1.1 ทำให้จิตใจเข้มแข็ง คิดอย่างรวดเร็ว

1.2 ให้เด็กได้แสดงความรู้สึกระหว่างอารมณ์ และมีสุนทรียภาพ

1.3 เปิดโอกาสให้เด็กทดสอบความสามารถในการเขียน

1.4 เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิด ความเข้าใจและปฏิกิริยาต่อ

สิ่งที่พบเห็น

2. ประโยชน์สำหรับครูผู้สอน คือสามารถสังเกตพฤติกรรมในผลงานการเขียนของ

นักเรียน ทำให้ทราบนิสัย เจตคติ ความรู้ ความคิดประสบการณ์ และยังทำให้เข้าใจนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อเป็นแนวทางในการช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่อง ส่งเสริมเด็กในโอกาสต่อไป

2.1 เป็นวิธีการที่จะช่วยให้เข้าใจความแตกต่างของเด็กแต่ละคน

2.2 เป็นวิธีการที่จะช่วยให้เกิดความคุ้นเคย และเข้าใจเด็กเป็นรายบุคคล

2.3 รู้แจ้งเห็นจริงความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์ของเด็ก

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์มีประโยชน์ทั้งต่อผู้เรียนและครูผู้สอน สำหรับครูได้ส่งเสริมช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้เด็กมีความคิดอิสระในการเขียน ได้เขียนแสดงความรู้สึกรู้สึกนึกคิด มีจินตนาการ ได้รับการส่งเสริมพัฒนาความสามารถทางการเขียนจะช่วยให้เด็กนักเรียนได้แสดงความรู้สึกรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับสิ่งที่พบเห็นและจากที่ประสบการณ์ของนักเรียนเองออกมาเป็นภาษาเขียนที่เป็นภาษาของนักเรียนเอง เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการทางภาษาเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ดีในการเรียนระดับที่สูงขึ้นต่อไปการเขียนเชิงสร้างสรรค์

2.3.8 ลักษณะของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้นจะเป็นลักษณะการเขียนที่เกิดจากการเปิดโอกาสให้ผู้เขียนถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดออกมา จะเป็นลักษณะร้อยแก้วหรือร้อยกรองก็ได้ การเปิดโอกาสให้เขียนออกมาโดยไม่ต้องกลัวความผิดกฎเกณฑ์จะทำให้ผู้เขียนสนุกกับการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดหรือจินตนาการของเขาออกมา ผู้เขียนจะรู้สึกภูมิใจในงานเขียนของตนและรักการเขียนมากยิ่งขึ้น การเขียนแบบสร้างสรรค์จะมีลักษณะที่สังเกตได้ ดังนี้

1. มีอิสระในการเขียน (Free Writing) เขียนโดยไม่อยู่ภายใต้การบังคับ ชักนำหรืออิทธิพลของครู ผู้เขียนจะเขียนในสิ่งที่รู้สึกและต้องการเขียนโดยอิสระ
2. เขียนจากความรู้สึกที่แท้จริงของเขา (Safe – Expression) ผู้เขียนถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อสิ่งที่เขาพบ ความประทับใจ ความรู้สึกภายใน จินตนาการของเขาออกมาโดยครูอาจจะให้หัวข้อที่จะกระตุ้นให้คิดหรือจัดสถานการณ์เพื่อให้ได้ความรู้สึกที่แท้จริงพอที่จะเขียนออกมาได้
3. มีลักษณะเฉพาะตนแตกต่างกันในการเขียน ผู้เขียนแต่ละคนจะมีรูปแบบในการเขียนที่แตกต่างกัน ครูอาจช่วยแนะนำให้ได้บ้างในการเขียนครั้งต่อ ๆ ไป

2.3.9 องค์ประกอบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์นี้มีองค์ประกอบมากกว่าการเขียนทั่ว ๆ ไป (กรณีการพวงเวียน, 2532, น. 33) ดังนี้

1. มีจินตนาการหรือความคิดคำนึง คือ ผู้เขียนจะต้องสร้างจินตนาการโดยการคัดเลือกความคิดต่าง ๆ เหล่านั้นให้เกิดภาพในใจของผู้อ่านให้ได้ จะช่วยให้ผู้อ่านได้รสและมีความรู้สึกคล้อยตามเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับผู้เขียน
2. สำนวนภาษาบาลี คือ ผู้เขียนจะต้องเลือกเฟ้น พลิกละเล่นและถ้อยคำและรูปประโยคให้สละสลวย น่าฟัง น่าอ่าน มีท่วงทำนองในการเขียนดี ไม่มีลักษณะกระทบกระเทือนเสียดีผู้ใดผู้หนึ่ง
3. ให้คุณค่าทางจิตใจและสติปัญญา คือ นอกจากจะให้ความเพลิดเพลินแล้ว ควรให้ผู้อ่านเกิดคุณธรรมขึ้นในตน มีความรู้สึกนึกคิดเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ก่อให้เกิดความเรื่องปัญญาและเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

2.3.10 ข้อคำนึงในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ครูผู้สอนต้องวางแผนในการสอนอย่างระมัดระวังให้เป็น ลำดับขั้นตอน ในด้านความคิดและนอกจากนี้ครูผู้สอนควรคำนึงถึงในการสอนเขียนแบบสร้างสรรค์ดังนี้

1. ผลงานของเด็ก ๆ ควรมีสิ่งใหม่ ๆ ที่มีลักษณะเฉพาะของตน (Unique)

2. ผลงานเน้นความคิดแบบเอกนัย (Divergent Thinking) การคิดแบบนี้เป็นการนำเอาความรู้ ความจริง ความคิดรวบยอด ความเข้าใจต่างๆ รวมเข้าด้วยกัน รวมทั้งทักษะที่เกิดจากการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดแบบเอกนัยด้วย จะถูกนำมาใช้ในลักษณะใหม่ ซึ่งจะก่อให้เกิดคำตอบใหม่ ๆ หลาย ๆ คำตอบมากกว่าการตอบถูกต้องสมบูรณ์เพียงคำตอบเดียว กระบวนการคิดแบบเอกนัยนี้พัฒนาคุณภาพทางความคิดคล่อง ความยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม ความคิดต่อเนื่องและความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน

3. ครูจะต้องรู้จักการสร้างเสริมแรงจูงใจ ใฝ่ใจ ให้เด็กเกิดความคิดรู้จักใช้เวลาในการทำงานและเวลาพักผ่อนตามลำพังได้บ้าง ดังนั้นบรรยากาศในห้องเรียนไม่ควรจะเคร่งเครียดจนเกินไป

4. การสอนให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์นั้นเป็นการกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดออกมา ครูควรเน้นและชมเชยในความแตกต่างลักษณะเฉพาะตัวเป็นตัวของตัวเอง และการริเริ่ม

5. ผลงานที่让孩子ทำ ครูไม่ควรกำหนดตามใจครูผู้สอน เพราะครูจะทำนายไม่ได้ว่า ผลงานของเด็กจะออกมาในรูปใด ครูไม่ควรตัดสินงานของเด็กว่าถูกหรือผิด ครูเป็นเพียงผู้ช่วยส่งเสริมและแนะนำกลุ่มกลุ่ภาษาที่ใช้ให้เป็นภาษาที่ดี

6. ครูควรใช้คำถามหรือสถานการณ์ที่ทำให้เด็กเกิดความคิดหาคำตอบได้หลาย ๆ แนวทาง และยอมรับความคิดเห็นของทุกคนไม่มีคำหามิ

7. ให้สำคัญของกระบวนการทำงานเท่ากับผลงานของขั้นตอนในการทำงานที่ครูควรเอาใจใส่ มีดังนี้

7.1 ช่วงเวลาเตรียมตัวตั้งแต่เด็กได้รับปัญหา

7.2 ช่วงเวลาที่เด็กขบคิดปัญหา

7.3 การมองเห็นปัญหาอย่างกระจ่างชัด

7.4 ช่วงเวลาที่คำตอบเริ่มเข้ามาสู่ความคิด

7.5 เมื่อผลงานเสร็จสมบูรณ์ ทบทวน ตรวจสอบผลงาน การทำแบบฝึกง่าย ๆ

อาจจะไม่เห็นทุกขั้นตอนในการทำดังกล่าว

8. การ让孩子อ่านผลงานสร้างสรรค์ผู้อื่นมากๆ จะช่วยให้เด็กรู้จักแนวทางในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ดีขึ้น

9. ควรนำผลงานของเด็กมาใช้ในชั้นเรียน เพื่อให้เด็กเห็นและเกิดความคิดมากขึ้นฝึกการวิจารณ์ การประเมินตนเอง ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลงานที่ดีขึ้น

10. การดำเนินการสอนควรอยู่ในบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตย สร้างและรักษากฎเกณฑ์ รัลสิทธิของตนไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ซึ่งจะเป็นการฝึกเด็กให้คุ้นเคยและจะได้นำไปปฏิบัติตนในการทำงานด้วย

2.3.11 หลักการสอนเขียนสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนที่ยุ่งยากซับซ้อน เพราะนักเรียนต้องอาศัยประสบการณ์ ความประทับใจ ความต้องการ และความสามารถในการลำดับความคิดออกมาเป็นเรื่องราว และความสามารถในการใช้ภาษา ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์นั้น ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง อัจฉรา ชิวพันธ์ (2547 : 9) ได้กล่าวถึงหลักการจัดกิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ ดังนี้

1. กำหนดกิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ให้มีจุดหมายที่ชัดเจน โดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในระดับชั้นต่าง ๆ
2. จัดกิจกรรมเขียนสร้างสรรค์ให้มีความสัมพันธ์กับกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ด้วย
3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะกับผู้เรียน
4. ใช้สื่อที่จูงใจเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานใหม่ และรักในการเขียน
5. ให้ผู้เรียนสามารถใช้จินตนาการในการแสดงความรู้สึกนึกคิดอย่างอิสระ

สมบัติ มหาเรศ (2523, น. 398-399) ได้กล่าวถึงหลักการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. การให้นักเรียนได้แสดงแนวความคิดใหม่ และมีความหมายถือเป็นการกระทำที่สร้างสรรค์
2. การเขียนเชิงสร้างสรรค์ควรมีหลายแบบตามความต้องการของนักเรียน
3. สร้างบรรยากาศให้อบอุ่น สนับสนุนนักเรียนได้อย่างอิสระ
4. กระตุ้นให้นักเรียนนำประสบการณ์เดิมมาเขียน

กองทัพ เคลือบพนิชกุล (2542, น. 23) กล่าวถึงการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า ควรประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ ดังนี้

1. มีจินตนาการ ผู้เขียนต้องใช้จินตนาการหรือความคิดคำนึงเขียนให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการคล้ายตามผู้เขียน
2. สำนวนภาษาดี ผู้เขียนต้องเลือกเฟ้นถ้อยคำนำมาเรียบเรียงให้ไพเราะ สละสลวยและมีความหมายตรงตามผู้เขียนต้องการ
3. มีคุณค่าทางด้านจิตใจและสติปัญญา ผู้อ่าน อ่านแล้วมีความคิด ความรู้สึกที่จรรโลงความดีงามและมองโลกในแง่ดี

จากหลักการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์จะบรรลุผลตามต้องการนั้นครูผู้สอนต้องกำหนดจุดมุ่งหมายในการสอน จัดกิจกรรมที่หลากหลายตามความสนใจของผู้เรียน มีความเป็นกันเอง จัดกิจกรรมที่มีความยากง่ายพอเหมาะและให้สอดคล้องกับการเรียนในกลุ่มการเรียนรู้อื่นด้วย

2.3.12 แนวทางการพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์

บันลือ พุกกะวัน (2545, น. 7-8) ให้แนวคิดในการส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์พอสรุปได้ ดังนี้

1. ครูต้องเป็นผู้สร้างบรรยากาศโดยเป็นผู้ที่รักเมตตา มีความสัมพันธ์กับผู้เรียนอย่างใกล้ชิดเข้าใจและให้ความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ ยกย่องชมเชยมากกว่าการตำหนิ
2. ให้อิสระในการทำงานแก่ผู้เรียนทั้งเรื่องเวลา ระเบียบและรูปแบบ
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการศึกษาสภาพแวดล้อมส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เลือกศึกษาค้นคว้าเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์โดยการเล่าเรื่อง รายงาน อภิปราย และสรุปผลเป็นประจำ
5. กระตุ้น ชี้แนะผู้เรียนให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นสร้างความแปลกใหม่อยู่เสมอ

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2547, น. 5-7) ได้เสนอแนวทางในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งประกอบด้วย

1. ครูมีบุคลิกที่สร้างสรรค์ เช่น จัดกิจกรรมเร้าใจใหม่ ๆ เปิดโอกาสได้แสดงออกด้านต่าง ๆ กระตุ้นให้แสดงออกความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นของทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ชมเชยและให้กำลังใจ มีประชาธิปไตยในการสอน
2. จัดบรรยากาศให้จูงใจ ให้เด็กรักการเขียนสร้างสรรค์ ทำให้บรรยากาศไม่เคร่งเครียดเกินไป เช่น แบบฝึกหัดที่ใช้มีลักษณะจูงใจให้อยากทำ ไม่มากจนน่าเบื่อ เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน
3. เริ่มจากสิ่งใกล้ตัว เพราะจะช่วยเร้าความสนใจของเด็กให้อยากเรียน อยากเล่าในสิ่งที่เขา มีประสบการณ์อยู่ ทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการเขียนงานต่าง ๆ อย่างสบาย เช่น การเขียนเล่าเรื่องตนเอง การเขียนบันทึกประจำวัน การแต่งคำประพันธ์ในเรื่องที่ตนสนใจ การเขียนจดหมายเล่าเรื่อง ฯลฯ
4. ย้ำให้ผู้มีความคิดที่แตกฉาน ได้แก่ คิดให้คล่อง ต้องยืดหยุ่นความคิดและรู้จักประติขัฐริเริ่ม
5. สนุกสนานในการเรียน โดยจัดกิจกรรมตามความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้แสดงความคิดและประสบการณ์ต่าง ๆ อย่างเต็มที่
6. ฝึกผู้เรียนให้เกิดทักษะ ต้องอาศัยการฝึกฝนบ่อย ๆ พยายามปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องให้ดีขึ้น จะช่วยพัฒนาการเขียนได้นักการศึกษาค้นพบว่า ทุกคนสามารถฝึกฝนให้มีความสร้างสรรค์ โดยไม่ขึ้นอยู่กับว่าคนนั้นมีพรสวรรค์หรือไม่ และไม่จำกัดโดยสภาพของชีวิต เช่น อายุ เพศ

การศึกษา ฯลฯ อย่างไรก็ตามมีแนวโน้มว่าเด็กจะสร้างสรรค์ได้ง่ายกว่าผู้ใหญ่ และไม่ถูกจำกัดด้วยเหตุผลต่าง ๆ อันเกิดจากกรอบโลกทัศน์ มโนทัศน์ ประสบการณ์ ความเคยชิน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นเหตุให้ผู้ใหญ่ไม่กล้าที่จะคิดสร้างสรรค์มากนัก ทั้ง ๆ ที่มีศักยภาพที่จะคิดได้ และเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2546, น. 12) ในภาษาไทย มีการใช้คำว่าสร้างสรรค์ ที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ 3 ความหมาย ดังนี้

ความหมายที่ 1 ความคิดสร้างสรรค์ ให้ความหมายถึง ความคิดแง่บวก (Positive Thinking) คิดติดต่อคนอื่นและตนเอง ตรงข้ามกับความคิดแง่ลบ (Negative Thinking) ซึ่งหมายถึง คิดไม่ดีต่อผู้อื่นหรือตนเอง

ความหมายที่ 2 ความคิดสร้างสรรค์ ให้ความหมายถึง การกระทำที่ไม่ทำร้ายใคร (Constructive Thinking)

ความหมายที่ 3 ความคิดสร้างสรรค์ ให้ความหมายถึง การคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ (Creative Thinking) ที่แตกต่างไปจากเดิม และใช้ได้เหมาะสม

จากแนวในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ผ่านมา พอสรุปได้ว่า การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์จะได้ผลดีนั้น ครูผู้สอนต้องมีบุคลิกของการเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อสร้างแรงจูงใจและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากเรื่องใกล้ตัวบรรยากาศเป็นกันเอง มีกิจกรรมที่หลากหลายสนุก มีสื่อการสอนที่สร้างความสนใจ เปิดโอกาสให้แสดงออกอย่างเต็มที่ และได้ฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์บ่อย ๆ ได้ปรับปรุงและพัฒนางานโดยครูต้องสนใจและเอาใจใส่ในการช่วยเหลือให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเขียนเชิงสร้างสรรค์นำหัวข้อเหล่านี้มากำหนดเป็นรายการประเมินลงในแบบบันทึกที่เป็นแบบจัดอันดับคุณภาพได้

2.3.14 ความสัมพันธ์ระหว่างการเขียนเชิงสร้างสรรค์กับความคิด

การเขียนมีความสัมพันธ์กับความคิดและความคิดมีความสัมพันธ์กับภาษา เพราะการเขียนเป็นผลมาจากการคิดที่ใช้ภาษา ถ้อยคำ สำนวนภาษา และวัฒนธรรมเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดที่สามารถกำหนดการรับรู้และแนวคิดได้

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532, น. 108) ได้อธิบายถึงความสามารถในการเขียนว่าเป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับความคิด เพราะผู้เขียนต้องคิดก่อนว่าจะเขียนอะไร และมีจุดมุ่งหมายอย่างไร แล้วรวบรวมข้อมูลเลือกสรรและจัดลำดับความคิด โดยใช้ความรู้ความสามารถใช้ภาษาด้านการเขียน ที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารทางความคิดกับผู้อ่าน

วิไลพร อ้ายสม (2546, น. 21) ได้กล่าวว่าความคิดมีความสัมพันธ์กับการพูดและการเขียน การใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่วหมายถึงการที่บุคคลสามารถเชื่อมโยงถ้อยคำต่างๆ ในรูปของไวยากรณ์ทางภาษาเข้าด้วยกัน มีลักษณะเป็นเรื่องราวที่มีความต่อเนื่องกันอย่างชัดเจน ต้องอาศัยทักษะการเขียนและทักษะทางการคิดประกอบกัน

Patty (1985, p. 182) กล่าวว่า การเขียนเป็นความสามารถในการแสดงออกซึ่งความคิดที่ต้องการเชื่อมโยง จัดวางและพัฒนารายละเอียดต่างๆ ตลอดจนความสามารถในการเรียบเรียงความคิดให้เป็นประโยค เป็นข้อความสั้นๆ และเป็นเรื่องราว

สรุปได้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์และความคิดนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างมากแยกออกจากกันไม่ได้เพราะการที่จะเขียนอะไรต้องคิดเสียก่อน โดยต้องมีการเรียบเรียงถ้อยคำ จัดลำดับความคิดให้เหมาะสมตามจุดมุ่งหมายในแต่ละเรื่องที่จะเขียน เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ ดังนั้นการเขียนเชิงสร้างสรรค์ผู้เขียนก็ต้องมีความคิดในลักษณะสร้างสรรค์สิ่งใหม่

2.3.15 ทฤษฎีการเขียนเชิงสร้างสรรค์กับความคิดสร้างสรรค์

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์พบว่ามีความสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์ จึงจำเป็นต้องศึกษาเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ต่อไป

1) ความหมายของความคิดสร้างสรรค์

กรมวิชาการ (2545,น. 191) ให้ความหมายของการคิดสร้างสรรค์ว่า เป็นการรู้จักเลือกความรู้และประสบการณ์เดิมที่มีอยู่มาเป็นพื้นฐานในการสร้างความรู้ สร้างความคิดใหม่หรือสิ่งแปลกใหม่ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม บุคคลที่มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์จะต้องเป็นบุคคลที่มีความคิดอิสระอยู่เสมอ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มองโลกในแง่ดี คิดไตร่ตรองไม่ตัดสินใจสิ่งใดง่าย ๆ การสร้างสรรค์ของมนุษย์จะสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์ การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์จะต้องมีความคิดสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน ความคิดสร้างสรรค์จะเป็นความคิดที่พัฒนามาจากความรู้และประสบการณ์เดิม ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานของการพูดการเขียนเชิงสร้างสรรค์และการกระทำเชิงสร้างสรรค์ การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการแสดงออกทางภาษาที่ใช้ภาษาขัดเกลาให้ไพเราะ งดงาม ถูกต้องตามเนื้อหาที่พูดและเขียน การกระทำเชิงสร้างสรรค์เป็นการกระทำที่ไม่ซ้ำแบบเดิมและคิดค้นใหม่แปลกไปจากเดิม เป็นประโยชน์ที่สูงขึ้น

สุวิทย์ มูลคำ (2549,น. 9) ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ว่าเป็นกระบวนการทางปัญญาที่สามารถขยายขอบเขตความคิดที่มีอยู่เดิมสู่ความคิดที่แปลกใหม่แตกต่างไปจากเดิมและเป็นความคิดที่ใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม

Guilford (1959,p. 389,อ้างถึงใน กรมวิชาการ, 2535,น. 2) ได้สรุปว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถทางสมองที่จะคิดได้หลายทิศทางหรือคิดได้ หลายคำตอบ เรียกว่าคิดแบบอนกนัย และความคิดสร้างสรรค์นี้ประกอบด้วย ความคล่องในการคิดความคิดยืดหยุ่น และความคิดที่เป็นของตนเองโดยเฉพาะ

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถทางสมอง ในการแสดงความคิดหลายแง่หลายมุมและหลายทิศทาง มีการผสมผสานความคิดเดิมกับความคิดใหม่ ก่อให้เกิดสิ่งที่แปลกไปจากเดิม ซึ่งมีประโยชน์และประสิทธิภาพสูงขึ้น

2) องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์

สุวิทย์ มูลคำ (2549, น. 19-20) ได้อธิบายว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็น ความสามารถทางสมองที่คิดได้กว้างไกลหลายทิศทาง หรือ เรียกว่า ลักษณะการคิดนอกนัยหรือคิดแบบกระจาย (Divergent thinking) ซึ่งประกอบด้วย

1. ความคล่องแคล่วในการคิด (Fluency) หมายถึง ความสามารถในการคิด ตอบสนองต่อสิ่งเร้าให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ หรือความสามารถคิดหาคำตอบที่เด่นชัดและตรงประเด็นมากที่สุด ซึ่งจะนับปริมาณความคิดที่ไม่ซ้ำกันในเรื่องเดียวกัน พุดง่าย ๆ คือมองในแง่ปริมาณของผลงาน เช่น ถ้าถามว่า อะไรเอ่ยที่ขึ้นต้นด้วย คำว่า “แม่” เด็กคนหนึ่งอาจตอบได้ 9 คำ อีกคนหนึ่งอาจตอบได้ 20 คำ ในเวลาจำกัด เด็กที่พูดได้ 20 คำ ถือว่า มีความคล่องตัวกว่าคนที่ได้ 9 คำ พ่อแม่ควรกระตุ้นโดยการใช้คำถามที่ใช้เวลาจำกัดโดยให้ตอบเร็ว ๆ โดยเน้นปริมาณให้มากที่สุด เร็วที่สุด

2. ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ความสามารถในการปรับสภาพความคิดในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ความคิดยืดหยุ่นเน้นในเรื่องของปริมาณที่เป็นประเภทใหญ่ ๆ ของความคิดแบบคล่องแคล่ว เป็นตัวเสริมและเพิ่มคุณภาพของความคิดคล่องแคล่วให้มากขึ้นด้วยการจัดเป็นหมวดหมู่และมีหลักเกณฑ์มากขึ้น เช่น ถามคำที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า แม่มีอะไรบ้าง เด็กที่ตอบได้ 9 คำ แต่มีความคิดหลายทางอาจตอบว่า แม่น้ำ แม่แรง แม่ยก แม่เลี้ยง แม่ผัด แม่พิมพ์ แม่ยก แม่เหล็ก และแม่สาย ส่วนเด็กที่ตอบได้ 20 คำ อาจมีความคิดยืดหยุ่นไม่ดีเท่า เช่น เด็กอาจตอบว่า แม่กบ แม่กบ แม่กบ แม่แมว แม่หมู แม่แมว แม่หมู แม่แมว แม่หมู แม่ช้าง แม่วัว แม่กระต่าย แม่เฒ่า แม่อูฐ แม่ไก่ แม่ชะนี แม่ชะมด เห็นได้ว่ากลุ่มคำมีอยู่ 2 พวกเท่านั้น คือ แม่ที่ตามด้วยกลุ่มตัวสะกด และแม่ที่ตามด้วยประเภทของสัตว์ ซึ่งต่างจากคนที่คิดได้เพียง 9 คำ แต่ทุกคำไม่มีทิศทางของความคิดซ้ำกันเลย ถือว่า เด็กประเภทนี้ มีความคิดยืดหยุ่นดีกว่าพวกที่มากแต่ปริมาณ

3. ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง ความสามารถในการคิดแปลกใหม่ แตกต่างจากความคิดธรรมดาหรือความคิดง่าย ๆ ความคิดริเริ่มอาจจะเกิดจากการนำเอาความรู้เดิมมาคิดดัดแปลงและประยุกต์ให้เกิดเป็นสิ่งใหม่ขึ้น เช่น วาดรูปก็ดูความกล้าที่ลายเส้น การให้สี ความแปลกของความคิด พวกนี้สามารถคิดทะลุโลกและมิติของเวลา ทะลุกรอบที่วางไว้

4. ความคิดละเอียดลออ (Elaboration) หมายถึง ความสามารถในการมองเห็นรายละเอียดในสิ่งที่คนอื่นมองไม่เห็น และยังรวมถึงการเชื่อมโยงสัมพันธ์สิ่งต่าง ๆ อย่างมีความหมาย เช่น คุณสมบัตินำเอากระตักน้ำกับขาเก้าอี้มาผสมผสานกันคิดเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทใหม่ได้หรือไม่

สรุปแล้วองค์ประกอบของการคิดสร้างสรรค์ก็จะมียุคประกอบทางด้านสมองที่คิดและคิดที่หลากหลายทิศทางก่อนที่จะประมวลความคิดโดยการเขียนออกมาโดยใช้องค์ประกอบ คือ คิดคล่องแคล่ว คิดยืดหยุ่น คิดริเริ่มและคิดละเอียดลออ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบว่าเราจะมีความคิดสร้างสรรค์ได้ดีเพียงใด

3) ลักษณะของบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์

อารี พันธมณี (2540, น. 48) กล่าวว่า เด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์มีบุคลิกภาพแตกต่างจากเด็กโดยทั่วไป พฤติกรรมเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์ มีดังนี้

1. อยากรู้อยากเห็น มีความกระหายใคร่รู้อยู่เป็นนิจ
2. ชอบเสาะแสวงหา สำรวจ ค้นคว้าและทดลอง
3. ชอบซักถามและถามคำถามแปลก ๆ
4. ช่างสงสัย เป็นเด็กที่มีความรู้สึกแปลกประหลาดในสิ่งที่พบเห็นเสมอ
5. ช่างสังเกต มองเห็นลักษณะที่แปลก ผิดปกติหรือช่องว่างที่ขาดหายไป

ได้ง่ายและรวดเร็ว

6. ชอบแสดงออกมากกว่าเก็บกด ถ้าสงสัยสิ่งใดก็จะถามหรือพยายาม

หาคำตอบโดยไม่รีรอ

7. อารมณ์ขัน มองเห็นสิ่งต่าง ๆ ในแง่มุมที่แปลกและสร้างอารมณ์ขัน

อยู่เสมอ

8. มีสมาธิที่ดีในสิ่งที่ตนสนใจ
9. สนุกสนานกับการใช้ความคิด
10. สนใจสิ่งต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง
11. มีความเป็นตัวของตัวเอง

วีณา ประชากุล (2546, น. 15) ได้อธิบายถึงลักษณะบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ ดังนี้

1. เป็นคนที่มีความสนใจในปัญหา ยอมรับการเปลี่ยนแปลงโดยที่ไม่กลัวว่าปัญหาจะเกิดขึ้น และมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา
2. เป็นคนที่มีความสนใจอย่างกว้างขวาง ทันทต่อเหตุการณ์รอบด้านอยู่เสมอ
3. เป็นคนที่ชอบคิดหาวิธีการที่หลากหลายเพื่อใช้แก้ปัญหา
4. เป็นคนที่มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ สนใจต่อสิ่งแปลกใหม่ ช่างสังเกต และซักถาม สามารถจดจำสิ่งต่าง ๆ ได้ดี
5. เป็นคนที่ยอมรับและเชื่อในสภาพแวดล้อมว่ามีผลกระทบต่อความคิด

สร้างสรรค์ความคิดสร้างสรรค์เป็นศักยภาพของแต่ละบุคคล ฉะนั้น บุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์จึงมีลักษณะที่แตกต่างไปจากบุคคลอื่น ๆ ดังนี้ (สุวิทย์ มูลคำ, 2549, น. 37-38)

1. ไม่ยอมให้ความร่วมมือถ้าไม่เห็นด้วย
2. ไม่รวมกิจกรรมที่ไม่ชอบ
3. ชอบทำงานคนเดียวเป็นเวลานาน
4. มีความสนใจอย่างกว้างขวางในเรื่องต่าง ๆ
5. ชอบซักถาม
6. ชอบพูดเกี่ยวกับสิ่งประดิษฐ์หรือวิธีการคิดแบบใหม่
7. เบื่อหน่ายความซ้ำซากจำเจ
8. กล้าทดลองทำเพื่อพิสูจน์ความคิดของตนเองถึงแม้จะไม่แน่ใจในผล

ที่จะเกิดขึ้น

9. มีอารมณ์ขันอยู่เนืองนิตย์
10. มีอารมณ์อ่อนไหวง่าย
11. ซาบซึ้งกับสุนทรียภาพ เช่น ซาบซึ้งในดนตรีและศิลปะต่าง ๆ
12. ไม่หงุดหงิดกับความไร้ระเบียบหรือความยุ่งเหยิงที่คนอื่นทนไม่ได้
13. ไม่สนใจว่าตนเองจะแปลกกว่าคนอื่น
14. มีปฏิริยาโต้แย้งถ้าไม่เห็นด้วย
15. ช่างสังเกต ช่างจดจำรายละเอียดสิ่งต่าง ๆ เป็นอย่างดี
16. ไม่ชอบการบังคับ กำหนดกฎเกณฑ์ ตีกรอบความคิดให้ทำตามกติกาต่าง ๆ
17. ถ้าเป็นสิ่งที่ตนเองไม่เห็นด้วยไม่สนใจจะหมดความสนใจง่าย ๆ
18. ชอบเหม่อลอยสร้างจินตนาการ
19. ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นได้ถ้าอธิบายเหตุผล
20. มีความคิดยืดหยุ่น คิดได้หลายทิศทาง เช่น สามารถคิดแก้ปัญหา

เดียวกันได้หลายวิธี เป็นต้น

21. สามารถคิดหรือทำหลาย ๆ อย่างได้ในเวลาเดียวกัน
22. แสดงความคิดได้หลากหลายในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
23. ชอบสร้างแล้วรื้อ รื้อแล้วสร้างใหม่เพื่อความแปลกใหม่
24. ชอบมีคำถามแปลก ๆ ท้าทายให้คิด
25. ชอบคิดหรือริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ มากกว่าคนอื่น
26. ชอบเป็นคนแรกที่คิดหรือทำเรื่องใหม่
27. มีความรู้สึกรุนแรงเกี่ยวกับอิสรภาพและความเป็นอิสระทางความคิด

28. ชอบหมกมุ่นอยู่กับความคิด
29. ในสายตาคนทั่วไปดูว่าเป็นคนแปลกกว่าคนอื่น
30. เห็นความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ ที่คนทั่วไปมองไม่เห็น
31. มีความวิจิตรพิสดารในการทำสิ่งต่าง ๆ
32. ช่างสังเกต
33. สามารถผสมผสานความคิดหรือสิ่งที่แตกต่างกันเข้าด้วยกัน โดยไม่มีใครคิด

ทำมาก่อน

จากที่กล่าวมาพอจะสรุปได้ว่า ลักษณะคนที่มีความคิดสร้างสรรค์จะเป็นคนที่เป็นตัวของตัวเอง ทัศนคติดี ยุ่งเหยิงได้ มีความมุ่งมั่น มีความคิดอิสระไม่ขึ้นต่อกลุ่มมีอารมณ์ขัน มีความยืดหยุ่น ใช้สามัญสำนึกมากกว่าเหตุผลและมักถูกมองว่าเป็นคนแปลกไม่เหมือนใครบุคลิกของคนที่มีความคิดสร้างสรรค์นั้นจะมีลักษณะที่หลากหลายอยู่ในคน ๆ เดียวกัน แต่ก็ไม่จำเป็นจะต้องมีลักษณะดังกล่าวครบถ้วนอยู่ในคน ๆ เดียวกัน เราสามารถสังเกตพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนได้ด้วยการแสดงออกของนักเรียน

2.3.16 ปัจจัยที่มีผลต่อการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นผลิตผลของความคิดริเริ่มอย่างหนึ่ง ครูเป็นผู้มีบทบาทซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนตระหนักว่าผลิตผลของเขาผลงานชิ้นเดียวในโลก ด้วยตัวของเขาเอง ดังนั้นครูจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะกระตุ้นให้เด็กแสดงออกหรือเป็นผู้ยับยั้งการแสดงออกทางด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หรือด้านอื่น ๆ ดังมีผู้เขียนไว้ ดังเช่น อัจฉรา ชิวพันธ์ (2535, น. 4) วรณี โสมประยูร (2537, น. 169) กรรณิการ์ พวงเกษม (2533, น.33) สรุปได้ว่า ครูควรมีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งเสริมความเขียนสร้างสรรค์ ดังต่อไปนี้

1. บรรยากาศและสภาพการณ์ ครูควรสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ให้มีบรรยากาศเป็นกันเอง ทำให้เด็กสบายใจ อบอุ่นใจ เป็นตัวของตัวเอง มีอิสระ และมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนและครู เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกทางความคิดและประสบการณ์ต่าง ๆ ของเขาได้อย่างเต็มที่ จะช่วยให้เด็กเกิดแรงบันดาลใจ รักใจการเขียน

2. ประสบการณ์ การเขียนจากสิ่งที่ใกล้ตัวเด็ก นับเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญยิ่งในการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพราะจะช่วยเร้าความสนใจของเด็ก ให้อยากเขียน อยากรู้ การให้เด็กได้เขียนจากสิ่งที่เห็นด้วยตา ได้ยินได้ฟังด้วยตัวเอง ได้สัมผัส ได้ชิมรส ได้ดมกลิ่น จะทำให้ผู้เรียนเขียนได้ง่ายขึ้น ทำให้เกิดแรงบันดาลใจ ที่จะเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างสบายใจ

3. ความเอาใจใส่ของครู การจัดกิจกรรมให้เด็กมีโอกาสฝึกฝนบ่อย ๆ ให้เกิดความชำนาญก็จะช่วยให้เด็กพัฒนาการเขียนได้ รวมทั้งครูต้องปลูกฝัง ความเป็นผู้ที่รักการค้นคว้าเป็น

คนช่างสังเกต หาความรู้จากสิ่งรอบตัว จากการอ่านหรือการฟังสิ่งต่าง ๆ รู้จักนำความรู้ที่ได้มาพิจารณาไตร่ตรอง เพื่อให้ความคิดแตกฉาน ตลอดจนฝึกฝนเด็กให้มี ความเชื่อมั่นในตนเอง มีความตั้งใจจริงที่จะเขียนสิ่งต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ ต้องฝึกให้เด็กเป็นคนใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อนำมาตีขมมาปรับปรุงแก้ไขผลงานการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ให้มีพัฒนาการขึ้น จากปัจจัยที่มีผลต่อการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สรุปได้ว่าความเขียนสร้างสรรค์สามารถส่งเสริมให้เกิดขึ้นได้ โดยอาศัยการเรียนรู้และการจัดบรรยากาศที่เอื้ออำนวย

2.3.17 การวัดและการประเมินทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีและเชิงสร้างสรรค์ที่ดีนั้น ผู้เขียนควรมีอิสระไม่ถูกบังคับให้เขียน การพิจารณาผลการเขียน ควรพิจารณาความก้าวหน้าของนักเรียนแต่ละคนไม่ควรเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538 : 212) ได้กำหนดหัวข้อในการประเมินการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีและเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้

1. ให้ความคิดแปลกใหม่ หมายถึง ความคิดไม่ซ้ำแบบหรือไม่ลอกเลียนแบบผู้อื่น มาเป็นความคิดของผู้เขียนเอง หรือดัดแปลงมาอย่างแยบคายด้วยภูมิปัญญาของตนเอง
2. ใช้ภาษากระชับ ทั้งนี้ต้องเป็นภาษาที่ไม่ผิดแผกไปจากระเบียบของภาษาซึ่งเป็นที่ยอมรับ
3. สามารถแสดงความรู้สึกรักของผู้อ่าน อาจเป็นความขบขัน ความเศร้า ความพิถินคติ ฯลฯ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน
4. เป็นประโยชน์โดยตรง หรือโดยอ้อม เช่น ให้ข้อคิดเป็นคติในการดำรงชีวิต ชี้ให้เห็นคุณโทษ แนะนำให้รู้จักสังเกต พิจารณาสິงต่าง ๆ อย่างแยบคาย ก่อให้เกิดจินตนาการในทางที่ดีงาม หรือให้ความเพลิดเพลินใจในลักษณะของบันเทิงนาการ

ชาติรี สารานู (2544, น. 164 - 165) ได้กล่าวถึงการประเมินผลงานการเขียนของนักเรียนไว้ว่าดูจากประเด็นต่อไปนี้ในเรื่องการพัฒนาการเขียน

1. การเลือกสรรคำนำมาเขียน
  - 1.1 คำที่นำมาใช้เป็นคำง่าย ๆ ที่นักเรียนทุกคนใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน พูดได้ว่านำภาษาจากชีวิตจริงมาเขียนเรื่อง โดยไม่มีคำศัพท์ยากๆ คำทุกคำอ่านเข้าใจง่าย ไม่ต้องตีความหรือแปลความ
  - 1.2 คำที่นำมาใช้สามารถเป็นสื่อสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้อ่าน อ่านแล้วเห็นภาพชัดเจน
  - 1.3 การเขียนอย่างมีสุนทรียภาพทางภาษา นักเรียนสามารถเลือกสรรคำที่เร้าใจ ที่ทำให้ ผู้อ่านเกิดความรู้สึกโดยการเรียงคำในประโยค การเน้นคำในประโยค การสร้างภาพในภาษา

1.4 ส่วนวนภาษากระชับเรียบง่าย ใช้คำธรรมดาแต่มีผลต่อความรู้สึกของผู้อ่าน ความกระชับของภาษา ใช้คำน้อยแต่อ่านเข้าใจ มีใจความชัดเจน

1.5 ความแปลกใหม่ของเรื่อง กลวิธีการเขียน กลวิธีในการนำเสนอ การศึกษาค้นคว้าข้อมูลมาประกอบการเขียน เขียนอย่างมีเป้าหมาย

2. การพัฒนาลักษณะนิสัย ส่งงานตรงต่อเวลา ความสะอาดเรียบร้อยของงาน ความรับผิดชอบต่อผลงานที่ปรากฏ การศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลนำมาประกอบการเขียน ชาติรี สารานู (2544, น. 36) ได้สร้างเกณฑ์การประเมินการเขียนเรื่องไว้ดังนี้

ตารางที่ 2.3

เกณฑ์การประเมินการเขียน

หลักเกณฑ์การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน
1. เขียนได้ถูกต้อง รวดเร็ว เป็นระเบียบสวยงาม	- เขียนคำไม่ถูกต้องมากกว่า 5 คำ เขียนซ้ำไม่เป็นระเบียบ ไม่สวยงาม 1 คะแนน - เขียนคำไม่ถูกต้อง 3 คำ เขียนซ้ำความเป็นระเบียบดีขึ้น แต่ยังไม่สวยงาม 2 คะแนน - เขียนคำไม่ถูกต้อง 2 คำ รวดเร็วเป็นระเบียบสวยงามขึ้น 3 คะแนน - เขียนคำถูกต้องรวดเร็วและเป็นระเบียบสวยงาม 4 คะแนน
2. เขียนสื่อความได้อย่างมี รูปแบบ	- เขียนสื่อความไม่ได้ ใช้คำซ้ำกันมาก เขียนไม่มีรูปแบบ 1 คะแนน - เขียนสื่อความอ่านพอเข้าใจ ใช้คำซ้ำน้อย มีรูปแบบเป็น ของตนเอง 2 คะแนน - เขียนสื่อความอ่านเข้าใจง่ายแต่ยังมีคำซ้ำอยู่บ้าง มีรูปแบบ เป็นของตนเอง 3 คะแนน - เขียนสื่อความอ่านเข้าใจง่ายไม่มีคำซ้ำ มีรูปแบบ เป็น ของตนเอง 4 คะแนน
3. สามารถคิดลำดับเหตุการณ์ เกี่ยวกับเรื่อง ที่เขียน	- ไม่สามารถลำดับเหตุการณ์เขียนตามที่นึกจะเขียน อ่านวกวน 1 คะแนน - เขียนลำดับเหตุการณ์ได้แต่ไม่ตลอดเรื่องยังอ่านวกวน อยู่ในบางตอน 2 คะแนน - เขียนลำดับเหตุการณ์ได้ อ่านไม่วกวน 3 คะแนน - เขียนลำดับเหตุการณ์ได้ อ่านไม่วกวนมีขึ้นตอน

(ต่อ)

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

หลักเกณฑ์การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน
	ต่อเนื่อง 4 คะแนน
4. เขียนแสดงความคิด อย่างเสรี	- เขียนเรื่องตามเพื่อนหรือครูสั่ง 1 คะแนน - เขียนตามเพื่อนแต่ก็ยังคงใช้ความคิดของตนเองบ้าง 2 คะแนน - เขียนเพราะตนเองต้องการจะเขียนแต่ยังมี แนวความคิดของเพื่อนหรือของครูอยู่ ยังไม่เป็น อิสระที่แท้จริง 3 คะแนน - เขียนอย่างอิสระใช้ความคิดของตนเองมีความ มั่นใจ 4 คะแนน

กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ (2544, น. 25 - 79) ได้กล่าวว่า การตัดสินผลงานของนักเรียนในการประเมินตามสภาพจริงใช้การให้คะแนนที่เรียกว่า Rubrics เป็นการตอบคำถามว่า นักเรียนทำอะไรได้สำเร็จและระดับความสำเร็จขึ้นต่างๆ มีผลงานเป็นอย่างไร วิธีการกำหนดการประเมิน มี 2 แบบ คือ

1. การกำหนดเกณฑ์โดยภาพรวม (Holistic Score) เป็นการให้ระดับคะแนนเดียวสำหรับงานนั้น เช่น การประเมินการเขียน จะได้ระดับคะแนนเดียว แต่จะบรรยายคุณภาพการเขียน ทั้งฉบับเป็นระดับคุณภาพ

2. การกำหนดเกณฑ์โดยแยกเป็นด้านๆ (Analytic Score) เป็นการแบ่งคะแนนเป็นส่วนๆ จากความสามารถที่จะต้องปฏิบัติงานหรือผลผลิตนั้นมาแจกแจงออกเป็นด้านๆ และแต่ละด้านมีคุณภาพอย่างไร เช่น การประเมินการเขียนจะแบ่งดู ด้านสำนวนภาษา ความคิดสร้างสรรค์การเขียนถูกหลักไวยากรณ์ เป็นต้น นักเรียนจะได้คะแนน 2 ชุด จากเกณฑ์ 2 แบบนี้ ซึ่งจะใช้ร่วมกันได้ทั้ง 2 แบบ เพราะวัดผลงานขึ้นเดียวกัน การใช้ Rubrics ให้ประโยชน์ในแง่ของเป็นเครื่องมือของการประเมินและเป็นเครื่องมือการสอบได้อีกด้วย

นอกจากนี้ วรณีย์ โสมประยูร (2521, น. 26-28, อ้างถึงใน ฌภัทร สระประเทศ 2544, น. 28) กล่าวถึงเกณฑ์หรือตัวบ่งชี้ในการให้คะแนนการเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับพิจารณาผลงานของนักเรียนดังนี้

1. เนื้อเรื่อง

1.1 แนวคิดหรือเนื้อเรื่อง

1.1.1 แปลก

1.1.2 ใหม่

- 1.1.3 ตรงตามจุดมุ่งหมาย
- 1.1.4 ชวนติดตาม
- 1.1.5 มีความรู้และความคิดที่ดี
- 1.2 การจัดระเบียบความคิด
  - 1.2.1 มีเอกภาพ
  - 1.2.2 มีความถูกต้อง
  - 1.2.3 มีความสมบูรณ์
  - 1.2.4 มีสัมพันธ์ภาพคือความคิดทุกชั้นตอนที่เกี่ยวข้องกัน
  - 1.2.5 รู้จักเลือกเฟ้นเนื้อหาที่เหมาะสมมาผสมผสานกัน
  - 1.2.6 รู้จักเน้นความสำคัญ
- 1.3 การอ้างเหตุผล
  - 1.3.1 อ้างเหตุผลได้ถูกต้อง
  - 1.3.2 เหตุกับผลสอดคล้องกัน
  - 1.3.3 ไม่สรุปผิด
  - 1.3.4 ไม่อ้างที่มาผิด
  - 1.3.5 ไม่อ้างเหตุผลที่มีหลักไม่เพียงพอ
  - 1.3.6 ไม่อ้างเหตุผลข้างๆ คูๆ
- 1.4 การขยายความ ลำดับความและขยายความ
- 1.5 ความชัดเจนชัดเจน
- 2. การใช้ภาษา
  - 2.1 ใช้ภาษาพูดได้ทุกระดับถูกต้องตามกาลเทศะและลักษณะของเรื่อง
    - 2.1.1 ภาษาพูด
    - 2.1.2 ภาษากึ่งแบบแผน
    - 2.1.3 ภาษาแบบแผน
  - 2.2 คำ
    - 2.2.1 ใช้คำได้ตรงตามความหมาย
    - 2.2.2 ใช้คำได้เหมาะสมกับความหมาย
    - 2.2.3 ใช้คำได้กระชับรัดกุม
    - 2.2.4 ใช้คำสั้นสละสลวย
    - 2.2.5 ไม่ใช้คำต้องห้ามต่างๆ
    - 2.2.6 ใช้คำถูกต้องตามความนิยมและระเบียบแบบแผน

2.3 ประโยค

- 2.3.1 ผู้กประโยคสั้นกะทัดรัด กระชับและแจ่มแจ้ง
- 2.3.2 เรียงลำดับคำเหมาะสมกับตำแหน่งและหน้าที่
- 2.3.3 ผู้กประโยคอย่างมีเอกภาพและสัมพันธภาพ
- 2.3.4 ใช้ลักษณะนามได้ถูกต้องเหมาะสมกับข้อความ
- 2.3.5 ใช้คำบุพบทและสันธานได้ถูกต้องเหมาะสมกับข้อความ
- 2.3.6 ผู้กประโยคได้สมดุลและมีน้ำหนัก
- 2.3.7 ไม่ใช่คำฟุ่มเฟือยและคำต้องห้ามต่างๆ
- 2.3.8 ไม่ใช่สำนวนแบบประโยคภาษาต่างประเทศ

2.4 การเขียนย่อหน้า

- 2.4.1 มีความคิดหลักเป็นประโยคสำคัญ
- 2.4.2 มีความคิดสนับสนุนเป็นประโยคขยาย
- 2.4.3 มีเอกภาพในย่อหน้าเดียวกัน
- 2.4.4 มีสัมพันธภาพในระหว่างย่อหน้า
- 2.4.5 รู้จักใช้คำและประโยคเน้นความสำคัญในย่อหน้า

2.5 การเว้นวรรคตอน

- 2.5.1 แบ่งวรรคตอนให้ถูกต้อง
- 2.5.2 ใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้ถูกต้อง
- 2.5.3 แบ่งคำได้ถูกต้อง

2.6 การใช้สำนวนโวหาร คำพังเพย และสุภาษิตต่างๆ

- 2.6.1 ใช้ได้เข้ากับเรื่อง
- 2.6.2 ใช้ได้ถูกต้องตรงกับความหมาย
- 2.6.3 ใช้ได้พอดีและเหมาะสมกับกาลเทศะ
- 2.6.4 ไม่ใช่จนเพื่อ

3. รูปแบบ พิจารณาการเขียนที่มีแบบแผนแน่นอนกว่า เขียนถูกต้องตามรูปแบบ การเขียนชนิดนั้นหรือไม่ การเขียนที่มีรูปแบบ ได้แก่

- 3.1 เรียงความ
- 3.2 บทความ
- 3.3 จดหมาย
- 3.4 ย่อความ
- 3.5 สุนทรพจน์

3.6 บันทึกการประชุม

3.7 รายงานการวิจัยและรายงานวิชาการ

4. กลไกประกอบการเรียน

4.1 ลายมือ

4.2 สะกดการ์นต์

4.3 ความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย

การให้คะแนนการเขียนสร้างสรรค์

1. เนื้อเรื่อง ร้อยละ 40

1.1 แนวคิด

1.2 การจัดระเบียบความคิด

1.3 การอ้างเหตุผล

1.4 การขยายความชัดเจน

2. การใช้ภาษา ร้อยละ 40

2.1 ระดับภาษา

2.2 คำและประโยค

2.3 การเขียนย่อหน้า

2.4 การเว้นวรรคตอน

2.5 การใช้โวหาร สำนวน คำพังเพย เป็นต้น

3. รูปแบบ กลไกในการประกอบการเรียน ร้อยละ 20

3.1 บทนำ

3.2 เนื้อหา

3.3 บทสรุป

ถวัลย์ มาศจรัส (2545, น. 171 - 172) ได้กล่าวถึงเกณฑ์ในการตัดสินการเขียน

เรื่องไว้ดังนี้

1. ความชัดเจนได้แก่ ความแจ่มชัดของภาษาเขียนที่มีความกระชับไม่

คลุมเครือ

2. ความกระชับของถ้อยคำได้แก่ การใช้ถ้อยคำที่ตรงกับความหมาย

3. คำที่มีอำนาจสามารถสะกดให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ร่วมไปกับลีลาการเขียนใน

แต่ละบทแต่ละตอนได้อย่างต่อเนื่อง

4. มีแนวคิดใหม่ในท่วงทำนองการเขียนแต่ละครั้งมีการถ่ายทอดความคิด

แปลกใหม่ที่มีคุณค่าอยู่เสมอ ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกที่ไม่ซ้ำซากจำเจ

5. มีความงดงามและสละสลวย คือ การเลือกใช้คำ การใช้ประโยคที่เป็น
เอกภาพเดียวกันอ่านแล้วไม่สะดุดหู ถ้อยคำสละสลวย

นฤดี ผิวงาม (2545, น. 79) ได้กล่าวถึงเกณฑ์ในการประเมินการเขียนเรื่องดังนี้

1. ตั้งชื่อเรื่องและสื่อความได้เหมาะสมกับภาพ
2. ใช้ภาษาได้เหมาะสมสื่อความหมายได้ชัดเจน
3. เรียงลำดับเหตุการณ์ได้ต่อเนื่องและถูกต้อง
4. เขียนหนังสือได้ถูกต้อง
5. ผลงานสะอาด โดยในแต่ละข้อจะกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนนเป็น 3 ระดับ

คือ 3 เท่ากับ ดีมาก 2 เท่ากับ พอใช้ 1 เท่ากับ ปรับปรุง การวัดและประเมินผลวิชาการเขียนนี้เป็นสิ่ง
สำคัญที่สุด “การตรวจผลงาน” พร้อมการวิจารณ์ข้อเสนอแนะ เพื่อให้นักเรียนได้นำไปปรับปรุง แก้ไข
หาจุดบกพร่องของตนเอง วิธีการวัดผลและประเมินผลงานเขียนมีมากมายหลายวิธี ทั้ง 10 วิธีที่นำมา
เสนอเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้นขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่นำเสนอไว้ ครูสามารถเพิ่มเติม ปรับเปลี่ยนให้
เหมาะสมแก่สถานการณ์ได้ทั้งสิ้น วิธีวัดผล มีดังนี้ (กรมวิชาการ, 2546, น. 280-281)

1. ถ้าเป็นกิจกรรมประเภทเกม เต็มคำ ถูกผิด ควรจะเฉลยคำตอบตรวจงานกันใน
ระหว่างเพื่อนในชั่วโมงเรียน แล้วส่งครูตรวจอีกครั้ง
2. ถ้าเป็นกิจกรรมแสดงความคิดเห็น อาจใช้วิธีอภิปรายแสดงความคิดเห็นกับเพื่อน
ร่วมชั้นได้ ครูวัดผลทั้งการสังเกต การตอบคำถาม การสนทนา การสัมภาษณ์ และการอภิปราย
3. ถ้าเป็นกิจกรรมการเขียนในห้องเรียนและมีเวลาเขียนเสร็จภายในห้องเรียน ครู
อาจพิจารณาคัดเลือกข้อเขียนเด่น แปลกใหม่ นำมาถ่ายทอดให้นักเรียนคนอื่นแสดงความคิดเห็น
วิจารณ์ ชื่นชม และนำไปเป็นแบบอย่างการสร้างสรรค์ และพัฒนาความคิด ตัดผลงานที่ป่วยนิเทศ
ประจำสัปดาห์
4. ถ้าเป็นกิจกรรมกลุ่ม ครูสังเกตความร่วมมือของนักเรียนทุกคนในกลุ่ม
5. ถ้าเป็นงานเขียนที่เป็นการบ้าน ควรซักถามวิธีการผลิตข้อเขียน สาเหตุ และคาด
ว่าจะได้รับผลอย่างไรเสียก่อน เพื่อทราบแนวความคิดในการทำงานของนักเรียนอย่างคร่าวๆ
6. การบันทึกอนุทินควรให้จัดทำอย่างสม่ำเสมอเป็นผลงานการเขียน 1 ชิ้น
7. การเขียนเล่าเรื่องจากประสบการณ์ หรือการกระทำที่น่ายกย่องของนักเรียนเอง
หรือที่ไปประสบมา นำมาเขียน ครูอาจเสนอแนวทางในการผลิตผลงานที่ใหม่ๆ ได้หลายวิธีเช่น เขียน
เป็นการ์ตูน คำขวัญ คำประพันธ์ บันทึก เล่าเรื่อง และข่าว เป็นต้น นับเป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์ของ
นักเรียนได้ และควรนำเสนอส่งหนังสือพิมพ์บางฉบับได้
8. การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการพิจารณาผลงานของเพื่อน ๆ ว่าผู้ใดชอบงานชิ้น
ใด เพราะเหตุใด

9. การจัดทำมีป้ายนิเทศแสดงผลงานเขียน โดยเฉพาะงานเขียนที่อยู่ในช่วงเทศกาลต่าง ๆ เช่น วันแม่ วันพ่อ และวันลอยกระทง ฯลฯ

10. การรวบรวมผลงานการเขียน จัดทำเป็น แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) แลกเปลี่ยนกับเพื่อน ๆ ทั้งห้องเดียวกันและต่างห้อง การวัดสมรรถภาพการเขียนอาจใช้วิธีการให้นักเรียนเขียนโดยตรงตามหัวข้อที่กำหนดให้ หรืออาจวัดความคิดเชิงสร้างสรรค์ โดยให้นักเรียนเขียนเรื่องอย่างเสรีเชิงสร้างสรรค์หรืออาจใช้แบบทดสอบวัดการสะกดคำ การเรียงลำดับคำ การใช้เครื่องหมายและการใช้ถ้อยคำ กรณีให้นักเรียนเขียนเรียงความตามหัวข้อที่กำหนด ครูสามารถกำหนดเกณฑ์และใช้แบบประเมิน

Forlay (1977, p. 843) ได้กล่าวถึงสิ่งที่ควรระวังในการเขียนคือ

1. ความคิด (Ideals) ได้แก่ เนื้อหาตรงประเด็น มีเหตุผล และน้ำเสียง (Tone)
2. การเรียบเรียงเนื้อหา (Organization) ได้แก่ เน้นสิ่งที่ควรเน้น มีเค้าโครง

ความคิดที่เป็นระเบียบ

3. กลไกในการเขียน (Mechanics) ได้แก่ การสะกดการันต์ วรรคตอนและไวยากรณ์

4. สีสากการเขียน (Style) แสดงความเป็นต้นคิด มีท่วงทำนองเฉพาะตน

5. การเลือกใช้คำ (Choice of Word) ได้แก่ ความชัดเจน เลือกคำได้ตรง

ความหมาย ใช้คำมีความหมายตรงหรือความหมายโดยนัย และการเลือกใช้คำตามระดับภาษา

สรุปได้ว่า การประเมินผลงานการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้นต้องพิจารณาในหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะการเขียนเรื่องต้องดูจากผลงานการปฏิบัติจริงของนักเรียน และกำหนดเกณฑ์การประเมินให้ชัดเจนครอบคลุมในทุกด้าน เพื่อให้เกิดความยุติธรรมในการให้คะแนนซึ่งจะเป็นประโยชน์ของทั้งผู้เรียนและผู้สอนเอง

สรุปโดยรวมจากการเขียนเชิงสร้างสรรค์สรุปได้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นงานเขียนที่เกิดจากการถ่ายทอดทางความคิดออกมาด้วยถ้อยคำภาษาที่สละสลวย มีความคิดริเริ่มเป็นของตนเอง ไม่มีขอบเขตกำหนดตายตัวแต่มีความเป็นกระบวนการของภาษา ให้ความเพลิดเพลินทางอารมณ์และสติปัญญา เมื่อนำความหมายของแนวคิดการเขียนกับแนวคิดการเขียนเชิงสร้างสรรค์มาเปรียบเทียบจะเห็นข้อแตกต่างตรงที่งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ จะเป็นการถ่ายทอดความคิดริเริ่มอย่างอิสระตามหลักภาษาที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ เมื่อผู้อ่าน อ่านแล้วทำให้มีอารมณ์คล้อยตาม ก่อเกิดสติปัญญา นึกภาพจินตนาการได้ ส่วนแนวคิดการเขียน เป็นงานเขียนจากความคิด เขียนตามความมุ่งหมายอย่างมีหลักเกณฑ์ แต่ทั้งการเขียนและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ล้วนต้องเกิดจากความคิด ที่มีกระบวนการตามระบบของภาษา

2.4 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของการจัดกระบวนการเรียนรู้แก่ผู้เรียน เพื่อพัฒนาด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ เจตคติและมีพฤติกรรมตามจุดประสงค์ของหลักสูตรอย่างสมบูรณ์ มีคำอธิบายเกี่ยวกับแผนการสอนไว้หลากหลายนัย ดังนี้

2.4.1 ความหมายของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แผนการสอน คือ การนำวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ที่จะต้องทำการสอนตลอด ภาคเรียน มาสร้างเป็นแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อ อุปกรณ์การสอน และการวัดประเมินผล สำหรับเนื้อหาสาระ และจุดประสงค์การเรียนรู้ย่อย ๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หรือจุดเน้นของหลักสูตร สภาพผู้เรียน ความพร้อมของโรงเรียนในด้านอุปกรณ์ และตรงกับชีวิตในท้องถิ่น เป็นการเตรียมการสอนเป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้า (กรมวิชาการ, 2538, น. 1)

แผนการสอน คือ เอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อแจกแจงรายละเอียดของหลักสูตรทำให้ครูผู้สอนสามารถนำไปจัดการเรียนการสอนให้แก่นักเรียนเป็นรายคาบ หรือรายชั่วโมง (บุรุษย์ ศิริมหาสาคร, 2545, น. 2) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง สิ่งที่ได้จัดเตรียมไว้ โดยมีองค์ประกอบการสอนครบ เพื่อให้การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละครั้งหรือแต่ละเนื้อหา บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตร และมีประสิทธิภาพ (สมพร ขวาทไทย, 2547, น. 19) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง แผนการหรือ กำหนดการที่ครูผู้สอน จัดทำขึ้นตามเนื้อหาและกิจกรรมตามหลักสูตร ที่ครูเตรียมไว้ล่วงหน้าอย่างมีระบบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน (อุทุมพร จันทรอด, 2547, น. 46) จากผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาความหมายดังกล่าวมานั้นพอสรุปได้ว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การนำสาระการเรียนรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนรู้อะไรมาวางแผนการจัดกิจกรรมไว้ล่วงหน้าอย่างมีระบบขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4.2 ความสำคัญของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แผนการสอนเป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น พอสรุปความสำคัญได้ดังนี้ (สุพล วิงสินธุ์, 2536, น. 18)

1. ช่วยให้เกิดการวางแผนการสอน วิธีเรียนที่ดี ที่เกิดจากการผสมผสานความรู้และจิตวิทยาการศึกษา
2. ช่วยให้ครูมีคู่มือการสอนที่ทำด้วยตนเองล่วงหน้า ทำให้ครูมีความมั่นใจในการสอนได้ตามเป้าหมาย
3. ช่วยส่งเสริมให้ครูใฝ่ศึกษาหาความรู้ ทั้งหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดการประเมิน
4. ช่วยใช้เป็นคู่มือครูสำหรับครูผู้สอนแทนได้

5. ช่วยเป็นหลักฐานแสดงข้อมูลที่ถูกต้อง เทียบตรง เป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษ
  6. ช่วยเป็นผลงานทางวิชาการแสดงความชำนาญและเชี่ยวชาญของผู้จัดทำ
- บุรชัย ศิริมหาสาร (2545 : 4) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแผนการสอนต่อวิชาชีพครูไว้

ดังนี้

1. แผนการสอนเป็นหลักฐานที่แสดงความเป็นครูแบบมืออาชีพมีการเตรียมการล่วงหน้า แผนการสอนของครูเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการใช้เทคนิคการสอน สื่อ นวัตกรรมแล จิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็กมาผสมผสานกัน หรือประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียนที่ตนสอนอยู่
2. แผนการสอนช่วยส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรเทคนิค การสอน สื่อ นวัตกรรม และวิธีการวัดและประเมินผล เพื่อพัฒนาวิชาชีพของตนเอง
3. แผนการสอนทำให้ครูที่จะมาสอนแทนสามารถปฏิบัติการสอนได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพ
4. แผนการสอนเป็นหลักฐานที่แสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน การวัดและการ ประเมินผลที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไป
5. แผนการสอนเป็นหลักฐานที่แสดงถึงความเชี่ยวชาญในวิชาชีพครูซึ่งสามารถนำไป เสนอเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อประกอบการพิจารณาความดีความชอบประจำปีเพื่อขอเลื่อน ตำแหน่ง หรือระดับขั้นสูงขึ้น และเพื่อใช้ประกอบการขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

2.4.3 ลักษณะแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี

วัลลภ กันทรทรัพย์ (2537, น. 10) กล่าวว่า แผนการสอนที่ดีควรมีกิจกรรม การเรียนรู้ที่ เข้าลักษณะ 4 ประการ คือ

1. เป็นแผนการสอนที่มีกิจกรรมให้ผู้เรียนเป็นผู้ได้ลงมือปฏิบัติมากที่สุด โดยมีครูเป็นผู้คอยชี้แนะ ส่งเสริมหรือกระตุ้น ให้กิจกรรมที่ผู้เรียนดำเนินเป็นไปตามความมุ่งหมาย
2. เป็นแผนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง
3. เป็นแผนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการมุ่งให้ผู้เรียนได้รับรู้ และนำ กระบวนการไปใช้จริง
4. เป็นแผนการสอนที่ส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่น หลีกเลี่ยงการใช้วัสดุอุปกรณ์สำเร็จรูปราคาแพง

บุรชัย ศิริมหาสาร (2545, น. 5) กล่าวว่า แผนการสอนที่ดีจะต้องตอบคำถามหลักได้

3 ข้อ ดังนี้

1. สอนเพื่ออะไร
2. สอนอย่างไร

3. สอนแล้วได้ผลตามที่ต้องการหรือไม่

สุวิทย์ มูลคำ และคณะ (2549, น. 59) ได้สรุปลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ไว้ชัดเจน
2. กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้อย่างชัดเจนและนำไปสู่ผลการเรียนรู้

ตามจุดประสงค์ได้จริง

3. กำหนดสื่ออุปกรณ์หรือแหล่งเรียนรู้ไว้ชัดเจน
4. กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลไว้อย่างชัดเจน
5. ยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้
6. มีความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ และสอดคล้องกับ

สภาพที่เป็นจริงที่ผู้เรียนดำเนินชีวิต

7. แปลความได้ตรงกัน แผนการจัดการเรียนรู้ที่เขียนขึ้นจะต้องสื่อความหมายได้ตรงกันเขียนได้อย่างเข้าใจง่าย กรณีมีการสอนแทนหรือเผยแพร่ ผู้นำไปใช้สามารถเข้าใจได้ตรงตามจุดประสงค์ของผู้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้

8. มีการบูรณาการ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะสะท้อนให้เห็นการบูรณาการแบบองค์รวมของเนื้อหาสาระและวิธีการจัดการเรียนรู้ เข้าด้วยกัน

9. มีการเชื่อมโยงความรู้ไปใช้อย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำความรู้และประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับความรู้และประสบการณ์ใหม่ และนำไปใช้ในชีวิตจริงกับการเรียนในเรื่องต่อไป

สรุปได้ว่าแผนการสอนที่ดีต้องมีส่วนประกอบอย่างน้อย 3 ส่วน คือ

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (Objective) (สอนเพื่ออะไร)
2. การเรียนการสอนที่จะทำให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ (Learning)
3. การวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้

ตั้งไว้หรือไม่ (Evaluation)

2.4.4 ขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้มี กระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ว่าต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และเจตคติอย่างไร ซึ่งจุดประสงค์การเรียนรู้ได้มาจากจุดประสงค์ในหลักสูตร และจุดประสงค์ของแต่ละวิชา การเขียนจุดประสงค์ต้องครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive) คือจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เน้นความสามารถทางสมอง (Head) หรือความรู้ในเนื้อหาวิชา หรือในทฤษฎี

2. ด้านทักษะพิสัย (Skill) คือจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติที่ต้องลงมือทำ (Hand)

3. ด้านจิตพิสัย (Affective) คือจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรมหรือเจตคติหรือความรู้สึกในจิตใจ (Heart)

ขั้นที่ 2 การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่จะทำให้บรรลุจุดประสงค์ขั้นนี้ จะกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะทำให้จุดประสงค์การเรียนรู้บรรลุผลที่กำหนดหัวข้อที่จำเป็นในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น สารสำคัญ เนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอนสื่อการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้

ขั้นที่ 3 การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล เป็นการกำหนดวิธีการวัด และประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1. การวัดผล (Evaluation) คือการตรวจสอบพฤติกรรมด้านความรู้ทักษะ และเจตคติ ว่าเป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ ด้วยการใช้เครื่องมือวัดผลต่าง ๆ เช่น การสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม การตรวจแบบฝึกหัด การใช้แบบทดสอบ การประเมินด้วยแฟ้มผลงานนักเรียน

2. การประเมินผล (Evaluation) คือการตัดสินคุณภาพของผู้เรียนว่าอยู่ในระดับใด เมื่อผลจากคะแนนหรือการปฏิบัติงานมาเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ การประเมินผลจะเป็นเชิงคุณภาพ เช่น สอบผ่านหรือไม่ผ่าน หรือแบ่งเป็นระดับ เช่น

ระดับคะแนน 4 คะแนน หมายถึง ดีมาก

ระดับคะแนน 3 คะแนน หมายถึง ดี

ระดับคะแนน 2 คะแนน หมายถึง พอใช้

ระดับคะแนน 1 คะแนน หมายถึง ต้องปรับปรุง

ระดับคะแนน 0 คะแนน หมายถึง ต้องแก้ไข

ปัจจุบันการประเมินผลแบ่งเป็น 4 ประเภทหลัก ๆ เช่น

1. การประเมินผลการเรียนรู้ (Placement Test) เป็นการตรวจสอบความรู้พื้นฐานเดิมของผู้ที่จะเริ่มเรียนว่าอยู่ในระดับใด จะต้องพัฒนาในเรื่องใดบ้าง

2. การประเมินผลเพื่อปรับปรุงผลการเรียน (Formative Evaluation) เป็นการประเมินผลระหว่างการเรียนการสอน เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน และผู้สอนไปพร้อมกัน

3. การประเมินผลที่วินิจฉัยข้อบกพร่อง (Diagnostic Evaluation) ได้แก่ การประเมินผลที่ผู้สอนประเมินผู้เรียนที่มีปัญหาด้านวิชาการ เพื่อค้นหาสาเหตุสำหรับการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

4. การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน (Summative Evaluation) เป็นการประเมินผลระหว่างช่วงเวลาที่กำหนด เช่น สิ้นภาคเรียน กลางภาคเรียน และสิ้นปีการศึกษา เป็นต้น

สรุปแล้วขั้นตอนในการเขียนแผนไม่ได้เจาะจงแล้วแต่เทคนิคของแต่ละท่านแต่ที่สำคัญคือมีขั้นตอนคือการกำหนดจุดประสงค์ การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล

2.4.5 ส่วนประกอบในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กรมวิชาการ (2546, น. 93) ได้กำหนดส่วนประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ชื่อหน่วยที่ และชื่อหน่วย ชั้นที่สอน และเวลาการสอน
  2. หน่วยการเรียนรู้เปลี่ยนเป็นหน่วยการเรียนรู้ย่อย ก็คือ หัวข้อเรื่องการเรียนรู้จะเป็นที่แผนขึ้นอยู่กับหัวข้อการเรียนรู้ที่กำหนดในสาระการเรียนรู้
  3. จุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดจากผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
  4. สาระการเรียนรู้ คือเนื้อหาสาระการเรียนรู้เป็นหัวข้อย่อยที่จะสอน
  5. กระบวนการจัดการเรียนรู้ คือการจัดวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูและนักเรียนจะต้องปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน
  6. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ คือการกำหนดวิธีการวัดผลและประเมินผล เช่น การสังเกต การตรวจผลงาน การทดสอบ เป็นต้น การวัดประเมินผลจะกำหนดเกณฑ์การสังเกต การตรวจผลงาน และพฤติกรรมกรเรียน ซึ่งเป็นการประเมินจากสภาพจริง
  7. สื่อและแหล่งการเรียนรู้ จะกำหนดหนังสือประกอบการเรียนที่จะศึกษา
- วิทยาเป็นต้น

สรุปได้ว่าในการจัดแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ปรับปรุง พุทธศักราช 2551 มีองค์ประกอบ ดังนี้ มาตรฐานการเรียนรู้ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้จุดประสงค์ปลายทาง จุดประสงค์นำทาง เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล แหล่งเรียนรู้ บันทึกผลการสอน ปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ปัญหาข้อเสนอแนะและชื่อผู้สอน

2.4.6 ประเภทของแผนการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537, น. 913-916) กล่าวว่าแผนการสอนที่นิยมกันมี 3 ประเภท คือ

1. แผนการสอนระดับหน่วยประสบการณ์ หมายถึงแผนการสอนที่ครอบคลุมกลุ่มเนื้อหาสาระขนาดใหญ่ มีความคิดรวบยอดหลายอย่าง และใช้เวลาต่อเนื่องกันหลายครั้ง ครั้งละหลาย ๆ คาบ ในการสอนให้ครบทั้งแผนต้องใช้เวลาเป็นสัปดาห์หรือเป็นเดือน

2. แผนการสอนระดับหน่วยย่อย หมายถึง แผนการสอนที่กำหนดเนื้อหาของแผนระดับหน่วยที่เล็กลง แต่ยังไม่เล็กถึงที่สุด เพราะแต่ละหน่วยย่อยใช้สอนมากกว่า 1 ครั้ง

3. แผนการสอนระดับบทเรียน เป็นแผนการสอน 1 แผนต่อการสอน 1 ครั้ง กรมวิชาการ (2546, น. 93) กล่าวถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทำได้ 2 แบบ คือ

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ย่อย รายชั่วโมง

2. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นแผนการเรียนรวม ไม่แยกเป็นรายชั่วโมง ครูจะต้องนำไปจัดทำเป็นแผนการเรียนรู้ย่อย ดังตัวอย่าง

2.1 รูปแบบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ได้มีผู้วางรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้อย่างหลากหลาย พอสรุปได้ ดังนี้

รูปแบบที่ 1

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่.....

กลุ่มสาระการเรียนรู้.....ชั้น.....ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....

ชื่อแผน.....เวลา.....ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.1.....

1.2.....

2. สาระการเรียนรู้

2.1.....

2.2.....

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 จุดประสงค์ปลายทาง.....

3.2 จุดประสงค์นำทาง

3.2.1.....

3.2.2.....

4. เนื้อหาสาระ

4.1.....

4.2.....

5. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

5.1.....

5.2.....

6. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

6.1.....
6.2.....

7. กระบวนการวัดและประเมินผล

7.1.....
7.2.....

8. กิจกรรมเสนอแนะ

.....

9. บันทึกผลหลังสอน

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

ตัวอย่างรูปแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รูปแบบที่ 2

แผนการสอนที่.....จำนวน.....คาบ
เรื่อง.....วิชา.....ชั้น.....
ทำการสอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....ภาคเรียนที่...../.....

1. สาระสำคัญ

.....

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 จุดประสงค์ปลายทาง

.....

2.2 จุดประสงค์นำทาง

.....

3. เนื้อหา

.....

4. จัดกิจกรรมการเรียนการสอน

.....

5. สื่อการเรียน/แหล่งการเรียนรู้

.....

6. การวัดและประเมินผล

.....

7. ข้อเสนอแนะ

.....

8. ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร

.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

9. บันทึกผลการเรียนรู้

9.1 ผลการเรียนรู้

.....

9.2 ปัญหาอุปสรรค

.....

9.3 ข้อเสนอแนะ

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ลงชื่อ.....ผู้บันทึกการเรียนรู้

(.....)

ตัวอย่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบที่ 3

แผนการเรียนรู้.....หน่วยการเรียนรู้เรื่อง.....ชั้น.....

กลุ่มสาระการเรียนรู้.....จำนวนคาบ.....

1. สาระสำคัญ

.....

2. จุดประสงค์ปลายทาง

.....

3. จุดประสงค์นำทาง

.....

4. เนื้อหา

.....

5. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

.....

6. สื่อการเรียนรู้การสอน

.....

7. การวัดและการประเมินผล

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตัวอย่างรูปแบบแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

รูปแบบที่ 4

แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ชั้น..... หน่วยที่.....

เรื่อง..... เวลา..... นาที

เนื้อหา

1. ....

2. ....

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ....

2. ....

สาระสำคัญ

.....

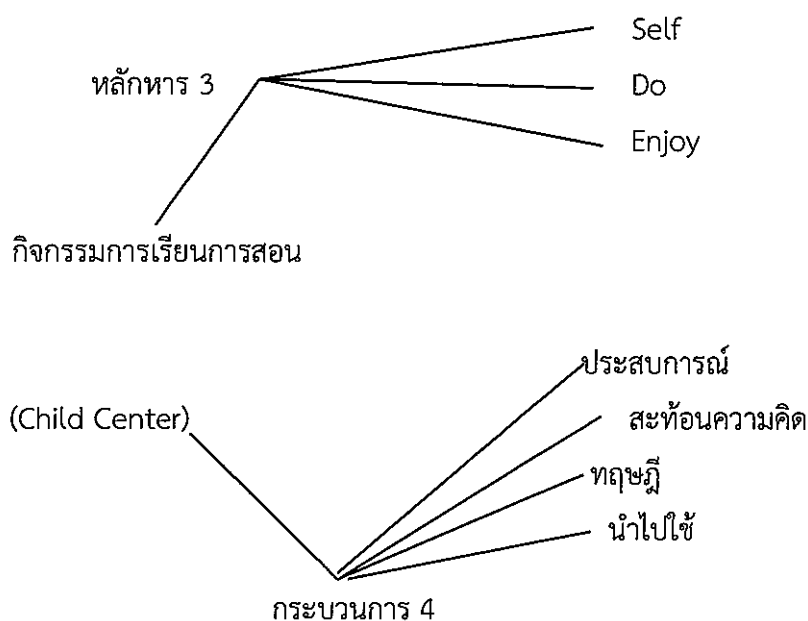
ตารางที่ 2.4

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

กิจกรรม	สื่อการสอน	การประเมินผล
ขั้นเกริ่นนำ (.....นาที)	.....	.....
ขั้นประสบการณ์ (.....นาที)	.....	.....
ขั้นสะท้อนความคิด (.....นาที)	.....	.....
ขั้นทฤษฎี (.....นาที)	.....	.....
ขั้นนำไปใช้ (.....นาที)	.....	.....
ขั้นสรุป (.....นาที)	.....	.....

ภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 แผนภูมิสรุปหลักการเขียนแผนการสอน

สรุปรูปแบบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้มีผู้วางรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้อย่างหลากหลายไม่ได้กำหนดแน่นอนตามที่ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างประกอบมี 4 ประเภทจะเป็นแผนการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางซึ่งทุกประเภทก็มีประโยชน์ต่อผู้เรียนเช่นกัน

2.4.7 การประเมินผลการสอนและแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แผนการสอนและแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี จะต้องมีการประเมินแผนการสอนและแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยว่าแผนมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

2.4.8 ลักษณะของแผนการสอน และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี

นักการศึกษาสำคัญของไทยได้จัดทำข้อบ่งชี้ถึงลักษณะของแผนการสอนที่ดีว่าต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้ วัลลภ กันทรทรัพย์ (2537, น. 10) กล่าวว่าแผนการสอนที่ดีควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เข้าลักษณะ 4 ประการ คือ

1. เป็นแผนการสอนที่กิจกรรมให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดยครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะ ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้กิจกรรมที่ผู้เรียนดำเนินการเป็นไปตามความมุ่งหมาย
2. เป็นแผนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบหรือทำสำเร็จด้วยตนเอง โดยครูผู้สอนพยายามลดบทบาทจากผู้บอกคำตอบมาเป็นผู้คอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหาให้ผู้เรียนได้คิดแก้หรือหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรมเอง

3.เป็นแผนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการมุ่งให้ผู้เรียนรู้และนำกระบวนการไป
ใช้จริง

4.เป็นแผนการสอนที่ส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่น
หลีกเลี่ยงการใช้วัสดุอุปกรณ์สำเร็จรูปราคาสูง

สงบ ลักษณะ (2540, น. 20) กล่าวถึงลักษณะแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไว้ดังนี้

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ชัดเจน
2. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถนำไปสู่จุดประสงค์ได้
3. ผู้เรียนมีโอกาสปฏิบัติกิจกรรม ครูผู้สอนอำนวยความสะดวกตามกระบวนการไป

ใช้จริง

4. ใช้เนื้อหาใกล้ตัว-ชีวิตจริง
5. ครูผู้สอนแสวงหาความรู้ พัฒนาสื่อราคาอย่ามเยาในท้องถิ่น ส่งเสริมการเรียนรู้
6. จัดระบบวัดผล ประเมินผลต่อเนื่อง ใช้ผลเพื่อการพัฒนา

สรุปได้ว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการ

ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง คิดหาวิธีไปสู่ความสำเร็จด้วยตนเอง โดยครูเป็น
ผู้ให้คำแนะนำ ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้ปฏิบัติกิจกรรมตามจุดมุ่งหมาย นำความรู้ที่ได้ไปใช้ได้จริง
ส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์ มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

2.5 ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index)

ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index) หมายถึง ตัวเลขที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียน
ของนักเรียน โดยการเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากคะแนนการทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการ
ทดสอบหลังเรียน และคะแนนเต็มหรือคะแนนสูงสุดกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน เมื่อมี
การประเมินสื่อการสอนที่ผลิตขึ้นมา เรามักจะดูถึงประสิทธิผลทางการสอนและการวัดประเมิน
ผลทางสื่อ นั้น ตามปกติแล้วจะเป็นการประเมินความแตกต่างของค่าคะแนนใน 2 ลักษณะคือ ความ
แตกต่าง ของคะแนนการทดสอบก่อนเรียน และคะแนนทดสอบหลังเรียนหรือเป็นการทดสอบเกี่ยว
กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในทางปฏิบัติส่วนมากจะเน้นที่ผล
ความแตกต่างที่แท้จริงมากกว่าผลของความแตกต่างทางสถิติแต่ในบางกรณีการเปรียบเทียบเพียง 2
ลักษณะก็อาจยังไม่เพียงพอ เช่นในกรณีของการทดลองใช้สื่อในการเรียนการสอนครั้งหนึ่งปรากฏว่า
กลุ่มที่ 1 การทดสอบก่อนเรียนได้คะแนน 18 % การทดสอบหลังเรียนได้คะแนน 67 % และกลุ่ม 2
การทดสอบก่อนเรียนได้คะแนน 27% การทดสอบหลังเรียนได้คะแนน 74 % ซึ่งเมื่อทำผลวิเคราะห์
ทางสถิติ ปรากฏคะแนน ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งสอง

กลุ่ม เมื่อเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบหลังเรียนระหว่าง 2 กลุ่ม ปรากฏว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สามารถระบุได้ว่าเกิดขึ้นเพราะสิ่งที่ทดลอง (Treatment) นั้นหรือไม่ เนื่องจากการทดสอบทั้งสองกรณีมีคะแนนพื้นฐาน (คะแนนทดสอบก่อนเรียน) แตกต่างกัน ซึ่งจะส่งผลถึงคะแนนการทดสอบหลังเรียนที่จะเพิ่มขึ้นสูงสุดของแต่ละกรณี (เผชิญ กิจระการ, 2546, น. 1) ดังนี้ Hovland (1949, อ้างถึงใน เผชิญ กิจระการ, 2546, น. 2) ได้เสนอดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index) ซึ่งคำนวณได้จากการหาความแตกต่างของการทดสอบหลังการทดลองด้วยคะแนนสูงสุดที่สามารถเพิ่มขึ้นได้ Hovland เสนอว่าค่าความสัมพันธ์ของการทดลองจะสามารถกระทำได้อย่างถูกต้องแน่นอนจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างของคะแนนพื้นฐาน (คะแนนทดสอบก่อนเรียน) และคะแนนที่สามารถทำได้สูงสุด ดัชนีประสิทธิผลจะเป็นตัวชี้ถึงขอบเขตและประสิทธิภาพสูงสุดของสื่อ Webb (1963, อ้างถึงใน เผชิญ กิจระการ, 2546, น. 3) ได้เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนโดยใช้วิธีการ 3 แบบ ซึ่งเพิ่มเติมจาก “ดัชนีประสิทธิผล” ของ Hovland และ Webb ให้ความสนใจค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนน ซึ่งเรียกว่าวิธีการ Conventional โดยคำนวณจากการนำค่าคะแนนร้อยละของกลุ่มควบคุมลบออกจากคะแนนร้อยละของกลุ่มทดลอง แล้วจึงหาด้วยคะแนนร้อยละของกลุ่ม ผลที่ได้จะแสดงถึงร้อยละที่เพิ่มขึ้น (หรือลดลง) เปรียบเทียบกับคะแนนของกลุ่มควบคุม ดัชนีประสิทธิผลมีรูปแบบในการหาค่า ดังนี้ Goodman, Fletcher and Chneider (1980, pp. 30-34, อ้างถึงใน เผชิญ กิจระการ, 2546, น. 3)

$$E.I. = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนทดสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}$$

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับค่าดัชนีประสิทธิผลสรุปได้ว่า การหาค่าดัชนีประสิทธิผลหาเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียน มีความรู้เพิ่มเติมมากขึ้นหรือไม่จากเดิมเป็นการเปรียบเทียบการสอนดัชนีประสิทธิผลจะเป็นตัวชี้ถึงขอบเขตและประสิทธิภาพสูงสุดของสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 งานวิจัยในประเทศ

สุภานันต์ ขาทอง. (2551, น. 98) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการคิดแบบหมวด 6 สี่กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนากิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการคิดแบบหมวด 6 สี่กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนมีความสามารถในการเขียน เชิงสร้างสรรค์สูงขึ้นมีคะแนนทำางจรดังนี้ 65.44, 74.42, 70.34, 79.31 ตามลำดับ

2. ความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการคิดแบบหมวด 6 สี่กลุ่ม สาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีคะแนนการเขียนเชิง สรรค์เฉลี่ยร้อยละ 80.14 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไปจำนวน 27 คน คิด เป็นร้อยละ 77.14

สมศรี ภูมิชัย (2551, น. 85–88) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการเขียน เชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกิจกรรมกลุ่ม ร่วมมือแบบ NHT มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ NHT ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 หากค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และศึกษาความพึงพอใจของ นักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด ประกอบกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ NHT กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน บ้านขามป้อม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 จำนวน 32 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดความพึงพอใจ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แผนผังความคิด ประกอบกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ NHT มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.36/81.68 ดัชนีประสิทธิผลของ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เท่ากับ 0.68 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแผนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้านแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แผนผังความคิด ประกอบกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ NHT โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ถนอมศิลป์ บุญพิมพ์.(2556, น. 90) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักร การเรียนรู้(4 MAT) กับการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ของฟูเนอร์ (Furner) พบว่า ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า

นักเรียนที่เรียนรู้แบบเชิงสร้างสรรค์ของฟูเนอร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ และที่เรียนรู้แบบเชิงสร้างสรรค์ของฟูเนอร์ ต่างมีความพึงพอใจต่อวิธีการสอนที่ได้รับอยู่ในระดับมาก

2.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Adler (2002, p.117 - A) ได้วิจัยบทบาทการปฏิบัติพัฒนาการเขียนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในวิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาความเข้าใจในระดับที่แตกต่างของวัยรุ่น และเพื่อพัฒนาผู้เรียนในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยวิจัยกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาเลือกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่อาศัยใน 3 ชุมชน ชานเมืองนิวยอร์กมีผู้ร่วมวิจัย คือ ครู 4 คน และนักเรียน 24 คน โดยการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ครูจะเปิดวิสัยทัศน์และคอยช่วยเหลือผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้วิจัยได้ช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในวิชาการนักเรียนมีภาวะอารมณ์ที่มีจินตนาการสูง ส่งผลให้การปฏิบัติการเขียนเชิงสร้างสรรค์พัฒนาขึ้น

Wang (2004, p.3656-A) มีเป้าหมายของการศึกษาในครั้งนี้คือ เพื่อที่จะสำรวจผลของความรู้อ่อนการสอนและสำรวจยุทธวิธีการใช้แผนผังความคิดในการจำแนกผลสัมฤทธิ์ตามความแตกต่างของจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ยุทธวิธีแผนผังความคิดได้แก่ การจับคู่ การจำแนกบุพบท และการให้นักเรียนรวบรวมผังความคิดสื่อการสอน ได้แก่ เนื้อหาคำอธิบาย Word 2000 ที่เกี่ยวกับจิตใจมนุษย์ ผลสัมฤทธิ์การประเมินผลโดยแบบทดสอบการจำแนก แบบทดสอบวัดการใช้ถ้อยคำและแบบทดสอบการวัดความเข้าใจและแบบทดสอบรวม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับต่ำกว่าปริญญาตรี 290 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 182 คน ได้แก่ กลุ่มที่ใช้ในการจับคู่โดยใช้ผังความคิด 50 คน กลุ่มที่ใช้ผังความคิดในการจำแนกบุพบท 44 คน และกลุ่มที่ใช้ผังความคิดในการรวบรวมแนวคิดจำนวน 46 คน และจัดเป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 42 คน ใช้สถิติ ANOVA ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยกำหนดนัยสำคัญไว้ที่ 0.5 จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า (1) ยุทธวิธีในการใช้ผังความคิด ทั้งสามแบบให้ผลการจำแนกผลสัมฤทธิ์ไม่เท่ากันในจุดมุ่งหมายการศึกษาที่แตกต่างกันระหว่างการใช้ผังความคิดในการจับคู่ และพบความแตกต่างระหว่างการใช้ นักเรียนใช้ผังความคิดในการรวบรวมแนวคิดและกลุ่มควบคุมก็พบในการใช้ถ้อยคำและแบบทดสอบรวมไม่มีความแตกต่างระหว่างการใช้ผังความคิดในการจำแนกบุพบทและกลุ่มควบคุมในการใช้แบบทดสอบ อิงเกณฑ์ทุกชนิด (2) ยุทธวิธีการใช้ผังความคิดทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นตามจุดมุ่งหมายการศึกษาที่แตกต่างกัน (3) ความรู้อ่อนการสอนและการใช้ผังความคิดไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันทั้งหมดที่กล่าวมานี้ส่วนใหญ่จะมีการจัดกระทำสิ่งเร้าเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์และแสดงออกโดยการเขียน ซึ่งสิ่งเร้าโดยส่วนใหญ่ที่ใช้เป็นสื่อในการกระตุ้นจะมีอยู่ 4 ประเภท คือ ภาพ ภาษาสัญลักษณ์และพฤติกรรมต่างๆกัน ถ้าต้องการให้เกิดผลของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพผู้ที่ศึกษาจะต้องใช้วิธีเสนอสิ่งเร้าแบบต่างๆ ให้กับผู้เรียนอย่างหลากหลายและมีความถี่พอสมควรเพื่อฝึกให้คิดและเขียนออกมาได้ ซึ่งสิ่งเร้าด้าน

พฤติกรรมนั้นรวมไปถึงบทบาทของครูผู้สอน การจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วย และสิ่งสำคัญในการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น ผู้สอนควรจะศึกษาและจัดทำสิ่งไว้เพื่อกระตุ้นผู้เรียนในทุกประเภทให้ครบถ้วนจะทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงขึ้น และเป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มความสามารถ

Pardiow (2004, p.2871-A) ได้ศึกษาเชิงพรรณนาในเรื่องเกี่ยวกับการใช้วิธีการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการสอนวิชาการประพันธ์โดยใช้ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เครื่องมือได้แก่ แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์สามารถช่วยในการส่งเสริมด้านการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ช่วยพัฒนาทักษะและความสามารถด้านการเขียนของผู้เรียน นอกจากนี้ยังพบว่าการจัดการเรียนการสอนด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีผลกระทบต่อผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ในระดับต่ำมากและชอบเก็บตัวเงียบคนเดียวมากกว่าหลักสูตรวิชาการประพันธ์แบบเก่า

Fenwick (2005, p.2084-A) ได้ศึกษาผลของการโต้แย้งเชิงสร้างสรรค์กับการสมยอมรับรู้ที่พบได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและเจตคติที่มีต่อองค์ประกอบของการสนับสนุนช่วยเหลือทางสังคมในชั้นเรียน มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการโต้แย้งอย่างมีโครงสร้างเพื่อการสร้างสรรค์และกลวิธีในการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้โดยการเปรียบเทียบผลกระทบจากกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน 2 วิธีที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติของนักเรียนที่มีต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ของการสนับสนุนช่วยเหลือทางสังคมพบว่าไม่มีข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .05$) ผลจากการวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การโต้แย้งเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน ช่วยสร้างเจตคติเชิงบวกต่อวิธีการเชิงโต้แย้งในการเรียนได้มากกว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีการค้นหาเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน

Conroy, Marchand and Webster (2009, p.96) ได้ศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาความสามารถทางการเขียน ของนักเรียนระดับประถมศึกษา 3 ห้องเรียน จำนวน 70 คน มีครูผู้ร่วมการวิจัย 3 คน ใช้เวลาในการวิจัย 15 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 2 กันยายน ค.ศ. 2008 ถึงวันที่ 30 มกราคม ค.ศ. 2009 โดยเบื้องต้นให้นักเรียนเตรียมตัวก่อนการเขียน เลือกหัวข้อในการเขียนอย่างอิสระ ผ่อนคลายกฎระเบียบ และขยายเวลาในการเขียนสำหรับนักเรียน ต่อมาครูได้สร้างบทเรียน Workshop ที่เหมาะสำหรับนักเรียนแต่ละห้อง โดยให้นักเรียนได้ร่วมกันคิด ร่วมกันแก้ปัญหา ร่วมกันสร้างผลงาน และเพิ่มบทเรียน เพิ่มคำแนะนำ กฎเกณฑ์ในการเขียนมากขึ้นโดยใช้วิธีการสังเกต บันทึกพฤติกรรม ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ก่อนการเรียนนักเรียนร้อยละ 21สนใจการเขียนในหลาย ๆ ประเภท หลังการเรียนนักเรียนมีความสนใจการเขียนมากขึ้นเป็นร้อยละ 34 โดยเฉพาะเรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ นักเรียนร้อยละ 55-72 มีความชื่นชอบการเขียนเพิ่มมากขึ้น และนักเรียน ผู้ปกครอง

ร้อยละ 22–39 มีความรู้สึกว่าคุณ ๆ ของพวกเขาใช้เวลาว่างขณะอยู่ที่บ้านในการเขียนเรื่องเชิงสร้างสรรค์มากขึ้น

จากแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีหลากหลายสามารถนำมาใช้ให้เหมาะสมกับช่วงวัย และความสนใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นวิธีการและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน สามารถเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น โดยยึดหลักทฤษฎี และแนวทางการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอน มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ ตามลำดับ ซึ่งมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาความสามารถ ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลักษณะของกระบวนการวิจัย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีวิธีดำเนินการวิจัยเสนอตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศรีสมเด็จพิภพพัฒนาวิทยา อำเภอสรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 6 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 181 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 และห้อง 5/6 โรงเรียนศรีสมเด็จพิภพพัฒนาวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากนักเรียนทั้งหมด 6 ห้อง ซึ่งได้จัดนักเรียนทั้งหมดแบบคละระดับสติปัญญา โดยนักเรียนทั้งสองห้องมีระดับสติปัญญา ความรู้ความสามารถใกล้เคียงกัน เมื่อพิจารณาจากเกรดเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดในแต่ละห้องจากภาคเรียนที่ 1/2558 รายวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แล้วนำมาสุ่มอย่างง่าย (Sampling Random Sampling) ห้องเรียนที่สุ่มได้จำนวน 2 ห้องเรียน ได้แก่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/6 โดยมีนักเรียนห้องละ 35 คน

3.1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านโดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้

3.1.4 มีประสบการณ์การสอนอย่างน้อย 5 ปี

3.1.5 มีวุฒิการศึกษาปริญญาโทขึ้นไป

3.1.6 ได้วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ประกอบด้วย

3.1.6.1 นางศุภลักษณ์ มุขพรหม กศ.ม.หลักสูตรและการสอน ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ด้านภาษาไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ร้อยเอ็ด

3.1.6.2 นางสาวอิมใจ ศรีชะภูมิ กศ.ม. สาขาภาษาไทย(ไทยคดีศึกษา)

ครูชำนาญการพิเศษ ข้าราชการบำนาญโรงเรียนสตรีศึกษาร้อยเอ็ด เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยการเขียนเชิงสร้างสรรค์

3.1.6. 3 นางกฤษณา อินทรสมบัติ ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ร้อยเอ็ด เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย

3.1.6.4 ดร.กุสุมาลย์ อนุเวช ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนจตุรพักตรพิมานรัชดาภิเษกร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย

3.1.6.5 ร.ศ.กฤษฏา ศรีธรรมมา อาจารย์สาขาภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

3.2.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2.1.2 กำหนดเนื้อหาในการสัมภาษณ์ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์

3.2.1.3 ร่างข้อคำถามที่จะถามผู้เชี่ยวชาญ

3.2.1.4 นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขตามที่เสนอแนะ

3.2.1.5 ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะแล้วนำไปใช้จริง

3.2.1.6 สัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ ครูต้นแบบ ครูดีเด่น สาขาวิชาภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนตามประเด็นเกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดและการประเมินผล ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์โดยดำเนินการสัมภาษณ์ตามขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นเตรียมการสัมภาษณ์

1.1) ประสานงาน นัดหมาย วัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ ดังนี้

1.2) เตรียมสัมภาษณ์ โดยนัดหมายผู้สัมภาษณ์ วันที่ .....เวลา.....

สถานที่.....

1.3) เตรียมตัวข้อมูลแบบสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า

1.4) เตรียมอุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆที่ใช้สัมภาษณ์ เช่นเครื่อง

บันทึกเสียงกล้องถ่ายรูป สมุดจดบันทึก

2) ขั้นตอนการสัมภาษณ์พร้อมบันทึกการสัมภาษณ์

2.1) ผู้วิจัยแนะนำตนเองและบอกวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ เริ่มสัมภาษณ์ทีละประเด็นก่อนทีละประเด็นก่อนทีละประเด็นก่อนที่จะเริ่มต้นประเด็นใหม่และผู้วิจัยต้องระบุข้อความสำคัญๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ทีละประเด็นด้วย

2.2) สัมภาษณ์ตามประเด็นทีละประเด็นในแบบสัมภาษณ์ตามลำดับ

- ขั้นตอนการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่จะได้ผลดี

- ขั้นตอนการปฏิบัติในการสอนและการทำงานของนักเรียน

- การประเมินผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์

3) ผู้วิจัยบันทึกผลการสัมภาษณ์ทันที

3) ขั้นตอนปิดการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยต้องทบทวนโดยการสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการสัมภาษณ์และแสดงความขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำมาบันทึกผลทันที

3.2.2 แผนการจัดการเรียนรู้และแบบประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์

3.2.2.1 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้และแบบประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระภาษาไทย มาตรฐานการเรียนรู้ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง หลักสูตรสถานศึกษา

2) วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรสถานศึกษาซึ่งใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการโดยแบ่งเนื้อหาวิชาภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ดังนี้

2.1) เขียนโฆษณาชวนเชื่อ	2.2) เขียนเรียงความนำอ่าน
2.3) เขียนนิทานสอนใจ	2.4) เขียนจินตนาการเรื่องจากภาพ
2.5) เขียนร้อยกรองชวนเพลิน	2.6) เขียนบทความนำสนใจ

ผู้วิจัยได้ใช้ นำมาสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเนื้อหา ความคิดรวบยอด ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยจำแนกตามเนื้อหา ดังนี้

ตารางที่ 3.1

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เนื้อหา แนวคิดหลัก ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และเวลาเรียน เพื่อสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์

เนื้อหา	แนวคิดหลัก	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	เวลาเรียน / ชั่วโมง
1. การเขียน โฆษณาชวน เชื่อ	การเขียนโฆษณาประชาสัมพันธ์ เป็นการสื่อสารในรูปแบบใดๆ ก็ตามย่อมต้องตั้งประเด็นและ มีหัวข้อเรื่องที่ชัดเจนในการ สื่อสารกันสารที่ออกมาอาจจะ เป็นความคิดเห็น ทรศนะ การโฆษณาด้วยข้อความที่โน้มน้าว ใจให้ชวนติดตาม โดยต้อง อาศัยความระมัดระวัง และ พิถีพิถันในการนำเสนอ	1. นักเรียนสามารถบอก ลักษณะส่วนประกอบ ของการเขียนโฆษณา ประชาสัมพันธ์ได้ 2. นักเรียนสามารถเขียน โฆษณาประชาสัมพันธ์ได้ อย่างน่าสนใจมีแนวคิด แปลกใหม่	2
2. การเขียน เรียงความ นำอ่าน	การเขียนเรียงความเป็นการ เขียนบรรยายแสดง ความคิดเห็นจากประสบการณ์ที่ได้ พบเจอ ที่สอดแทรกสาระ ความรู้ และความเพลิดเพลินที่ ทำให้บุคคลมีมุมมองของชีวิต และการพัฒนาความคิดที่ แปลกใหม่	1. นักเรียนสามารถบอก ลักษณะของการเขียน บรรยายเรื่องจาก จินตนาการได้ 2. นักเรียนสามารถเขียน บรรยายเรื่องจาก จินตนาการได้	2
3. เขียนนิทาน สอนใจ	การเขียนนิทานจากเรื่องที่เร จินตนาการเป็นการถ่ายทอด ความรู้ ความคิด ความรู้สึก และความต้องการของผู้เขียน เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ ผู้รับสารสามารถอ่านเข้าใจได้	1. นักเรียนสามารถบอก ลักษณะของการเขียน นิทานเรื่องจาก จินตนาการได้ 2. นักเรียนสามารถเขียน นิทานที่มีเนื้อหาสอนใจ ได้	2
4. การเขียน จินตนาการ บรรยายเรื่อง จากภาพ	การเขียนบรรยายเรื่องจากภาพ ตามจินตนาการเป็นการถ่ายทอด ความรู้ ความคิด ความรู้สึก และ ความต้องการของผู้เขียนเป็นลาย ลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้รับสาร สามารถอ่านเข้าใจได้ ผู้เขียนจึง	1. นักเรียนสามารถบอก ลักษณะของการเขียน บรรยายเรื่องจาก จินตนาการได้ 2. นักเรียนสามารถเขียน บรรยายเรื่องจากภาพตาม	2

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1

เนื้อหา	แนวคิดหลัก	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	เวลาเรียน / ชั่วโมง
	ต้องศึกษาทำความเข้าใจทั้ง กระบวนการคิด รูปแบบ ตลอดจนวิธีการเลือกสรร ถ้อยคำ จำนวนในการเขียนให้ เหมาะสมกับเนื้อหา	จินตนาการได้	
5. เขียนร้อย กรองชวน เพลิน	นักเรียนเขียนบทร้อยกรองร่วม สมัยที่สร้างสรรค์ตามความคิด ของนักเรียนเอง	นักเรียนเขียนบทร้อยกรอง ร่วมสมัยเชิงสร้างสรรค์ได้	2
6. เขียน บทความ น่าสนใจ	เป็นการเขียนบทความต่างๆที่ ตนเองและสังคมปัจจุบันสนใจ ตามความคิดสร้างสรรค์ของ นักเรียนเอง	นักเรียนเขียนบทความตาม ความสนใจของตนเอง และสังคมได้	2

4) เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยให้สัมพันธ์กับเนื้อหา จำนวน 6 แผน ๆ ละ 2 ชั่วโมง โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของแต่ละเนื้อหาได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

5) นำแผนการจัดการเรียนรู้ พร้อมแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขตามเสนอแนะแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความสอดคล้องด้านเนื้อหาสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล กิจกรรมเสนอแนะ ซึ่งประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนตามแบบประเมินของลิเคิร์ต (Likert) เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมี 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 :103) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้เปรียบเทียบกับเกณฑ์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

5.1) ผศ.ไพศาล เอกะกุล อาจารย์สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เชี่ยวชาญด้านตรวจสอบเครื่องมือ

5.2) ร.ศ.กฤษฎา ศรีธรรมมา อาจารย์สาขาภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมภาษาไทย

5.3) ดร.พงศธร โพธิ์พูลศักดิ์ อาจารย์สาขาวิจัยและประเมินผล การศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เชี่ยวชาญด้านตรวจสอบเครื่องมือ

5.4) นายสุรศักดิ์ ศรีละมณตรี ผู้อำนวยการโรงเรียนศรีสมเด็จจิมพ์ พัฒนาวินิจฉัยอำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด วุฒิการศึกษา ศษ.ม. บริหารการศึกษาศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

5.5) นางละมุลเพชร พันทะสาร ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ก.ศ.ม.หลักสูตรและการสอน เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

การตรวจให้คะแนน

ระดับความเหมาะสมมากที่สุด	ตรวจให้ 5 คะแนน
ระดับความเหมาะสมมาก	ตรวจให้ 4 คะแนน
ระดับความเหมาะสมปานกลาง	ตรวจให้ 3 คะแนน
ระดับความเหมาะสมน้อย	ตรวจให้ 2 คะแนน
ระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด	ตรวจให้ 1 คะแนน

การแปลความหมายจากค่าเฉลี่ยของกลุ่มดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 แปลความว่า	มีความเหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 แปลความว่า	มีความเหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 แปลความว่า	มีความเหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 แปลความว่า	มีความเหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 แปลความว่า	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

2.2.1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วนำข้อเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ผลพบว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด แล้วนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/4 โรงเรียนศรีสมเด็จพิฒนาวิทยา จำนวน 1 ห้อง จำนวนนักเรียน 35 คน เพื่อหาความเหมาะสมของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับเวลา สื่อการสอนและปริมาณเนื้อหาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2.1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไข เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558

3.2.3 แบบประเมินความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

3.2.3.1 การสร้างและหาคุณภาพแบบประเมินความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร เนื้อหา เกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ แล้วดำเนินการสร้าง แบบประเมินการความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ แบบประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยสร้างแบบประเมินความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้สอดคล้องกับรูปแบบการเขียน โดยทำเป็นแบบตารางรูป 4 ด้านโดยการวิเคราะห์ผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์ดังนี้

ระดับ 4 หมายถึง ผลงานความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับดี มีความถูกต้องตามหลักการเขียน และรายละเอียดเหมาะสมครบคลุม

- ระดับ 3 หมายถึง ผลงานความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับพอใช้ มีความถูกต้องตามหลักการเขียน และมีรายละเอียดครอบคลุมในประเด็นที่พิจารณา เขียนสะกดคำถูกต้องผิดไม่เกิน 8 คำ เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม มีรอยลบขีดฆ่ามากกว่าระดับ 5 ตัวหนังสืออ่านง่าย
- ระดับ 2 หมายถึง ผลงานความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับน้อย มีความถูกต้องตามหลักการเขียน และมีรายละเอียดครอบคลุมในประเด็นที่พิจารณา เขียนสะกดคำถูกต้องผิดไม่เกิน 10 คำ มีรอยลบ ขีดฆ่ามากกว่าระดับ 4 ตัวหนังสือค่อนข้างอ่านง่าย
- ระดับ 1 หมายถึง ผลงานความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับน้อยมาก มีความถูกต้องตามหลักการเขียน และมีรายละเอียดครอบคลุมในประเด็นที่พิจารณาเขียนสะกดคำถูกต้องผิดไม่เกิน 12 คำ มีรอยลบขีดฆ่ามากกว่า

3.2.4 ขั้นตอนในการสร้างแบบประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองมีขั้นตอนการทำดังนี้

3.2.4.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินผลงานของนักเรียนจากเอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล

1) ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระภาษาไทย มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ม.4 ถึง ม.6 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง หลักสูตรสถานศึกษา

2) สร้างแบบประเมินผลงานด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้สอดคล้องกับรูปแบบการเขียน โดยทำเป็นแบบตารางรูป 4 ด้านคือ เนื้อหาครบถ้วน ความประณีตของการเลือกใช้ถ้อยคำ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ภาษาที่ใช้สื่อความหมายได้ชัดเจน

3) นำแบบประเมินผลงานด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความบกพร่องขอหัวข้อการประเมินพฤติกรรม

ตารางที่ 3.2

ตารางแบบประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์

เรื่อง	ระดับคุณภาพ(คะแนน)			
	4	3	2	1
1. เขียนโฆษณา ประชาสัมพันธ์	เนื้อหาการนำเสนอ แปลกใหม่ มี ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ สอดคล้องกับ สินค้าตลอดเรื่อง	เนื้อหาแปลกใหม่ มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ สอดคล้องกับ สินค้าบางส่วน	เนื้อหาครบถ้วน สับสนและไม่ สอดคล้องกับ สินค้า	เขียนได้แต่ เนื้อหาไม่ ครบถ้วน สับสนไม่ สอดคล้องกับ สินค้าเลย
2. การเขียน เรียงความนำ อ่าน	เขียนถูกต้องตาม ลักษณะการ เขียนเรียงความ โวหาร เห็นภาพ แจ่มชัด เชื่อม ประโยค ข้อความถูกต้อง ใช้ภาษาเข้าใจ ง่ายการ เรียงลำดับ เนื้อหาได้ เหมาะสม ต่อเนื่อง เนื้อ เรื่องน่าสนใจ มี ข้อคิดภาพรวม สะอาด เรียบร้อย ตัวหนังสืออ่าน ง่าย	เขียนถูกต้องตาม ลักษณะการ เขียน เรียงความ โวหาร เห็น ภาพแจ่มชัด บ้าง เชื่อม ประโยค ข้อความ ถูกต้อง เข้าใจ ง่ายการ เรียงลำดับ เนื้อหาวกวน เนื้อเรื่อง น่าสนใจ มี ข้อคิดภาพรวม สะอาด ง่าย	รูปแบบการเรียง ไม่ถูกต้อง เนื้อความ โวหาร เห็น ภาพแจ่มชัด บ้างเชื่อ ประโยค ข้อความ ถูกต้องบ้าง เข้าใจง่ายการ เรียงลำดับ เนื้อหาวกวน เนื้อเรื่องไม่ น่าสนใจ มี ข้อคิดภาพรวม สะอาดมีขีดฆ่า บ้างพออ่านได้	รูปแบบการ เรียงเนื้อความ โวหาร เห็น ภาพไม่แจ่มชัด เชื่อมประโยค ข้อความ ถูกต้องบ้างพอ เข้าใจ เรียงลำดับ เนื้อหาวกวน เนื้อเรื่องไม่ น่าสนใจ ไม่มี ข้อคิดภาพรวม ค่อนข้าง สกปรก ตัวหนังสืออ่าน ยาก
3. การเขียน นิทานสอนใจ	ตั้งชื่อเรื่องน่าสนใจ เขียนเรื่องราว ต่อได้อย่าง ต่อเนื่องสัมพันธ์ กันตลอดเรื่อง ความคิดแปลก ใหม่ นำเสนอ	ตั้งชื่อเรื่อง น่าสนใจเขียน เรื่องราวต่อได้ อย่างต่อเนื่อง เรื่องความคิด ค่อนข้างแปลก ใหม่ไม่น่าสนใจ	ตั้งชื่อเรื่อง หรือ ตั้งชื่อเรื่องไม่ สอดคล้องกับ เนื้อเรื่อง เรียงลำดับ ฉาก สับสนไม่ ตรงกับฉาก	ไม่ตั้งชื่อเรื่อง หรือตั้งชื่อ เรื่องไม่ สอดคล้อง กับเนื้อเรื่อง เรียงลำดับ ฉาก สับสน

(ต่อ)

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

เรื่อง	ระดับคุณภาพ(คะแนน)			
	4	3	2	1
	เรื่องลำดับเรื่องน่าสนใจ บอกได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน	แต่เรียงลำดับได้ดี บอกได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน	เป็นบางฉากเป็น ส่วนน้อย	ไม่ตรงกับฉาก เป็นส่วนมาก
4. เขียน จินตนา การเรื่อง จากภาพ	เขียนประโยคได้ถูกต้อง เหมาะสมกับภาพมี น่าสนใจครอบคลุม สื่อความหมายภาพ ทุกภาพอย่างน้อย 9-10 ประโยค	เขียนประโยคได้ ถูกต้อง เหมาะสมกับ ภาพ น่าสนใจ ครอบคลุม สื่อ ความหมาย ภาพทุกภาพ อย่างน้อย 6-7 ประโยค	เขียนประโยคได้ ถูกต้อง เหมาะสมกับ ภาพน่าสนใจ ครอบคลุมสื่อ ความหมาย ภาพทุกภาพ อย่างน้อย 5-6 ประโยค	เขียนประโยคได้ ถูกต้อง เหมาะสมกับ ภาพ น่าสนใจ ครอบคลุม สื่อ ความหมาย ภาพทุกภาพ อย่างน้อย 3- 4 ประโยค
5. เขียน ร้อยกรอง ชวน เพลิน	ตีความจากคำประพันธ์ ได้และเขียนเรื่องราว แสดงความรู้สึก เขียนนำเสนอได้ ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน ตลอดเรื่องความคิด แปลกใหม่นำเสนอ เรื่องลำดับเรื่อง น่าสนใจ	ตีความจากคำ ประพันธ์ได้ และเขียน เรื่องราวแสดง ความรู้สึก เขียนนำเสนอ ได้ต่อเนื่อง ความคิด ค่อนข้างแปลก ใหม่	ตีความจากคำ ประพันธ์ได้แต่ เขียนเรื่องราว แสดง ความรู้สึก เขียนนำเสนอ ได้ค่อนข้าง วกวนไม่ สัมพันธ์ ต่อเนื่อง ความคิดไม่ แปลกใหม่	ตีความจากคำ ประพันธ์ได้ ไม่ครบถ้วน เขียน เรื่องราว แสดง ความรู้สึก นำเสนอได้ วกวนไม่ สัมพันธ์ ต่อเนื่อง ความคิดไม่ แปลกใหม่
6. เขียน บทความ น่าสนใจ	ตั้งชื่อเรื่องน่าสนใจ เขียนเรื่องราวต่อได้ อย่างต่อเนื่อง สัมพันธ์กันตลอด เรื่องเห็นภาพ ความคิดแปลกใหม่	ตั้งชื่อเรื่อง น่าสนใจเขียน เรื่องราวต่อได้ อย่าง ต่อเนื่องกัน ตลอดเร	ตั้งชื่อเรื่องไม่ น่าสนใจเขียน เรื่องราววกวน เห็นภาพแต่ การนำเสนอ ไม่แปลก	ไม่ตั้งชื่อเรื่อง หรือตั้งชื่อ เรื่องไม่ สอดคล้องกับ เนื้อเรื่อง เรียงลำดับ

(ต่อ)

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

เรื่อง	ระดับคุณภาพ(คะแนน)			
	4	3	2	1
นำเสนอเรื่องน่าสนใจ เพื่อให้ผู้อ่านเกิด ความสนใจ ชื่นชม สามารถบอกได้ว่า ผู้เขียนต้องการ นำเสนออะไร	ภาพแต่การ นำเสนอไม่ แปลกใหม่แต่ วากวนอยู่ เพื่อให้ผู้อ่าน เกิดความ สนใจ ชื่นชม สามารถบอก ได้ว่า ผู้เขียน ต้องการ นำเสนออะไร	ใหม่แต่บอกได้ว่า	ผู้เขียน ต้องการ นำเสนออะไร	เหตุการณ์ สับสนไม่ตรง กับเรื่องที่ ต้องการ สื่อสาร ออกมา

3.2.4.2 นำแบบประเมินผลงานด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ปรึกษา เพื่อปรับภาษาให้เหมาะสม

3.2.4.3 นำแบบประเมินผลงานด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมเพื่อตรวจสอบความถูกต้องพบว่า ภาษาที่ใช้สื่อความหมายได้ชัดเจน

3.2.4.4 ปรับปรุงและประเมินความเหมาะสมตามข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญแล้วการทดลองใช้แบบประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพื่อหาคุณภาพโดยนำแบบประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่สร้างขึ้นเองไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/4 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนศรีสมเด็จพิภพพัฒนาวิทยา จำนวน 35 คนเพื่อดูความเหมาะสมของเวลา เนื้อหา ความยากง่ายของแบบประเมินเพื่อปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์และดัชนีความเที่ยงตรงระหว่างผู้ประเมิน

3.2.4.5 จัดทำแบบประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 สัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ ครูต้นแบบ ครูดีเด่น สาขาวิชาภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนตามประเด็นเกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดและการประเมินผล

3.3.2 บันทึกการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ ครูต้นแบบ ครูดีเด่น สาขาวิชาภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนเรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์

3.3.3 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ศึกษานิเทศก์ ครูต้นแบบ ครูดีเด่น สาขาวิชาภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์แล้วนำปัญหาที่ได้เพื่อมาสร้างเครื่องมือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ต่อไป

3.3.3.1 หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง

3.3.3.2 ผู้ศึกษาดำเนินการศึกษาในกระบวนการเรียนจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 6 เรื่อง คือ

- 1) เขียนโฆษณาชวนเชื่อ
- 2) เขียนเรียงความน่าอ่าน
- 3) เขียนนิทานสอนใจ
- 4) เขียนจินตนาการเรื่องจากภาพ
- 5) เขียนร้อยกรองชวนเพลิน
- 6) เขียนบทความน่าสนใจ

3.3.3.3 ทดสอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แบบประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแล้วตรวจให้คะแนนเป็นคะแนนเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง

3.3.3.4 ทดสอบหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้แบบประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์ฉบับเดียวกัน

3.3.3.5 ตรวจสอบทดสอบโดยครู 2 ท่านแล้วนำคะแนนมาหาดัชนีความเห็นพ้อง (RAI)

3.4 สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1.1 การหาคุณภาพของแบบประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์

1) การหาค่าความตรงตามเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหา IOC (Index of Item Objective Congruence) (สุรวาท ทองบุ, 2550 : 105) โดยพิจารณาคัดเลือกเฉพาะข้อสอบที่มีค่าดัชนีตั้งแต่ .50 ถึง 1.00

3.4.1.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (α -coefficient)

3.4.1.3 การประเมินความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยวิเคราะห์จากแบบประเมินที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) มี 4 ระดับค่าเฉลี่ย เกณฑ์การแปลผล มีดังนี้

- 4 มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมากที่สุด
- 3 มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก
- 2 มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับปานกลาง

1 มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับน้อย

3.4.1.4. การหาดัชนีความเห็นพ้องกันของผู้ประเมิน (Rater Agreement Index : RAI)

นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียนมาตรวจให้คะแนนเพื่อเปรียบเทียบคะแนนหลังเรียนเพื่อใช้สถิติในการเปรียบเทียบคะแนนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ห้องทดลองและห้องเรียนปกติ
หาค่า t-test ชนิด Independent Samples

3.4.2 สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.2.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1) หาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ใช้สูตร (เผชญิ กิจระการ, 2546, น.31-36)

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนหลังเรียนของทุกคน} - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนของ}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนของทุกคน}}$$

$$\text{หรือ E.I.} = \frac{P_2 - P_1}{\text{Total} - P_1} \quad (3-1)$$

เมื่อ P_1 แทน ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน

P_2 แทน ผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน

Total แทน ผลคูณของจำนวนนักเรียนกับคะแนนเต็ม

2) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ

ครอนบาค (α -coefficient)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\} \quad (3-2)$$

เมื่อ α คือ ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบประเมิน

n คือ จำนวนข้อของแบบประเมิน

s_i^2 คือ ความแปรปรวนของแบบประเมินรายข้อ

s_t^2 คือ ความแปรปรวนของแบบประเมินทั้งฉบับ

3.4.1.2. การประเมินความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยวิเคราะห์จากค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากแบบประเมิน โดยแปลความหมายของคะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนน วิเคราะห์จากแบบประเมินที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับค่าเฉลี่ย เกณฑ์การแปลผล มีดังนี้

4 มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมากที่สุด

- 3 มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก
- 2 มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับปานกลาง
- 1 มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับน้อย

3.4.1.3 การหาดัชนีความเห็นพ้องกันของผู้ประเมิน (Rater Agreement Index : RAI) ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ระดับความพ้องกันหรือสอดคล้องกันของคะแนนที่ได้จากผู้ประเมินหรือผู้ตรวจให้คะแนนสองคนหรือมากกว่า โดยอาศัยการให้คะแนนโดย (Scoring rubrics) ใช้สูตร (ไพศาล วรคำ, 2555, น.287)

$$RAI = \frac{R1 - R2}{I - 1} \quad (3-3)$$

- RAI เป็นดัชนีความเห็นพ้องกันของผู้ประเมิน
 R1 เป็นคะแนนจากผู้ประเมินคนที่ 1
 R2 เป็นคะแนนที่ได้จากผู้ประเมินคนที่ 2
 I เป็นจำนวนคะแนนทั้งหมดที่เป็นไปได้ (Scoring rubrics)

3.4.1.4 สถิติพื้นฐาน

1) ร้อยละ (Percentage :%) หมายถึง ความถี่ของรายการที่สนใจใน 100 หน่วย ร้อยละและสัดส่วนใช้แสดงความหมายนัยเดียวกัน เพียงแต่สัดส่วนคิดเทียบกับฐาน 1 หน่วย ส่วนร้อยละคิดเทียบกับฐาน 100 จึงคำนวณร้อยละจากสูตร (ไพศาล วรคำ, 2559, น. 321)

$$\text{สูตร} \quad \text{ร้อยละ (\%)} = \frac{f}{N} \times 100 \quad (3-4)$$

- เมื่อ f แทน ค่าความถี่
 N แทน จำนวนทั้งหมด

2) ค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{X}$) เป็นหาค่ากลางจากการนำข้อมูลทั้งหมดมารวมกันแล้วหารด้วยจำนวนข้อมูล บางที่เรียกค่าเฉลี่ยว่า ตัวกลางเลขคณิต (Arithmetic Mean) การหาค่าเฉลี่ยเหมาะสำหรับข้อมูลที่วัดในระดับอันตรภาคขึ้นไป และมีการแจกแจงเป็นปกติหรือใกล้เคียงกับปกติ สูตรการหาค่าเฉลี่ยมีดังนี้ (ปิยะธิดา ปัญญา, 2558, น. 89)

$$\text{สูตร} \quad \text{สำหรับกลุ่มตัวอย่าง} \quad \bar{x} = \frac{\sum X}{N} \quad (3-5)$$

- เมื่อ $\bar{X}$ เป็น ค่าเฉลี่ย
 X เป็น คะแนนของแต่ละคน

N เป็น จำนวนคะแนน

3.4.1.4 เปรียบเทียบคะแนนหลังเรียนเพื่อใช้สถิติในการเปรียบเทียบคะแนนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ห้องทดลองและห้องเรียนปกติ หาค่า t-test ชนิด Independent Samples

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สรุปลผลการทดลองได้ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูล
2. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูล

ในการนำเสนอข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
N	แทน	จำนวนนักเรียน
E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
E.I.	แทน	ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้
t	แทน	สถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤติเมื่อทราบความมีนัยสำคัญ

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและผล การสัมภาษณ์ จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 5 ท่านของวิธีการสอนและขั้นตอนการสอนของการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เพื่อสร้างแผนการจัดการเรียนรู้และ การประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 2 แนวทางการบูรณาการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยการนำวิธีการสอนในแต่ละแผนที่ปรับปรุงฉบับใหม่ไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริงกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 ตามลำดับดังนี้

1. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ตามเกณฑ์ 80/80
2. วิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนจากแผน

การจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาแล้ว กับนักเรียนกลุ่มปกติ

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและผลการสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 5 ท่านของวิธีการสอนและขั้นตอนการสอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

1. ผลการวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนพบว่าเพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วย

1.1.1 เขียนโฆษณาชวนเชื่อ	1.1.2 เขียนเรียงความนำอ่าน
1.1.3 เขียนนิทานสอนใจ	1.1.4 เขียนบรรยายเรื่องจากภาพ
1.1.5 เขียนร้อยกรองชวนเพลิน	1.1.6 เขียนบทความนำสนใจ

2. ผลการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ ครูต้นแบบ ครูดีเด่น สาขาภาษาไทยเกี่ยวกับ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ตารางที่ 4.1

วิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ ครูต้นแบบ ครูดีเด่น สาขาภาษาไทย

เรื่อง	สภาพปัญหา	วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	แนวทางการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้
เขียนโฆษณาประชาสัมพันธ์	-นักเรียนมีปัญหาด้านการเขียน ขาดจิตสำนึกในการเขียนและขาดความคิดสร้างสรรค์	การสอนแบบสถานการณ์จำลอง การสอนแบบปาโมเดล การใช้สื่อทัศนะวัสดุ การสอนแบบบรรยาย การสอนแบบยกตัวอย่างให้เห็นจริง	บูรณาการผสมผสานการสอนเป็น 3 ชั้น คือ 1. ชั้นนำเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้ 2. ชั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3. ชั้นสรุปการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
เขียนเรียงความนำอ่าน	-นักเรียนมีปัญหาด้านการเขียน ใช้คำหาคำมาใช้ได้น้อยและขาดความคิดสร้างสรรค์	การสอนแบบบรรยาย การสอนแบบจัดความรู้แบบค้นพบ การสอนแบบอนุமானการสอนแบบมีส่วนร่วม	บูรณาการผสมผสานการสอนเป็น 3 ชั้น คือ 1. ชั้นนำเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้ 2. ชั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3. ชั้นสรุปการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
เขียนนิทานสอนใจ	-นักเรียนมีปัญหาด้านการเขียน การคิดเรื่องหาคำมาใช้ได้น้อยและขาดความคิดสร้างสรรค์	การสอนแบบจัดความรู้แบบค้นพบการสอนแบบใช้สื่อ การสอนการสอนแบบยกตัวอย่างให้เห็นจริง และการสอนแบบศึกษาด้วยตนเอง	บูรณาการผสมผสานการสอนเป็น 3 ชั้น คือ 1. ชั้นนำเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้ 2. ชั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3. ชั้นสรุปการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

เรื่อง	สภาพปัญหา	วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	แนวทางการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้
เขียนบรรยาย เรื่องจาก ภาพ	-นักเรียนมีปัญหาด้าน การเขียน หาคำใน การบรรยายยากใช้ คำได้น้อยและขาด ความคิดสร้างสรรค์	การสอนแบบจัดความรู้แบบ ค้นพบ การสอนแบบใช้สื่อ การสอน การสอนแบบ บรรยาย การสอนแบบศึกษาด้วยตนเอง การสอนแบบอุปมาน	บูรณาการผสมผสานการ สอนเป็น 3 ชั้น คือ 1. ชี้นำเข้าสู่กิจกรรมการ เรียนรู้ 2. ชั้นการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ 3. ชั้นสรุปการจัดกิจกรรม การเรียนรู้
เขียนบทกลอน ชวนเพลิน	-นักเรียนมีปัญหาด้าน การเขียน จดจำ ฉันทลักษณ์ไม่ได้ และขาดการใช้คำที่ สละสลวยรวมทั้ง ขาดความคิด สร้างสรรค์	การสอนแบบใช้สื่อการสอน การสอนแบบบรรยาย การ สอนแบบศึกษาด้วยตนเอง การสอนแบบบูรณาการ การสอนแบบมีส่วนร่วม	บูรณาการผสมผสานการ สอนเป็น 3 ชั้น คือ 1. ชี้นำเข้าสู่กิจกรรมการ เรียนรู้ 2. ชั้นการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ 3. ชั้นสรุปการจัดกิจกรรม การเรียนรู้
เขียนบทความ น่าสนใจ	-นักเรียนมีปัญหาด้าน การเขียน ขาด เนื้อหาและข้อมูลใน การเขียนและขาด การเรียบเรียงข้อมูล ที่ดี	การสอนแบบโครงงาน การสอนแบบใช้สื่อการสอน การสอนแบบบรรยาย การสอนแบบศึกษาด้วยตนเอง การสอนแบบบูรณาการ	บูรณาการผสมผสานการ สอนเป็น 3 ชั้น คือ 1. ชี้นำเข้าสู่กิจกรรมการ เรียนรู้ 2. ชั้นการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ 3. ชั้นสรุปการจัดกิจกรรม การเรียนรู้

จากตาราง 4.1 พบว่าการสัมภาษณ์จากครูผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย เช่นครูต้นแบบ ครูผู้สอนดีเด่นสาขาวิชาภาษาไทย พบว่าส่วนมากจะเห็นว่าการสอนแบบใช้สื่อการสอนยังเป็นวิธีที่ใช้แล้วได้ผลดีเพราะจะทำให้ผู้เรียนได้เห็นภาพเป็นรูปธรรมและยังมีวิธีการจัดกิจกรรมการสอนอีกมากที่นิยมใช้เช่นการสอนแบบการสอนแบบบรรยาย การสอนแบบศึกษาด้วยตนเอง การสอนแบบบูรณาการ การสอนแบบมีส่วนร่วม การสอนแบบจัดความรู้แบบค้นพบ การสอนแบบอุปมาน และการสอนแบบอนุমান โดยทั้งหมดนี้จะบูรณาการการสอนให้เหลือ 3 ขั้นตอนคือ 1) ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้ 2) ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้และ 3) ขั้นสรุปผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ตอนที่ 2 แนวทางการบูรณาการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ตารางที่ 4.2

แนวทางการบูรณาการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

แผนที่	เรื่อง	เวลา (ชั่วโมง)	องค์ประกอบของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้	ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
1	เขียนโฆษณาประชาสัมพันธ์	2	1. สาระสำคัญ 2. จุดประสงค์การเรียนรู้ 3. สาระการเรียนรู้ 4. กิจกรรมการเรียนรู้ 5. สื่อ/แหล่งเรียนรู้ 6. การวัดและประเมินผล	1. ขั้นนำเข้าสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2. ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3. ขั้นสรุปผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
2	เขียนเรียงความนำอ่าน	2	1. สาระสำคัญ 2. จุดประสงค์การเรียนรู้ 3. สาระการเรียนรู้ 4. กิจกรรมการเรียนรู้ 5. สื่อ/แหล่งเรียนรู้ 6. การวัดและประเมินผล	

(ต่อ)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

แผนที่	เรื่อง	เวลา (ชั่วโมง)	องค์ประกอบของแผนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้
3	เขียนนิทาน สอนใจ	2	1. สาระสำคัญ 2. จุดประสงค์การเรียนรู้ 3. สาระการเรียนรู้ 4. กิจกรรมการเรียนรู้ 5. สื่อ/แหล่งเรียนรู้ 6. การวัดและประเมินผล	3. ขั้นสรุปผลการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ 1. ช้่นนำเข้าสู่การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ 2. ชั้นการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ 3. ขั้นสรุปผลการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
4	เขียน จินตนาการเรื่อง จากภาพ	2	1. สาระสำคัญ 2. จุดประสงค์การเรียนรู้ 3. สาระการเรียนรู้ 4. กิจกรรมการเรียนรู้ 5. สื่อ/แหล่งเรียนรู้ 6. การวัดและประเมินผล	1. ช้่นนำเข้าสู่การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ 2. ชั้นการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ 3. ขั้นสรุปผลการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
5	เขียนบทกลอน ชวนเพลิน	2	1. สาระสำคัญ 2. จุดประสงค์การเรียนรู้ 3. สาระการเรียนรู้ 4. กิจกรรมการเรียนรู้ 5. สื่อ/แหล่งเรียนรู้ 6. การวัดและประเมินผล	1. ช้่นนำเข้าสู่การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ 2. ชั้นการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ 3. ขั้นสรุปผลการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
6	เขียนบทความ น่าสนใจ	2	1. สาระสำคัญ 2. จุดประสงค์การเรียนรู้ 3. สาระการเรียนรู้ 4. กิจกรรมการเรียนรู้ 5. สื่อ/แหล่งเรียนรู้ 6. การวัดและประเมินผล	1. ช้่นนำเข้าสู่การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ 2. ชั้นการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ 3. ขั้นสรุปผลการจัด กิจกรรมการเรียนรู้

จากตาราง 4.2 พบว่าพบว่าองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 1) สารสำคัญ 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) สารการเรียนรู้ 4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อ/แหล่งเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล และขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มี 3 ขั้นตอนคือ 1) ชี้นำเข้าสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ขั้นสรุปผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ตารางที่ 4.3

ผลการประเมินระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 รายวิชา ภาษาไทย จำนวน 6 แผน จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ดังนี้

องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. สารสำคัญ			
1.1 ชัดเจนเข้าใจง่าย	5.00	0.00	มากที่สุด
1.2 ถูกต้อง	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม	4.90	0.23	มากที่สุด
2. จุดประสงค์การเรียนรู้			
2.1 ระบุพฤติกรรมที่ต้องการวัดได้ชัดเจน	4.80	0.45	มากที่สุด
2.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม	4.80	0.45	มากที่สุด
3. สารการเรียนรู้			
3.1 เนื้อหาเหมาะสมกับระดับชั้น	4.80	0.45	มากที่สุด
3.2 เนื้อหาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
3.3 เนื้อหาน่าสนใจเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	4.87	0.30	มากที่สุด
4. กิจกรรมการเรียนรู้			
4.1 เหมาะสมกับผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
4.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	4.80	0.45	มากที่สุด
4.3 กิจกรรมเป็นไปตามขั้นตอนง่ายไปยาก	4.80	0.45	มากที่สุด
4.4 น่าสนใจกระตุ้นให้ผู้เรียนทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ	4.80	0.45	มากที่สุด
4.5 ผู้เรียนได้ค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม	4.84	0.36	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
5. สื่อและแหล่งเรียนรู้			
5.1 สื่อการเรียนรู้หลากหลาย	4.80	0.45	มากที่สุด
5.2 สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
5.3 สื่อการเรียนรู้น่าสนใจ ทันสมัย	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม	4.80	0.45	มากที่สุด
6. การวัดและประเมินผล			
6.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
6.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	4.80	0.45	มากที่สุด
6.3 เครื่องมือวัดและประเมินผลเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	4.87	0.30	มากที่สุด
โดยรวม	4.84	0.35	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.3 พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อแผนการจัดการเรียนรู้โดยรวมองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 6 องค์ประกอบ มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.8 - 5.0$, S.D.= .45 - .00) และแยกตามองค์ประกอบ ดังนี้ ระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$ S.D.= .23) รองลงมาคือ สารการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$, S.D.= .30) และ สื่อและแหล่งเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ ระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D.= .45)

ตอนที่ 3 ผลการหาประสิทธิภาพจากนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มปกติ ตามตารางที่ 10

ตารางที่ 4.4

ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 กลุ่มปกติ

จำนวนนักเรียน	ผลรวมของคะแนน (คะแนนเต็ม 40 คะแนน)		ดัชนีประสิทธิผล (E.I.)
	ทดสอบก่อนเรียน	ทดสอบหลังเรียน	
35	498	1191	0.6434

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/6 มีค่าเท่ากับ 0.6434 หรือคิดเป็นร้อยละ 64.34

ตารางที่ 4.5

ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/6

กลุ่มทดลอง

จำนวนนักเรียน	ผลรวมของคะแนน (คะแนนเต็ม 40 คะแนน)		ดัชนีประสิทธิผล (E.I.)
	ทดสอบก่อนเรียน	ทดสอบหลังเรียน	
35	569	1389	0.8100

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 มีค่าเท่ากับ 0.8100 หรือคิดเป็นร้อยละ 81.00

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนหลังเรียนของกลุ่มทดลองกับกลุ่มปกติด้วยแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 4.6

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนของกลุ่มทดลองกับกลุ่มปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S.D.	df	t	P
กลุ่มทดลอง ม. 5/1	35	39.86	1.62	34	16.356	0.000*
กลุ่มปกติ ม. 5/6	35	34.20	1.40	34		

หมายเหตุ. * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของกลุ่มทดลองกับกลุ่มปกติมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและผลการสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 5 ท่านของวิธีการสอนและขั้นตอนการสอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

5.1.1 ผลการวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนพบว่าเพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วย

1.1.เขียนโฆษณาชวนเชื่อ	1.2 เขียนเรียงความน่าอ่าน
1.1.เขียนนิทานสอนใจ	1.4 เขียนบรรยายเรื่องจากภาพ
1.5 เขียนร้อยกรองชวนเพลิน	1.6 เขียนบทความน่าสนใจ

5.1.2 ผลการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ ครูต้นแบบ ครูดีเด่น สาขาภาษาไทยเกี่ยวกับ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ จากการสัมภาษณ์จากครูผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย เช่นครูต้นแบบ ครูผู้สอนดีเด่นสาขาวิชาภาษาไทย พบว่าส่วนมากจะเห็นว่าการสอนแบบใช้สื่อการสอนยังเป็นวิธีที่ใช้แล้วได้ผลดีเพราะจะทำให้ผู้เรียนได้เห็นภาพเป็นรูปธรรมและยังมีวิธีการจัดกิจกรรมการสอนอีกมากที่นิยมใช้เช่นการสอนแบบการสอนแบบบรรยาย การสอนแบบศึกษาด้วยตนเอง การสอนแบบบูรณาการ การสอนแบบมีส่วนร่วม การสอนแบบจัดความรู้แบบค้นพบ การสอนแบบอุปมาน และการสอนแบบอนุมาณ โดยทั้งหมดนี้จะบูรณาการการสอนให้เหลือ 3 ขั้นตอนคือ ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้ 2. ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้และ 3. ขั้นสรุปผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

5.1.3 ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/6 มีค่าเท่ากับ 0.8100 หรือคิดเป็นร้อยละ 81.00 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 มีค่าเท่ากับ 0.6434 หรือคิดเป็นร้อยละ 64.34

5.1.4 ผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนรู้จากการแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาภาษาไทยพื้นฐานที่พัฒนาแล้ว มีผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผลการวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนพบว่าเพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วย เขียนโฆษณาชวนเชื่อ เขียนเรียงความน่าอ่าน เขียนนิทานสอนใจ เขียนบรรยายเรื่องจากภาพ เขียนร้อยกรองชวนเพลิน เขียนบทความน่าสนใจ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทางสมองที่คิดในลักษณะของอเนกนัย (Divergent Thinking) คือ ความคิดหลายทิศทาง หลายแง่หลายมุม คิดได้กว้างไกล อันนำไปสู่การคิดค้นพบสิ่งแปลกใหม่ด้วยการดัดแปลง ปรงแต่งจากความคิดเดิม ผสมผสานกันให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ตลอดจนวิธีการคิดค้นทฤษฎี หลักการได้สำเร็จ ความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นนั้น มิใช่คิดแต่สิ่งที่เป็นไปได้หรือสิ่งที่เป็นเหตุเป็นผลเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ความคิดจินตนาการก็เป็นสิ่งสำคัญที่ก่อให้เกิดความแปลกใหม่ แต่ต้องควบคู่ไปกับความพยายามที่จะสร้างความฝันหรือจินตนาการประยุกต์จึงทำให้เกิดผลงานจากความคิดสร้างสรรค์ขึ้น (อารี รังสินันท์, 2556, น. 6) ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของวรรณวีร์ บุญคุ้ม (2556, น. 62) ผลจากการศึกษาพบว่า ความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาโดยใช้แบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อแบบฝึกทักษะการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน ในภาพรวมนักศึกษาเห็นด้วยกับการใช้แบบฝึกทักษะในระดับมากที่สุด

5.2.2 ศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

5.2.2.1 ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/6 มีค่าเท่ากับ 0.8100 หรือคิดเป็นร้อยละ 81.00 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 มีค่าเท่ากับ 0.6434 หรือคิดเป็นร้อยละ 64.34 นั่นคือ แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 86.52/88.03 เป็นไปตามสมมติฐาน ที่เป็นเช่นนี้เพราะ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปใน

ลักษณะองค์รวม “การบูรณาการ” ซึ่งเป็นการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยนำกระบวนการเรียนรู้จากกลุ่มสาระเดียวกัน หรือต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้มาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน จะทำให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ของศาสตร์สาขาต่างๆ สามารถเชื่อมโยงและถ่ายโอนความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ การเรียนการสอนที่ดำเนินการด้วยวิธีบูรณาการ เรียกว่า การเรียนการสอนแบบ “บูรณาการ (Integrated Curriculum) คือ เน้นที่องค์รวมของเนื้อหา มากกว่าองค์ความรู้ ของแต่ละรายวิชา และเน้นที่การเรียนรู้ ของผู้เรียนเป็นสำคัญยิ่งกว่าการบอกของครูซึ่งสอดคล้องกับ สมศรี ภูมิชัย (2551, น. 85-88) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ NHT มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแผนการจัดการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ NHT ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 หากค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแผนการจัดการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ NHT กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านขามป้อม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 จำนวน 32 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แผนการจัดการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดความพึงพอใจ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า แผนการจัดการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ NHT มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.36/81.68 ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการจัดการเรียนรู้เท่ากับ 0.68 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านแผนการจัดการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ NHT โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และจากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีค่าดัชนีประสิทธิผลสูงกว่ากลุ่มควบคุม หมายความว่านักเรียนที่เรียนโดยการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาแล้ว มีความก้าวหน้าเพิ่มขึ้น ได้ดีกว่า ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ศึกษาได้จัดกิจกรรมภายในแผนการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ นักเรียนพัฒนาทักษะทางภาษาได้ดีขึ้น และผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และกระบวนการคิดที่ครูใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิดได้หลายแนวนักเรียนได้ทำงานในบรรยากาศที่ไม่เคร่งเครียดเพราะคำตอบมีความสมเหตุสมผลในบริบทต่างๆ ที่นักเรียนสร้างขึ้นนอกจากนี้กระบวนการทำงานในแต่ละกิจกรรมนักเรียนและครูให้ความสำคัญเท่ากับผลงานของนักเรียน นักเรียนมีการตอบสนอง มีการฝึกทักษะและได้ทราบผล ทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการทำแบบฝึกทักษะแต่ละครั้งดีขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยในการทบทวนความเข้าใจในเรื่องที่เรียนมาแล้ว เพราะวิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่ต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรณพ รัตนวิจารณ์ (2542) ฉะนั้นในการเรียนโดยใช้กิจกรรมเพื่อเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ทำให้นักเรียนมีทักษะที่ดีในการใช้ภาษา

และเกิดความแม่นยำ มีการพัฒนาการทางภาษาดีขึ้นสามารถจดจำเนื้อหาในบทเรียนได้คงทนทำให้เกิดความสนุกสนานในขณะที่เรียน ได้ทราบความก้าวหน้าของตนเอง สามารถนำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์นี้มาทบทวนเนื้อหาเดิมด้วยตนเองได้ นำมาวัดผลการเรียนหลังจากเรียนแล้วตลอดจนสามารถทราบข้อบกพร่องของนักเรียน และนำไปปรับปรุงแก้ไขได้ทันที่ นอกจากนี้นักเรียนสามารถนำภาษาไปใช้สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2.3 จากการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของกลุ่มทดลองกับกลุ่มปกติมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้มีกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนพัฒนาทักษะทางภาษาได้ดีขึ้น และผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการคิดที่ครูได้ใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนได้คิดได้หลายแนวนักเรียนได้ทำงานในบรรยากาศที่ไม่เคร่งเครียดเพราะคำตอบมีความสมเหตุสมผลในบริบทต่างๆที่นักเรียนสร้างขึ้น นอกจากนี้กระบวนการทำงานในแต่ละแบบฝึกนักเรียนและครูให้ความสำคัญเท่ากับผลงานของนักเรียน นักเรียนมีการตอบสนองมีการฝึกทักษะและได้ทราบผล ทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการทำแบบฝึกหัดแต่ละครั้งดีขึ้น นอกจากนั้นยังช่วยในการทบทวนความเข้าใจในเรื่องที่เรียนมาแล้ว เพราะวิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่ต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิศवास ลัดดากุล (2547, น. 70-71) วิจัยเรื่องการสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกมากกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายในแต่ละแผนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการคิดอย่างเป็นระบบ ดังนั้นจึงควรศึกษาแต่ละองค์ประกอบของแผนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้สามารถนำวิธีการสอนไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

5.3.1.2 การนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายในแต่ละแผนการสอนนี้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยผู้จัดควรดูรายละเอียดของแต่ละเนื้อหา จุดประสงค์ของแต่ละเรื่องว่าควรจัดการเรียนการสอนในรูปแบบใดที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาวิจัย เพื่อนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้ ดังนี้

5.3.2.1 ควรศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในเนื้อหาของหน่วยการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อจะได้นำวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มผลการเรียนรู้ทางการเรียนให้สูงขึ้น

5.3.2.2 ศึกษาการบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เช่นกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ในด้านการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ดัชนีประสิทธิผล และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5.3.2.3 ควรมีการศึกษาตัวแปรเพิ่มเติม เพื่อพัฒนาทักษะด้านอื่นๆ ทางภาษาไทยและภาษาต่างประเทศเช่นการพัฒนาทักษะด้านกระบวนการทางภาษาต่างประเทศ

5.3.2.4 ศึกษาปัญหาและวิธีการแก้ไขในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาต่างๆได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *คู่มือการจัดการสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544*. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กรรณิการ์ พวงเกษม. (2537). *การสอนเขียนโดยใช้จินตนาการสร้างสรรค์ระดับประถมศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2446). *คู่มือการจัดการเรียนกลุ่มสาระภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *การจัดการสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรบรรณานุกรมแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551*. กรุงเทพฯ : องค์การการค้ารับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. *การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ.(2551). *มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ณภัทร สระประเทศ. (2544). *การสร้างชุดการสอนทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชา ภาษาไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล สามเหลี่ยม เทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น*. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ถนอมศิลป์ บุญพิมพ์. (2556). *การศึกษาทักษะทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6*.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2546). *การพัฒนาแบบฝึกการเขียนเชิงสรรค์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : เซนจิวรี
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2549). *การเขียนเชิงสร้างสรรค์เพื่อการศึกษาและอาชีพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : เซนจิวรี.
- นฤดี ผิวงาม. (2545). *การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนเรื่อง วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ประภาศรี สีหอำไพ. (2536). *การเขียนแบบสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์.
- ปราณี สุรสิทธิ์. (2541). *การเขียนสร้างสรรค์เชิงวารสารศาสตร์*. กรุงเทพฯ : แสงดาวการพิมพ์.
- ปราณี สุรสิทธิ์. (2549). *การเขียนสร้างสรรค์เชิงวารสาร*. กรุงเทพฯ.สำนักพิมพ์แสงดาว.
- เผชิญ กิจระการ. (2546). *ดัชนีประสิทธิผล*. มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ฝ่ายวิชาการ. (2554). *ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโรงเรียนศรีสมเด็จพิมพ์พัฒนาวิทยา ปีการศึกษา 2554*. ร้อยเอ็ด : อัดสำเนา.
- พิณทอง บุรณภิญโญ (2545) *การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกภาพถ่ายและแบบฝึกหัดการ์ตูน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ไพศาล วรคำ. (2559). *การวิจัยทางการศึกษา (Educational Research)*. ภาพสีนิจ : ประสานการพิมพ์.
- ลัดดา ภูเกียรติ. (2544). *โครงการเพื่อการเรียนรู้หลักการแนวทางการจัดกิจกรรม*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณ โสมประยูร. (2537). *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วัลลภ กันทรัพย์. (2539). *ครูกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- วัลลภ กันทรัพย์. (2539). *ครูกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2545). *การพัฒนาการเรียนการสอนภาควิชาหลักสูตรและการสอน*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิไล ทองแห่งไทย. (2549). *ความรู้พื้นฐานการอ่านการเขียนการพัฒนาทักษะการเขียน*. สืบค้นจาก <http://72.14.253.104/search?q=cache:xzSjAljMKyEJ:203.172.216.243/e-learning/TW_Unit05_Cre_cre.htm>.
- วิไลพร อ้ายสม. (2546). *ผลของการใช้ภาพเพื่อการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. โรงเรียนสหศึกษา จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต) เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ศิวกานต์ ปทุมสูติ. (2548). *การเขียนสร้างสรรค์ไม่ยากอะไรเลย*. กรุงเทพฯ : นวสาส์นการพิมพ์.
- ศิวกานต์ ปทุมสูติ. (2548). *การเขียนสร้างสรรค์ไม่ยากอะไรเลย*. สุพรรณบุรี. ศูนย์การเรียนรู้ทุ่งสักอาศรม.
- ศิวกานต์ ปทุมสูติ. (2553). *คู่มือการอ่านคิดวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ. นวสาส์นการพิมพ์.
- สงบ ลักษณะ. (2540). *การวิจัยหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมบัติ มหาเรศ. (2547). *การสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษา*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยสมพร ขวามุข. (2547). *การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องทักษะการเขียนจดหมายโดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการค้นคว้าอิสระ)* มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
- สมศรี ภูมิชัย. 2551). *การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ NHT. (การศึกษาค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต)* มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานทดสอบทางการศึกษา. (2551). *แนวทางการประเมินด้วยทางเลือกใหม่ตามหลักสูตรการศึกษาพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ. สำนักพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *ตัวชี้วัดและกลุ่มสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุภานันต์ ขาหอม. (2551). *การศึกษาทักษะทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต)* ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุรวาท ทองบุ. (2550). *การวิจัยทางการศึกษา*. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2549). *การเขียนแผนการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิด. (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ : . ภาพพิมพ์
- อัจฉรา ชิวพันธ์. (2547). *กิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์. (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- อัจฉรา ชิวพันธ์. (2553). *กิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 11)* กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารี พันธุ์มณี. (2540). *ความคิดสร้างสรรค์กับการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : ดันอ้อแกรมมี.

- Adler, Marion Robin. (2002). The Role of Play in Writing Development : A Study of Four HighSchool Creative Writing Classes, *Dissertation Abstracts International*. 63(01), 117-A.
- Buzan,Tony. (1997a). *The mind mapbook*. London : BBC Enterprisses Limited
- Buzan,Tony (1997b) *Use your head*. London : BBC book.
- Novak JD. and Gowin DB. (1984). *Learning How to Learn*. London : Cambridge University Press.
- Pardlow, Donald Kenneth. (2004). Flight to Flatland : A Descriptive Study of Using Creative-Writing Pedagogy to Improve the Teaching of First-year English Composition, *Dissertation Abstracts International*. 64(8), 2871-A.
- Wang, Charles Xiaoxue. (2004). The Instructional Effects of Prior Knowledge and Three onceptMapping Strategies in Facilitating Achievement of Different Educational Objectives, *Dissertations Abstracts International*. 64(10), 3656-A.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

เครื่องมือในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

แผนการเรียนรู้เรื่อง เขียนเรียงความนำอ่าน รายวิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท32101

วัน.....เดือน.....พ.ศ.....

เวลา 2 ชั่วโมง

ผู้สอน นางสาวธัญธิดา พันโกศา

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

ท 2.1 ม. 4-6/2 เขียนเรียงความ

ท 2.1 ม. 4-6/8 มีมารยาทในการเขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้ตัวชี้วัด

1. อธิบายองค์ประกอบในการเขียนเรียงความได้ (K)
2. อธิบายขั้นตอนในการเขียนเรียงความได้ (K)
3. เขียนเรียงความได้อย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์การเขียนเรียงความ (P)
4. เห็นความสำคัญของการเขียนเรียงความ (A)

สาระสำคัญ

เรียงความเป็นงานเขียนร้อยแก้วประเภทหนึ่งที่ผู้เขียนได้แสดงออกซึ่งความรู้ ความคิด ความเข้าใจ และประสบการณ์ นำเสนอเป็นเรื่องราวต่าง ๆ โดยใช้กระบวนการคิดที่เป็นระบบ แล้วถ่ายทอดผ่านภาษาที่ร้อยเรียงอย่างประณีต มีแบบแผน

สาระความรู้

1. ความรู้

1.1 องค์ประกอบของเรียงความ

1.2 ขั้นตอนการเขียนเรียงความ

1.3 การเขียนเรียงความเกี่ยวกับการมีจิตสาธารณะ

2. ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด

การจำแนก การให้เหตุผล การสังเคราะห์ การจัดระบบความคิดเป็นแผนภาพ การปฏิบัติ/ การสาธิต การประยุกต์/การปรับปรุง การประเมินค่า การสรุปความรู้

3. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา
ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

ความเข้าใจที่คงทน (Enduring Understanding)

นักเรียนสามารถสรุปได้ว่า เรียงความเป็นงานเขียนร้อยแก้วประเภทหนึ่งที่ผู้เขียนได้
แสดงออกซึ่งความรู้ ความคิด ความเข้าใจ และประสบการณ์ นำเสนอเป็นเรื่องราวต่าง ๆ โดย
ใช้กระบวนการคิดที่เป็นระบบแล้วถ่ายทอดผ่านภาษาที่ร้อยเรียงอย่างประณีต มีแบบแผน

ชิ้นงานหรือภาระงาน (หลักฐาน ร่องรอยแสดงความรู้)

ใบกิจกรรม เรื่อง การเขียนเรียงความคำถามท้าทาย

หากนักเรียนเป็นผู้พิการทางการพูด และต้องการจะสื่อสารให้คนทั่วไปได้เข้าใจ
ความรู้สึกนึกคิดของตนเองผ่านงานเขียนเรียงความ นักเรียนจะเขียนนำเสนอความรู้สึกนั้น
อย่างไร จึงจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้มากที่สุด

การนำเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูนำตัวอย่างการเขียนเรียงความที่ชนะเลิศระดับสูงของการแข่งขันเช่นระดับเขต
เป็นต้นหรือพระบรมราโชวาทมาอ่านให้นักเรียนฟังแล้วบอกนักเรียนว่าจากบทที่ครูกล่าวมา
สามารถเขียนเป็นเรียงความได้ เช่นครูอ่านตัวอย่างให้ฟังแล้วให้นักเรียนลองแสดงความคิดเห็น
และลองเปลี่ยนข้อความบางส่วนได้

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. ครูสุทนาและตั้งคำถามกับนักเรียนเรื่องการเขียนเรียงความ แล้วให้นักเรียน
ช่วยกันให้นิยามของคำว่าเรียงความกับคำว่าจิตสาธารณะโดยครูคอยแนะนำเพิ่มเติม

3. ให้นักเรียนช่วยกันระดมความคิดว่าองค์ประกอบของเรียงความที่ดีควรมี
องค์ประกอบใดบ้าง จึงสมบูรณ์แบบด้านงานเขียนประเภทเรียงความ (หัวข้อเรื่อง คำนำ
เนื้อหาสาระ

4. ให้นักเรียนช่วยกันเสนอความคิดว่าหากต้องการให้งานเขียนเรียงความของเรา
เป็นงานเขียนที่ดี ควรจะมีขั้นตอนกระบวนการใดบ้าง ให้นักเรียนศึกษาจากใบความรู้ที่แจกให้
ศึกษาพร้อม ๆ กัน ดังนี้

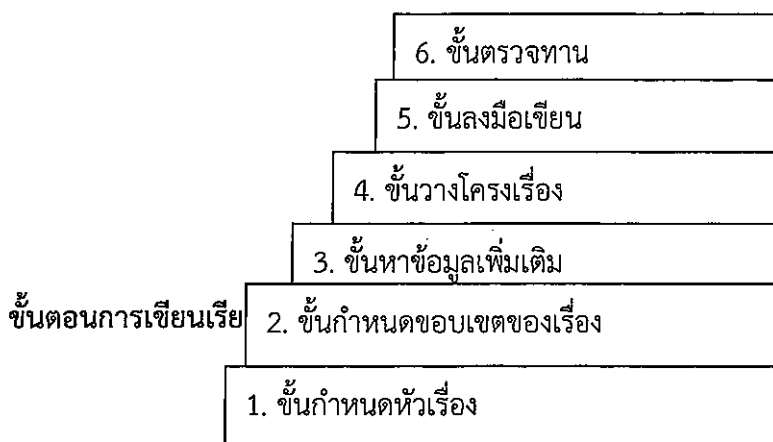
1. ขึ้นกำหนดหัวข้อ 2. ขึ้นกำหนดขอบเขตของเรื่อง 3. ขึ้นหาข้อมูลเพิ่มเติม

4. ขึ้นวางโครงเรื่อง 5. ขึ้นลงมือเขียน 6. ขึ้นตรวจทาน ครูคอย

แนะนำเพิ่มเติม

5. ให้นักเรียนศึกษาความรู้ เรื่อง ขั้นตอนการเขียนเรียงความ จากใบความรู้ แล้ว
เขียนออกมาเป็นแผนภาพความคิด

1. นักเรียนศึกษาเรื่องการเขียนเรียงความเพิ่มเติมจาก อินเทอร์เน็ตหรือ Youtube เพิ่มเติม

2. ให้นักเรียนควรอ่านเรียงความที่ได้รับรางวัลจากสถาบันต่าง ๆ อย่างคร่าว ๆ แล้ววิเคราะห์ว่าเรื่องใดมีเนื้อหาเกี่ยวกับการมีจิตสาธารณะเขียนดีหรือไม่อย่างไร

3. ครูสอนด้วยวิธีแบ่งกลุ่มและอภิปรายร่วมกันเรื่องเรียงความและให้กลุ่มนักเรียนช่วยกันร่างหัวข้อ/โครงเรื่องของเรียงความที่น่าสนใจและแปลกแต่ให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับจิตสาธารณะ พร้อมทั้งให้เหตุผลได้ว่ามีความเป็นสาธารณะอย่างไร

4. ให้นักเรียนออกมาอธิบายเรื่องแบบคร่าว ๆ พร้อมส่งหัวข้อโครงเรื่องต่อครูเพื่อให้ครูเสนอแนะ

ขั้นสรุปกิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปคร่าว ๆ เกี่ยวกับการเขียนเรียงความหลังจากกลุ่มนักเรียนได้นำเสนอเป็นตัวอย่างบางกลุ่มและแนะวิธีการเขียนให้นำอ่านเพื่อเป็นหลักเกณฑ์และช่วยความจำ

2. ให้นักเรียนทำใบกิจกรรม เรื่อง การเขียนเรียงความ และแบบทดสอบหลังเรียน
สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. ใบความรู้ หนังสือแบบเรียนหลักภาษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
2. ใบกิจกรรม/แบบทดสอบหลังเรียน
3. ห้องสมุด
4. อินเทอร์เน็ตหรือ Youtube

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. วิธีการวัดและประเมินผล

1.1 สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม

1.2 ตรวจสอบผลงานของนักเรียน

2. เครื่องมือ

แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม

3. เกณฑ์การประเมิน

การประเมินพฤติกรรมกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม ผ่านตั้งแต่ 2 รายการ ถือว่า ผ่าน
ผ่าน 1 รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน

กิจกรรมเสนอแนะ

.....

.....

.....

บันทึกผลหลังกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผลการจัดการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

นักเรียนทั้งหมด ..... คน

- ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับดี ..... คน คิดเป็นร้อยละ .....

- ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับปานกลาง ..... คน คิดเป็นร้อยละ .....

- ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับปรับปรุง .....คน คิดเป็นร้อยละ .....

ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางสาวธัญธิตา พันโกคา)

ตำแหน่ง ครู

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษา

ลงชื่อ _____ (ผู้บริหารสถานศึกษา)

(_____)

___ / ___ / ___

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ใบความรู้ การเขียนเรียงความ

ความหมายของเรียงความ

เป็นงานเขียนร้อยแก้วประเภทหนึ่งของผู้เขียนได้แสดงออกซึ่งความรู้ ความคิด ความเข้าใจ และประสบการณ์ นำเสนอเป็นเรื่องราวต่าง ๆ โดยใช้กระบวนการคิดที่เป็นระบบ แล้วถ่ายทอดผ่านภาษาที่ร้อยเรียงอย่างประณีต มีขั้นตอนแบบแผนตามหัวข้อที่กำหนดให้หรือที่ตนเองสนใจ มีองค์ประกอบคือ หัวข้อเรื่อง คำนำ เนื้อหา/สาระ และบทสรุป

องค์ประกอบในการเขียนเรียงความ

องค์ประกอบในการเขียนเรียงความมี ๔ ประการคือ

1. ชื่อเรื่อง (Title)
2. คำนำ (Introduction)
3. เนื้อเรื่อง (Body)
4. บทสรุป (Conclusion)

} องค์ประกอบหลัก

1. ชื่อเรื่อง (Title)

ชื่อเรื่องต้องอยู่กึ่งกลางหน้ากระดาษ การตั้งชื่อเรื่อง กระทำได้ 2 กรณี คือ ตั้งชื่อเรื่องก่อนเขียนเรียงความ หรือตั้งชื่อเรื่องหลังเขียนเรียงความเสร็จแล้ว ในกรณีที่ได้กำหนดชื่อเรื่องไว้แล้วอย่าเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขชื่อเรื่องเป็นอันขาด

การตั้งชื่อเรื่องที่น่าสนใจควรยึดหลักดังนี้

- 1.1 ตั้งชื่อเรื่องให้แปลกเด่นชวนอ่าน ไม่ตั้งชื่อเรื่องพื้น ๆ หรือชื่อที่คุ้นเคยของคนทั่วไป
- 1.2 ตั้งชื่อเรื่องให้ครอบคลุมใจความทั้งหมดของเรื่อง
- 1.3 ตั้งชื่อเรื่องให้สั้นและจำง่าย
- 1.4 ไม่ควรตั้งชื่อเรื่องให้ซ้ำกับคนอื่น

ตัวอย่างการตั้งชื่อเรื่อง

ลักษณะชื่อเรื่อง	ชื่อเรื่อง	เหตุผล
ดี	ไออุ่นจากแม่	เล่นคำ สัมผัสอักษร สื่อความหมายลึกซึ้ง
ไม่ดี	รักจากแม่	ห้วนสั้นเกินไป
ดี	หยุดใจใส น้ำพริก	เล่นคำ ใช้คำสื่อความหมายถึงความพิถีพิถันในการปรุงอาหาร
ไม่ดี	ตำน้ำพริกให้ อร่อย	ห้วนสั้นเกินไป ภาษาไม่สร้างสรรค์

ตัวอย่างชื่อเรื่องที่ยกมานี้เป็นเพียงตัวอย่าง โดยพิจารณาตามหลักความแปลกเด่น ชวนอ่าน ครอบคลุมใจความทั้งหมดของเรื่อง สั้น จำง่าย และไม่ซ้ำกับคนอื่น

1. คำนำ (Introduction)

เป็นส่วนเปิดเรื่องหรือเกริ่นนำให้ผู้อื่นได้ทราบว่าจะได้อ่านเรื่องอะไรต่อไป คำนำที่ดีมีลักษณะดังนี้

- 1.1 ใช้ภาษาประณีต สละสลวย ชวนอ่าน
  - 1.2 มีเนื้อหาสอดคล้องและตรงกับเนื้อเรื่อง
  - 1.3 เปิดประเด็นเข้าสู่เรื่อง ไม่เขียนนวนกวนหรือยืดยาวจนเกินไป
  - 1.4 รั้าใจผู้อ่าน ทำให้เกิดความรู้สึกอยากอ่าน ไม่เขียนเรียบง่าย ขาดชีวิตชีวา
- วิธีการเขียนคำนำ

วิธีการเขียนคำนำมีหลายวิธีนักเรียนควรศึกษาวิธีการเขียนคำนำเพื่อเป็นแนวทางเบื้องต้นสำหรับการฝึกเขียนโดยครูจะยกตัวอย่างให้เพื่อเป็นแนวทาง 6 วิธี ดังนี้

ตัวอย่าง การเขียนคำนำ

1. คำนำที่กล่าวถึงความเป็นมาของเรื่องก่อนนำเข้าสู่เนื้อเรื่อง

พระมหากษัตริย์คุณล้นเกล้าฯของในหลวงของเรา นอกเหนือจากการปกครองแผ่นดินโดยธรรม และการที่ทรงเหนื่อยยากสละพระองค์เพื่อประโยชน์สุขของปวงชน พระองค์ยังทรงพระราชทานปรัชญาการดำรงชีวิตอันทรงคุณค่าอย่างยิ่ง เป็นแนวทางดำเนินชีวิตอันจะนำมาซึ่งความสุขที่แท้จริงและยั่งยืน นั่นคือการดำรงชีวิตด้วยความพอเพียงตามแนวคิดแบบเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระองค์มีพระราชดำรัสแก่ชาวไทยมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๗ และถูกนำมากล่าวถึงอย่างชัดเจนในวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๐ เพื่อเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนในกระแสความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

(คัดจาก “ก้าวเดินตามคำสอนของพ่อ แสวงสุขที่ยั่งยืน ด้วยชีวิตที่พอเพียง” ใน Preemie true vision ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑๓๘ ธันวาคม ๒๕๕๒ หน้า ๖)

2. คำนำที่เขียนด้วยการเริ่มต้นเรื่องอย่างตรงไปตรงมาด้วยการกล่าวถึงสาระสำคัญของเรื่องทันที

คนเราเลือกเกิดไม่ได้ แต่สามารถเลือกทางเดินของชีวิตได้ คือเลือกที่จะเป็นคนดีหรือคนชั่ว สำหรับฉันแล้วเลือกที่จะเป็นคนดี ฉันเกิดมาไม่ได้มีชีวิตที่สวยงามและพร้อมเหมือนครอบครัวอื่น พ่อแม่ฉันแยกทางกันตอนฉันอายุได้ ๒ ขวบ ตอนที่พอกับแม่ทะเลาะกัน ฉันอยู่ในเหตุการณ์ และจดจำเหตุการณ์นั้นได้ดี แต่ด้วยความที่ยังเป็นเด็กเลยไม่รู้ว่ันคือการแยกทางกัน

(คัดจากเรียงความเรื่อง จะดีจะชั่วอยู่ที่ตัวทำ...จะสูงจะต่ำอยู่ที่ทำตัว ของ น.ส.ชนัดดา แสนลี วิชาเอกภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์)

3. คำนำที่เริ่มต้นด้วยข้อความที่กระตุ้นความสนใจของผู้อ่านให้เกิดความรู้สึกอยากอ่านเรื่องต่อไป

คนแล้วคนเล่าที่จากไปด้วยมะเร็งตับ สร้างความหวาดผวแก่ผู้ทราบข่าวเป็นระยะที่จั่วหัวเรื่องแบบนี้ แค่อยากเน้นให้เห็นถึงความแตกต่างของโรคมะเร็งชนิดนี้กับมะเร็งอื่น ๆ ว่ามะเร็งตับ รอให้มีอาการก็สายเสียแล้ว

(คัดจาก นพ.วีรฤทธิ อิมสำราญ “มะเร็งตับ รอให้มีอาการก็สายเสียแล้ว” ในหนังสือพิมพ์มติชน ฉบับวันเสาร์ที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๒ หน้า ๙)

4. คำนำที่เริ่มต้นด้วยการให้คำจำกัดความหรือความหมายของคำ

สิ่งหนึ่งที่เป็นบ่อเกิดสิ่งต่าง ๆ มากมาย สิ่งที่ทำให้โลกน่าอยู่ ทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างหรือแม้กระทั่งทุกชีวิตผูกพันกันอย่างไม่มีเงื่อนไข ทำให้ต้องยิ้มทุกครั้งที่นี่ถึงหรือบางครั้งก็อาจทำให้โลกทั้งโลกกลายเป็นสีชมพูภายในพริบตาเดียว แต่อีกด้านหนึ่งของสิ่งต่าง ๆ นี้ อาจทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างที่เคยเป็นคุณกลับกลายเป็นโทษมหันต์ ทำให้รอยยิ้มต้องเปลี่ยนเป็นคราบน้ำตา ทำให้ต้องปฏิเสธสิ่งดี ๆ ที่ควรจะได้รับและอาจทำให้คนบางคนไม่สามารถมีชีวิตอยู่ได้ สิ่ง ๆ นี้ฉันเรียกมันว่า “ความรัก”

(คัดจากเรียงความเรื่อง เพื่อนเคยจะบอกให้ ของ น.ส.ทิตยัตติยา ชื่นเจริญ วิชาเอกภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์)

5. คำนำที่เริ่มต้นด้วยการนำข่าวที่กำลังเป็นที่สนใจหรือปัญหาเร่งด่วนของสังคมมากล่าว

“แอนนี่ ประเดิมหาเงินเลี้ยงลูก โฆษณาเครื่องสำอาง” ข้อความจากข่าวพาดหัวหนังสือพิมพ์นี้ ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกได้ถึงหน้าที่ของคนที่ได้ชื่อว่า “แม่” ซึ่งจะไม่ว่าตนเองจะได้รับผลกระทบใดก็ตามก็ต้องทำหน้าที่ของแม่อย่างเต็มที่ มิใช่เพื่อใครแต่เพื่อลูกน้อยของตนที่ต้องดูแลและอบรมให้เติบโตต่อไป

6. คำนำที่ขึ้นต้นด้วยคำถามหรือข้อความชวนให้คิด

คงมีหลายคนตั้งคำถามว่า “คนเราเกิดมาทำไม” ฉันเองเป็นคนหนึ่งที่ชอบตั้งคำถามนี้กับตนเองเสมอเวลาที่ฉันทำอะไรไม่สำเร็จ ท้อถอยกับชีวิต และไม่รู้จะอยู่ต่อไปเพื่ออะไร แต่ท่านเชื่อหรือไม่ว่าในทุกคำถามย่อมมีคำตอบในตัวเองอยู่เสมอ แม้จะใช้เวลานานกว่าจะหาคำตอบนั้นเจอ (คัดจากเรียงความเรื่อง เพื่อใครสักคน ของ น.ส.สุธาสิณี ธรรมวิจารณ์ คณะศึกษาศาสตร์)

7. เนื้อเรื่อง (Body)

เป็นส่วนสำคัญที่สุดของเรียงความ เพราะเป็นส่วนเนื้อหาที่เป็นรายละเอียดของเรื่องที่จะทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้หรือเข้าใจเรื่องราวได้อย่างชัดเจน การลำดับเนื้อหาของเรื่องควรยึดโครงเรื่องเป็นแกน เพราะจะทำให้การลำดับความของเนื้อเรื่องเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ไม่สับสนวุ่น ในส่วนของเนื้อเรื่องนี้ อาจประกอบด้วยข้อความหลายย่อหน้า เพราะย่อหน้าหนึ่ง ๆ จะกล่าวถึงใจความสำคัญ

เพียงประการเดียว ดังนั้นในส่วนเนื้อเรื่องจึงอาจแบ่งเป็นย่อหน้าย่อย ๆ เพื่อให้การแบ่งเนื้อหาของเรื่องชัดเจนขึ้น เนื้อเรื่องที่ตีควรมีคุณลักษณะดังนี้

1. เขียนตามโครงเรื่องที่วางไว้
2. ลำดับใจความที่ละตอน
3. ขึ้นย่อหน้าใหม่เมื่อจบใจความแต่ละตอน
4. เนื้อความในแต่ละย่อหน้าต้องเกี่ยวเนื่องและสัมพันธ์กัน
5. ใจความของเนื้อเรื่องต้องมีสาระ ข้อเท็จจริงและให้รายละเอียดชัดเจน

เนื่องจากเนื้อเรื่องประกอบด้วยข้อความหลายย่อหน้าซึ่งจำเป็นต้องเชื่อมโยงใจความของย่อหน้าให้ต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน ในบทเรียนนี้ครูจะได้กล่าวถึงการดำเนินเรื่องและการเชื่อมโยงย่อหน้า ดังนี้

การดำเนินเรื่อง การดำเนินเรื่องที่น่าสนใจมี 3 ประเภท คือ

1. การดำเนินเรื่องตามระยะเวลา โดยดำเนินเรื่องจากระยะเวลาที่เกิดก่อนไปหาหลัง หรือจากระยะเวลาที่เกิดทีหลังไปหาก่อน แต่เนื่องจากเรียงความเป็นงานเขียนประเภทสารคดีมุ่งเนื้อหาสาระมากกว่าความบันเทิง จึงควรดำเนินเรื่องจากระยะเวลาที่เกิดก่อนไปหาหลัง เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวได้ง่ายและชัดเจน

2. การดำเนินเรื่องตามสถานที่ ผู้เขียนเรียงความอาจใช้สถานที่ในการดำเนินเรื่องโดยอาจบรรยายรายละเอียดของสถานที่ หรือกล่าวถึงสถานที่นั้น ๆ ว่าได้ทำให้ได้พบเรื่องราวใดบ้าง ซึ่งการดำเนินเรื่องตามสถานที่นี้ ควรดำเนินเรื่องจากสถานที่ที่เห็นเด่นชัดมากไปสู่สถานที่ที่เห็นเด่นชัดน้อย

3. การดำเนินเรื่องด้วยเหตุและผล การดำเนินเรื่องวิธีนี้จะใช้เหตุหรือผลเป็นที่ตั้งขึ้นอยู่กับการเน้นเรื่องใดเป็นสำคัญ โดยกล่าวถึงเรื่องที่ต้องการเน้นทีหลัง เช่นถ้าต้องการเน้นเหตุ ก็กล่าวถึงผลก่อนแล้วจึงกล่าวถึงเหตุ ถ้าต้องการเน้นผลก็กล่าวถึงเหตุก่อนกล่าวถึงผลทีหลัง

การเชื่อมโยงย่อหน้า

นอกจากการดำเนินเรื่องซึ่งจะช่วยให้เนื้อเรื่องของเรียงความดำเนินไปอย่างราบเรียบแล้ว

การเชื่อมโยงย่อหน้าด้วยคำหรือวลี ยังช่วยให้ย่อหน้ามีสัมพันธภาพชัดเจนไม่เป็นย่อหน้าที่ขาดความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกัน

1. บทสรุป (Conclusion)

เป็นส่วนปิดเรื่อง การปิดเรื่องควรทำให้ผู้อ่านเกิดความประทับใจ เกิดความรู้สึกคล้อยตามเนื้อหาของเรื่องที่เขียนมา ไม่ควรเขียนบทสรุปออกนอกประเด็น เปิดประเด็นใหม่ หรือขัดแย้งกับเรื่องที่เขียนมาเพราะจะทำให้เรื่องที่เขียนบานปลายจนจบไม่ลง

บทสรุปที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. เขียนทิ้งท้ายให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกประทับใจ หรือชักจูงใจผู้อ่านให้เกิดความรู้สึกคล้อยตาม
2. ใช้ภาษาสั้น ๆ กระชับและได้ใจความ
3. ใจความของส่วนสรุปต้องสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง และอาจเน้นย้ำใจความสำคัญของเรื่องอีกครั้งก็ได้

ข้อควรหลีกเลี่ยงในการเขียนบทสรุป

1. เขียนบทสรุปด้วยข้อความห้วนสั้น หรือเขียนยืดยาวเกินไปจนจบไม่ลง
2. เปิดประเด็นใหม่หรือเพิ่มรายละเอียดของเรื่อง
3. สรุปวิธีเดียวกับการเขียนคำนำ เพราะจะทำให้เรียงความมีรูปแบบซ้ำซาก ไม่น่าสนใจ
4. สรุปด้วยการย่อเรื่องทั้งหมด เพราะบทสรุปไม่ใช่การย่อเรื่องซึ่งจะไม่ทำให้อ่านเกิดความประทับใจแต่อย่างใด

วิธีการเขียนบทสรุป

วิธีการเขียนบทสรุปมีหลายวิธี นักเรียนควรศึกษาวิธีการเขียนบทสรุปเพื่อเป็นแนวทางในการฝึกเขียนต่อไป

1. การเขียนบทสรุปด้วยการย้ำแนวคิดสำคัญของเรื่อง การเขียนบทสรุปวิธีนี้ไม่ใช่การย่อเรื่องแต่เป็นการกล่าวย้ำแนวคิดสำคัญของเรื่องอีกครั้ง ช่วยให้เรื่องที่เขียนมีน้ำหนัก (สารัตถภาพ) ทั้งยังทำให้อ่านจดจำแนวคิดสำคัญของเรื่องได้อีกด้วย

ตัวอย่าง...

ในชีวิตนี้สิ่งที่ดีใจมากที่สุดก็คือการได้เกิดมาเป็นลูกของพ่อคนนี้ ถึงพ่อจะดุหรือเข้มงวดกับฉัน ฉันก็เข้าใจและไม่เคยโกรธพ่อเลย และยังคงคิดถึงอยู่เสมอว่าฉันโชคดีที่ได้เกิดมาเป็นลูกของพ่อ (คัดจากเรียงความเรื่อง เสือกันหนาวและพ่อของฉัน ของ น.ส.ทวิรัตน์ ไสขาว วิชาเอกภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์)

สรุปด้วยการฝากข้อคิดและให้ความประทับใจแก่ผู้อ่าน การสรุปแบบนี้เป็นการทิ้งท้ายให้ผู้อ่านคิดและจดจำ ข้อความที่เขียนมักจะใช้คำสั้น ๆ คม และมีความหมายลึกซึ้ง

ตัวอย่าง...

การแก้ปัญหาหนี้ไม่ใช่จะมีแต่ในทฤษฎี ต้องปฏิบัติด้วย เราทุกคนต้องร่วมมือกัน อย่าลืมนะว่าแบ่งพวกทำให้เสียรัก แบ่งพรรคทำให้เสียสามัคคี แบ่งทั้งพวกแบ่งทั้งพรรค เสียทั้งความรักและความสามัคคี ดิฉันขอให้อำนาจผู้บริสุทธ์ และขอให้กลุ่มคนไม่ดีหยุดการกระทำที่ผิดศีลธรรมนี้เสีย และกลับมาช่วยกันสร้างสันติสุขให้คืนสู่แผ่นดินโดยเร็ว (คัดจากเรียงความเรื่อง สามัคคีคือพลัง ยับยั้งไฟได้ ของ น.ส.ธนพร มุลมณีวิชาเอกภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์)

2. การเขียนบทสรุปด้วยการให้คำตอบ เป็นการตอบคำถามของเรียงความที่ขึ้นต้นด้วย คำนำที่เป็นคำถาม ตัวอย่าง...

ความสงบจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าทุกฝ่ายไม่ร่วมมือกัน ควรจะมีความรัก ความสามัคคี ต่อกันในการแก้ปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ เพราะความรุนแรงไม่ได้ทำให้ปัญหาลดลงแต่ทำให้เกิด ความสูญเสียเพิ่มขึ้น จึงต้องมีการแก้ปัญหาด้วยวิธีที่ดีที่สุดเพื่อความสงบสุขของคนกลุ่มใหญ่ เมื่อมี ความสงบ ความมั่นคงก็จะตามมา และเป็นสิ่งที่ทำให้ประเทศมีความเป็นปึกแผ่นสามารถฝ่าฝืน อุปสรรคทุกอย่างได้ (คัดจากเรียงความเรื่อง ความสงบอยู่ที่ไหน ของ น.ส.สุธาสิณี สอนทรัพย์ วิชาเอกภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์)

3. การเขียนบทสรุปด้วยการตั้งคำถาม เพื่อให้ผู้อ่านนำไปขบคิด การเขียน สรุปวิธีนี้จะมีประโยคคำถามแทรกอยู่ในส่วนใดส่วนหนึ่งของบทสรุป หรืออาจอยู่ในประโยคสุดท้ายก็ได้ ตัวอย่าง...

ซึ่งแน่นอนว่า ในสังคมปัจจุบันการที่เราจะหาใครสักคนเป็นเพื่อนแท้ได้นั้นเป็นเรื่องยาก มาก แต่เมื่อเราได้พบเพื่อนแท้สักคนแล้ว เราก็ควรเก็บรักษามิตรภาพดี ๆ เหล่านั้นไว้ให้นานที่สุด เพื่อน ๆ ละพบเพื่อนแท้ หรือยัง (คัดจากเรียงความเรื่อง เพื่อนเออยจะบอกให้ ของ น.ส.แอม จันทร สัม วิชาเอกภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์)

การเขียนบทสรุปด้วยการให้ผู้อ่านปฏิบัติตามหรือเกิดความคิดเห็นคล้ายตามผู้เขียน ซึ่งการใช้ภาษาในการเขียนมักปรากฏคำว่า จง ต้อง หรือควร ในประโยคของการเขียนบทสรุปวิธีนี้ ตัวอย่าง...

เวลาผ่านไป แต่ชีวิตเราไม่สามารถตามเวลาไปได้ตลอด สิ่งเดียวที่จะตามไปกับเวลาได้ใน ส่วนของเราคือ ความดี หมั่นทำดีเสียแต่วันนี้ เมื่อเราลาโลกไป อย่าปล่อยให้เวลาเดินไปเพียงลำพัง จงให้ความดีของเราเดินไปเป็นเพื่อนกับเวลาด้วย

(คัดจากเรียงความเรื่อง ไปกับเวลา ของ นายไทยรัฐ โพธิ์พันธุ์ วิชาเอกภาษาไทย คณะ มนุษยศาสตร์)

4. การเขียนบทสรุปด้วยคำคม สุภาษิต คำขวัญ หรือบทร้อยกรอง ซึ่งการเขียนบทสรุปวิธีนี้ จะไม่ใช้กับเรียงความที่เขียนคำนำกับคำคม สุภาษิต คำขวัญ หรือบทร้อยกรอง เพราะจะเป็นวิธีการ เขียนที่ซ้ำซากทั้งคำนำและบทสรุป

ตัวอย่าง...

ฉันมีวันนี้ได้เพราะฉันได้รับโอกาสจากผู้มีพระคุณ ที่ไม่ได้มีความสัมพันธ์ฉันญาติ อะไรกับฉัน แต่ท่านเป็นเสมือนแม่ เป็นทุก ๆ อย่างให้กับฉัน แต่นั่นก็คือส่วนหนึ่ง ทุกสิ่งทุกอย่าง ขึ้นอยู่กับตัวเรา เพราะจะดีจะชั่วอยู่ที่ตัวทำ...จะสูงจะต่ำอยู่ที่ทำตัว (คัดจากเรียงความเรื่อง จะดีจะ ชั่วอยู่ที่ตัวทำจะสูงจะต่ำอยู่ที่ทำตัว ของ น.ส.ชนัดดา แสนลี วิชาเอกภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์)

5. ขั้นตอนการฝึกเขียนเรียงความ

ขั้นตอนการเขียนเรียงความมี 6 ขั้นตอนสำคัญ คือ

5.1 **ขั้นกำหนดหัวเรื่อง** หัวข้อเรื่องในการเขียนเรียงความมี ๒ ลักษณะสำคัญคือหัวข้อเรื่องที่กำหนดมาให้ กับหัวข้อเรื่องที่นักเรียนเลือกเอง ในกรณีเป็นหัวข้อที่กำหนดมาให้ นักเรียนต้องเขียนตามหัวข้อเรื่องที่กำหนดนั้น ในกรณีที่ให้เลือกเอง นักเรียนควรใช้หลักในการพิจารณาหัวข้อเรื่อง ดังนี้

5.1.1 เป็นเรื่องที่แปลกใหม่ และมีเนื้อหาน่าสนใจ

5.1.2 เป็นเรื่องที่คุณเขียนถนัดหรือมีความสนใจ

5.1.3 เป็นเรื่องที่เหมาะสมกับความรู้หรือประสบการณ์ของคุณเขียน

5.1.4 เป็นเรื่องที่คุณเขียนสามารถค้นคว้าหาข้อมูลประกอบการเขียนได้

5.2 **ขั้นกำหนดขอบเขตเรื่อง** การกำหนดขอบเขตของเรื่องมีความเกี่ยวเนื่องกับจำนวนเนื้อหาที่เขียน เพราะบางครั้งขอบเขตเนื้อหาของเรื่องกว้างเกินไป อาจไม่พอกับจำนวนหน้ากระดาษที่เขียน หรือบางครั้งอาจทำให้เนื้อเรื่องขยายกว้างขาดความชัดเจนจนไม่ทราบจุดมุ่งหมายที่แน่ชัด *** อนึ่ง ขอให้นักเรียนเข้าใจว่าหัวข้อเรื่องไม่ใช่ชื่อเรื่อง ชื่อเรื่องอาจตั้งให้เหมาะสมภายหลัง แต่หัวข้อเรื่องเป็นการกำหนดขอบข่ายของเรื่องว่าจะเขียนเกี่ยวกับเรื่องใดและมีข้อมูลใดบ้างที่จะนำมาประกอบการเขียน

5.3 **ขั้นหาข้อมูลเพิ่มเติม** เมื่อได้หัวข้อเรื่องและกำหนดหัวข้อเรื่องชัดเจนแล้ว ก่อนลงมือเขียน นักเรียนต้องหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อความถูกต้องของเนื้อหา นอกจากนั้นยังมีส่วนช่วยในการวางโครงเรื่องด้วย เพราะข้อมูลบางอย่างอาจไม่มีตรงตามที่นักเรียนคิด ดังนั้นจึงไม่อาจจัดใส่ไว้ในส่วนโครงเรื่องได้

5.4 ขั้นวางโครงเรื่อง โครงเรื่องคือ

การเรียงลำดับความคิดว่าจะกล่าวถึงเนื้อหาใด ก่อน - หลัง ช่วยให้การเรียงลำดับเนื้อหาของเรื่องเป็นไปตามลำดับ ไม่สับสน และได้ใจความครบถ้วน การเขียนโครงเรื่องอาจทำได้ ๒ วิธี คือ เขียนโครงเรื่องก่อนที่จะหาข้อมูล หรือเขียนโครงเรื่องหลังหาข้อมูลแล้ว ซึ่งการเขียนโครงเรื่องก่อนที่จะหาข้อมูลอาจต้องปรับแก้โครงเรื่องบางตอน ในกรณีที่หาข้อมูลไม่พบตามที่ต้องการตามที่ได้กล่าวมาแล้ว

5.5 **ขั้นลงมือเขียน** การลงมือเขียนควรเขียนตามโครงเรื่องและตามข้อมูลที่หามาได้ควรระมัดระวังในเรื่องของการใช้ภาษา การเขียนให้ตรงประเด็น การเขียนให้ได้ใจความครบถ้วน และการจัดแบ่งสัดส่วนของเนื้อหาอย่างเหมาะสม

5.6 **ขั้นตรวจทาน** การตรวจทานเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการเขียนเรียงความและเป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่ง เพราะเป็นตอนที่นักเรียนสามารถตรวจสอบงานเขียนของตนให้แน่ชัดอีก

ครั้งหนึ่ง หากผ่านขั้นตอนนี้ไปแล้วนักเรียนจะไม่มีโอกาสตรวจสอบงานเขียนของตนได้อีกเลย เท่ากับหมดโอกาสในการแก้ไข ดังนั้นจึงให้ความสำคัญกับขั้นตอนนี้ด้วย วิธีการตรวจทาน นักเรียนควรอ่านงานที่เขียนอย่างละเอียดทุกคำทุกประโยค พิจารณาความถูกต้อง ภาษา การเชื่อมประโยค ความเป็นเหตุเป็นผลของเรื่อง เมื่อเรียบร้อยแล้วจึงลงมือเขียนหรือพิมพ์ให้สวยงาม และตรวจทานอีกครั้ง

แบบทดสอบเรื่อง การเขียนเรียงความ

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ (4 คะแนน)

1. องค์ประกอบของการเขียนเรียงความมีอะไรบ้าง จงอธิบาย

---

2. เหตุใดจึงต้องวางโครงเรื่องก่อนที่จะเขียนเรียงความ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เฉลยใบกิจกรรม เรื่อง การเขียนเรียงความ

1. องค์ประกอบของการเขียนเรียงความมีอะไรบ้าง จงอธิบาย

1.1 ชื่อเรื่อง (Title)

ชื่อเรื่องต้องอยู่กึ่งกลางหน้ากระดาษ การตั้งชื่อเรื่อง กระทำได้ ๒ กรณี คือ ตั้งชื่อเรื่องก่อนเขียนเรียงความ หรือตั้งชื่อเรื่องหลังเขียนเรียงความเสร็จแล้ว ในกรณีที่ได้กำหนดชื่อเรื่องไว้แล้วอย่าเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขชื่อเรื่องเป็นอันขาด

การตั้งชื่อเรื่องที่น่าสนใจควรมีหลักดังนี้

1. ตั้งชื่อเรื่องให้แปลกเด่นชวนอ่าน ไม่ตั้งชื่อเรื่องพื้น ๆ หรือชื่อที่คุ้นเคยของคนทั่วไป
2. ตั้งชื่อเรื่องให้ครอบคลุมใจความทั้งหมดของเรื่อง
3. ตั้งชื่อเรื่องให้สั้นและจำง่าย
4. ไม่ควรตั้งชื่อเรื่องให้ซ้ำกับคนอื่น

1.2 คำนำ (Introduction)

เป็นส่วนเปิดเรื่องหรือเกริ่นนำให้ผู้อื่นได้ทราบว่า จะได้อ่านเรื่องอะไรต่อไป คำนำที่ดี มีลักษณะดังนี้

1. ใช้ภาษาประณีต สละสลวย ชวนอ่าน
2. มีเนื้อหาสอดคล้องและตรงกับเนื้อเรื่อง
3. เปิดประเด็นเข้าสู่เรื่อง ไม่เขียนนวนกวนหรือยืดยาวจนเกินไป
4. รั้าใจผู้อ่าน ทำให้เกิดความรู้สึกอยากอ่าน ไม่เขียนเรียบง่าย ขาดชีวิตชีวา

1.3 เนื้อเรื่อง (Body)

เป็นส่วนสำคัญที่สุดของเรียงความ เพราะเป็นส่วนเนื้อหาที่เป็นรายละเอียดของเรื่องที่จะทำให้อ่านได้รับความรู้หรือเข้าใจเรื่องราวได้อย่างชัดเจน การลำดับเนื้อหาของเรื่องควรยึดโครงสร้างเรื่องเป็นแกน เพราะจะทำให้การลำดับความของเนื้อเรื่องเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ไม่สับสนวกวน

1.4 บทสรุป (Conclusion)

เป็นส่วนปิดเรื่อง การปิดเรื่องควรทำให้อ่านเกิดความประทับใจ เกิดความรู้สึกคล้อยตามเนื้อหาของเรื่องที่เขียนมา ไม่ควรเขียนบทสรุปออกนอกประเด็น เปิดประเด็นใหม่ หรือขัดแย้งกับเรื่องที่เขียนมาเพราะจะทำให้เรื่องที่เขียนบานปลายจนจบไม่ลง

1.4.1 เหตุใดจึงต้องวางโครงเรื่องก่อนที่จะเขียนเรียงความ

เพื่อการเรียงลำดับความคิดว่าจะกล่าวถึงเนื้อหาใด ก่อน-หลัง ช่วยให้การเรียงลำดับเนื้อหาของเรื่องเป็นไปตามลำดับ ไม่สับสน และได้ใจความครบถ้วนตามองค์ประกอบคือ หัวข้อเรื่อง คำนำ เนื้อหา/สาระ และบทสรุป

แบบทดสอบหลังเรียนเรื่องการเขียนเรียงความ

1. ขั้นตอนการเขียนเรียงความมีกี่ขั้นตอน

ก. 1 ขั้นตอน	ค. 2 ขั้นตอน
ข. 5 ขั้นตอน	ง. 6 ขั้นตอน

2. การเขียนเรียงความควรดำเนินการตามขั้นตอนอย่างไร

1. วางโครงเรื่อง	2. การเลือกหัวข้อ
3. การกำหนดจุดมุ่งหมายของเรื่อง	4. การกำหนดขอบเขตของเรื่อง
5. การค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล	

ก. 1 - 2 - 3 - 4 - 5   ข. 2 - 3 - 4 - 5 - 1

ค. 3 - 4 - 5 - 1 - 2   ง. 4 - 5 - 1 - 2 - 3

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวธัญธิตา พันโกคา
วันเกิด วันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2515
สถานที่เกิด บ้านเลข 9 ตำบล สวนจิก อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 89 หมู่ที่ 6 บ้านเหล่ากุด ตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด
ตำแหน่งหน้าที่งาน ครู ค.ศ 3 วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนศรีสมเด็จพิมพ์พัฒนาวิทยา ตำบลศรีสมเด็จ อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2530 มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเหล่าลือวิทยาคม อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด
พ.ศ. 2534 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเหล่าลือวิทยาคม อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด
พ.ศ. 2540 ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาภาษาไทย สถาบันราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2560 ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY